

2015 spalio 26

Nr. 10 / 424

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Popiežius

Popiežius Pranciškus	
ŽINIA 2015-ŪJŪ METŲ PASAULINĖS MISIJŲ DIENOS PROGA	2
KREIPIMASIS Į JUNGTINIŲ TAUTŲ GENERALINĘ ASAMBLĖJĄ	4
KREIPIMASIS PRADEDANT VYSKUPŲ SINODĄ	8

Lietuvos Vyskupų Konferencija

GAILESTINGUMO METŲ PILIGRIMAI, KELIAUJANTYS Į ŠV. PETRO BAZILIKĄ, KVIEČIAMI REGISTRUOTIS	9
NAUJAS KREIPINYS ŠVČ. M. MARIJOS LITANIJOJE: „MOTINA GAILESTINGUMO“	9

Homilijos

SAVITA DIEVO BUHALTERIJA / 32 eilinis sekmadienis (B)	10
DIEVAS IŠTIKIMAS SAVO PAŽADAMS / 33 eilinis sekmadienis (B)	11
MEILĖS KARALIUS / Kristus Karalius (B)	12
ESAME KRIKŠČIONYS NE DĖL SAVĖS PAČIŲ / I advento sekmadienis (C)	13

Dokumentai

Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacija HOMILETIKOS VADOVAS	14
---	----

Bažnyčia Lietuvoje

Arkivyskupas G. Grušas: atraskime Vilnių kaip Gailestingumo miestą	29
Iškilmės Žemaičių Kalvarijoje	29
Atsinaujinimo diena	30
Šv. Jėzaus Teresės 500 metų gimimo jubiliejaus pabaiga	32
Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas	33
Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas	35
Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas	36
Panevėžio vyskupijos kunigų susirinkimas	37

Bažnyčia pasaulyje

Pranciškus Kuboje ir JAV	40
--------------------------	----

Popiežius Pranciškus

Žinia 2015-ųjų metų Pasaulinės misijų dienos proga

Brangūs broliai ir seserys!

2015-ųjų metų Pasaulinė misijų diena minima pašvęstajam gyvenimui skirtais metais, suteikiančiais paskatą maldai ir apmąstymams. Juk jei kiekvienas pakrikštytasis pašauktas liudyti Viešpatį Jėzų skelbdamas dovanai gautą tikėjimą, tai šitai juo labiau galioja pašvęstiesiems asmenims, nes *pašvęstąjį gyvenimą* ir *misiją* sieja labai artimas ryšys. Sekimas Jėzumi, davęs pradžią pašvęstajam gyvenimui Bažnyčioje, yra atsakas į pašaukimą imti kryžių ir eiti paskui Jį, sekti Jo atsidavimu Tėvui, Jo tarnavimu bei meile, atiduoti savo gyvybę, kad ją vėl atrastum. O kadangi visas Kristaus gyvenimas yra misionierinis, Juo artimiau sekantys vyrai ir moterys irgi turi išsiskirti šia savybe.

Misionieriškumo matmuo, neatsiejamas nuo Bažnyčios prigimties, taip pat *esmingai būdingas kiekvienai pašvęstojo gyvenimo formai* ir negali būti apleistas, antraip atsirastų tuštuma, iškreipianti charizmą. Misija nėra prozelitizmas ar vien strategija; misija yra tikėjimo „gramatikos“ dalis, būtina klausančiam Dvasios balso, kuždančio: „ateik“ ir „eik“. Tas, kuris seka Kristumi, turi tapti misionieriumi, nes žino, kad „Jėzus eina kartu su juo, kalba kartu su juo, kvėpuoja, dirba kartu su juo. Jaučia, kad gyvas Jėzus yra su juo visoje misionieriškoje veikloje“ (Apašt. parag. *Evangeliū gaudium*, 266).

Misija yra *aistra Jėzui Kristui* ir sykiu *aistra žmonėms*. Melsdamiesi priešais nukryžiuotą Jėzų, pažįstame jo mus sukilninančios ir palaikančios meilės didumą ir sykiu tai, kad ta meilė, trykštanti iš jo perdurtos širdies, apima visą Dievo tautą ir visą žmoniją; ir kaip tik tada taip pat pajuntame, jog jis nori mumis pasinaudoti, kad taptų vis artimesnis savo mylimai tautai (plg. ten pat, 268) ir visiems, kurie jo nuoširdžiai ieško. Jėzaus įsakyme: „Eikite!“ glūdi vis nauji Bažnyčios evangelizacinės misijos scenarijai ir iššūkiai. Bažnyčioje visi pašaukti skelbti Evangeliją liudydami gyvenimu, o pašvęstieji ypatingu būdu yra pakviesti klausytis Dvasios balso, raginančio eiti į didžiuosius misijos pakraščius, pas tautas, kurių dar nepasiekė Evangelija.

Susirinkimo dekreto *Ad gentes* penkiasdešimtosios metinės kviečia mus iš naujo perskaityti ir apmąstyti šį dokumentą, suteikusį *pašvęstojo gyvenimo institutams stiprų impulsą misionieriauti*. Kontempliatyvio-

siose bendruomenėse iš naujo suspindo šventosios Kūdikėlio Jėzaus Teresės, misijų globėjos, asmenybė; ji iškalbingai liudija ir įkvepia mąstyti apie kontempliatyvaus gyvenimo ir misijos artimą ryšį. Vatikano II Susirinkimo impulsas misionieriauti lėmė daugelio veiklaus gyvenimo vienuoliškųjų bendruomenių nepaprastą atsivėrimą misijai *ad gentes*, dažnai lydima tokio atsivėrimo broliams bei seserims iš evangelizuojant sutiktų kraštų ir kultūrų, jog šiandien galima kalbėti apie paplitusį pašvęstojo gyvenimo tarpkultūriškumą. Todėl neatidėliotinai būtina iš naujo patvirtinti, kad misijos idealo šerdis yra Jėzus Kristus ir kad tas idealas reikalauja visiškai save atiduoti Evangelijos skelbimui. Čia negali būti kompromiso: *tie, kurie Dievo malone misiją prisiima, pašaukti misija gyventi*. Skelbti Kristų įvairiausiuose pasaulio pakraščiuose tokiam asmeniui tampa gyvenimo sekant Juo būdu ir atlygiu už gausybę vargų bei nepriteklių. Bet kuri tendencija nuo to pašaukimo nukrypti, kad ir kokie kilnūs pastoracinio, bažnytinio ar humanitarinio pobūdžio motyvai tai lydėtų, nedera su Viešpaties asmeniniu pašaukimu tarnauti Evangelijai. *Misijų institutuose* ugdytojai pašaukti ir aiškiai bei sąžiningai parodyti šią gyvenimo bei veiklos perspektyvą, ir autoritetingai atpažinti autentiškus pašaukimus misionieriauti. Tačiau pirmiausia kreipiuosi į *jaunuolius*, dar gebančius drąsiai liudyti ir dosniai įsipareigoti bei plaukti prieš srovę: *nepraraskite svajonės apie tikrąją misiją*, apie visą save dovanoti reikalaujantį sekimą Jėzumi. Savo sąžinės gelmėje paklauskite savęs, kas yra apsisprendimo rinktis misionierinį vienuoliškąjį gyvenimą pagrindas, ir pamatuokite savo pasirengimą priimti tai, kas tai iš tikrųjų yra, – meilės dovana tarnauti skelbiant Evangeliją. Atsiminkite, kad Evangelija būtina skelbti ne tik tiems, kurie jos dar nėra girdėję, bet pirmiausia tiems, kurie jau myli Mokytoją.

Šiandien misijai iškilęs iššūkis gerbti visų tautų poreikį *pradėti nuo savų šaknų ir išlaikyti atitinkamos kultūros vertybes*. Galvoje turima būtinybė pažinti ir gerbti kitas tradicijas, filosofines sistemas ir pripažinti kiekvienos tautos bei kultūros teisę, padedamoms jų tradicijų, artintis prie Dievo slėpinio supratimo ir priimti Jėzaus Evangeliją, kuri apšviečia ir galingai perkeičia tas kultūras.

Tokios sudėtingos dinamikos akivaizdoje paklauskime: „Kas yra *pirmutiniai* Evangelijos skelbimo *adresatai*?“ Atsakymas yra aiškus ir atrandamas pačioje Evangelijoje: vargšai, mažutėliai ir silpnieji, tie, kurie niekinami ir užmiršti, tie, kurie neturi kuo atsilyginti (plg. *Lk* 14, 13–14). Evangelizacija, skirta pirmiausia jiems, yra Karalystės, kurios atnešti atėjo Jėzus, ženklas: „Mūsų tikėjimą ir vargšus sieja neišardomas ryšys. Niekada

nepalikime jų vienu“ (Apašt. parag. *Evangelii gaudium*, 48). Šitai pirmiausia turėtų būti aišku žmonėms, kurie renkasi misionierinį vienuoliškąjį gyvenimą: neturto įžadu jie apsisprendžia sekti Kristumi ne ideologiškai, bet, kaip ir Jis, tapatindamiesi su vargšais, gyvendami, kaip jie, nesaugioje kasdienybėje ir atsisakydami bet kokios valdžios, kad paskutiniems taptų broliais ir seserimis, liudydami jiems Evangelijos džiaugsmą ir Dievo meilę.

Kad gyventų krikščioniškuoju liudijimu ir būtų Tėvo meilės ženklas tarp mažųjų ir vargšų, pašvęstieji asmenys pašaukti skatinti *tikinčius pasauliečius dalyvauti misijoje*. Jau Vatikano II Susirinkimas yra pareiškęs: „Pasauliečiai bendradarbiauja su Bažnyčia evangelizacijoje ir nelyginant liudytojai bei gyvi įrankiai dalyvauja jos išganomojoje misijoje“ (*Ad gentes*, 41). Pašvęstiesiems misionieriams būtina vis drąsiau atsiverti tiems, kurie nusiteikę su jais bendradarbiauti – net jei jie tai daryti galėtų ribotą laiką ir norėtų įgyti misionieravimo patirties. Jie yra broliai ir seserys, *trokštantys dalytis jiems per krikštą suteiktu pašaukimu misionieriauti*. Misijų namai ir struktūros yra natūralios vietos juos priimti ir žmogiškai, dvasiškai bei apaštališkai palaikyti.

Bažnyčios misijų institucijos ir draugijos yra iki galo atsidadavusios tarnauti tiems, kurie Evangelijos dar nepažįsta. Kad veiksmingai vykdytų šią užduotį, joms reikia pašvęstųjų asmenų charizmą bei išsipareigojimo misionieriauti, bet pašvęstiesiems asmenims irgi reikia tarnavimo struktūros, Romos vyskupo pastangų *koinonia* garantuoti, kad bendradarbiavimas ir sinergija būtų neatsiejama misionieriškojo liudijimo dalis. Mokinių vienybę Jėzus padarė sąlyga, kad pasaulis įtikėtų (plg. *Jn 17, 21*). Tokia konvergencija nėra teisinis organizacinis pavaldumas instituciniams organams ar Dvasios kūrybiškumo marinimas, bet ja siekiama padaryti

Evangelijos žinią veiksmingesnę ir skatinti tikslų, kurie irgi yra Dvasios vaisius, vienybę.

Petro įpėdinio misijų draugijai būdingas *visuotinis apaštališkasis horizontas*. Todėl jai irgi reikia *gausybės pašvęstojo gyvenimo charizmą*, kad galėtų leisti į plačius evangelizacijos horizontus ir laiduoti savo tinkamą buvimą pakraščiuose ir jau pasiektose teritorijose.

Brangūs broliai ir seserys, misionieriaus aistra yra Evangelija. Šventasis Paulius yra pasakęs: „Vargas man, jei neskelbčiau Evangelijos“ (*1 Kor 9, 16*). Evangelija yra džiaugsmo, išlaisvinimo ir išganymo versmė kiekvienam žmogui. Bažnyčia žino šią dovaną, todėl nenuilstamai ir nepaliaujamai skelbia tai, „kas buvo nuo pradžių, ką girdėjome ir savo akimis regėjome“ (*1 Jn 1, 1*). Žodžio tarnų – vyskupų, kunigų, vienuolių ir pasauliečių – misija yra visus be išimties vesti į asmeninį susitikimą su Kristumi. Bažnyčios misionieriškosios veiklos milžiniškame lauke kiekvienas pakrikštytasis pašauktas pagal savo asmeninę situaciją kuo geriau vykdyti savo pareigą. Pašvęstieji ir pašvęstosios į šį visuotinį pašaukimą gali dosniai atsiliiepti intensyviu maldos ir vienijimosi su Viešpačiu bei Jo atperkamąja auka gyvenimu.

Marijai, Bažnyčios Motinai ir misionieriškumo pavyzdžiui, patikiu visus, kurie *ad gentes* ir savoje teritorijoje bet kuriame gyvenimo būvyje prisideda prie Evangelijos skelbimo, ir visiems teikiu apaštališkąjį palaiminimą.

*Vatikanas, 2015 m. gegužės 24 d.
Sekminių išskilmė*

PRANCIŠKUS

Nauji leidiniai

Joanne Mosley. Edita Štein. Maldos moteris. – Vilnius: *Magnificat* leidiniai, 2015. – 128 p.

Pirmoje šios knygos dalyje pristatomas Editos Štein, Europos globėjos ir vienos svarbiausių mūsų laikų šventųjų, gyvenimas, neapsiribojant gerai žinomais apibūdinimais: žydė, filosofė, karmelitė, Aušvico auka. Visos Editos mintys ir veiksmai buvo nukreipti į tiesos ieškojimą ir Dievo valios priėmimą, net jei tai vedė į visišką savęs dovanojimą. Antroje knygos dalyje, remiantis Editos raštais, atskleidžiama jos meilė Jėzui ir Mergelei Marijai, Senojo Testamento veikėjams ir šventiesiems, taip pat pateikiama jos įžvalgų apie Šventąjį Raštą ir Eucharistiją, turtingą Bažnyčios dvasinį paveldą ir tykų Dievo buvimą mūsų viduje. Edita Štein yra puiki bendrakeleivė einantiems krikščioniškojo gyvenimo keliu – ji drąsos ir įkvėpimo sėmėsi iš maldos, kasdienio pokalbio su Dievu, kad galėtų nešti į pasaulį dieviškąjį gyvenimą. Pasak šventojo Jono Pauliaus II, Kryžiaus Teresė Benedikta (toks yra Editos Štein vienuolinis vardas) ir šiandien mums iš dangaus kartoja jos gyvenimą nulėmusius žodžius: „Aš niekuo nesigirsiu, nebent mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kryžiumi.“

Popiežius Pranciškus

Kreipimasis į Jungtinių Tautų generalinę asamblėją

JT būstinė, Niujorkas,
2015 m. rugsėjo 25 d.

*Pone Prezidente,
Ponios ir Ponai!*

Laba diena. Laikydamasis tradicijos, kuria jaučiuosi pagerbtas, Jungtinių Tautų generalinis sekretorius vėl pakvietė popiežių kreiptis į šią garbingą tautų asamblėją. Savo ir visos katalikų bendruomenės vardu norėčiau Jums, pone Ban Ki-moonai, nuoširdžiai padėkoti. Sveikinu dalyvaujančius valstybių ir vyriausybių vadovus, taip pat ambasadorius, diplomatus ir juos lydinius politinius bei techninius pareigūnus, Jungtinių Tautų personalą šioje 70-ojoje generalinės asamblėjos sesijoje, Jungtinių Tautų šeimos įvairių programų bei agentūrų personalą ir visus, kurie vienaip ar kitaip dalyvauja šiame susitikime. Per jus taip pat sveikinu visų šioje salėje atstovaujамų tautų piliečius. Dėkoju jums, kiekvienam ir visiems, už jūsų pastangas tarnaujant žmonijai.

Šis sykis yra penktas kartas, kai popiežius lankosi Jungtinėse Tautose. Seku savo pirmtakų Pauliaus VI 1965 m., Jono Pauliaus II 1979 m. bei 1995 m. ir paskutinio pirmtako, dabar popiežiaus emerito Benedikto XVI 2008 m. pėdomis. Visi jie išreiškė didelę pagarbą organizacijai, kurią jie laiko tinkamu teisiniu bei politiniu atsaku į dabartinę istorijos akimirka, paženklinant mūsų techninio gebėjimo vykdančią valdžią įveikti atstumus bei sienas ir galbūt net visas prigimtinės ribas. Esminis atsakas, kaip antai technologinė galia, nacionalistinių ar klaidingų universalistinių ideologijų rankose gali pridaryti baisių žiaurumų. Galiu tik pakartoti savo pirmtakų įvertinimą ir patvirtinti, jog Katalikų Bažnyčia laiko šią instituciją labai svarbia ir deda dideles viltis į jos veiklą.

Jungtinės Tautos dabar švenčia savo septyniadesimtąsias metines. Šios organizuotos valstybių bendruomenės istorija yra vienas iš svarbių bendrų pasiekimų neįprastai sparčių permainų laikotarpiu. Nepretenduodami į išsamumą, galime paminėti tarptautinės teisės kodifikaciją ir plėtrą, tarptautinių normų dėl žmogaus teisių įtvirtinimą, pažangą humanitarinės teisės srityje, gausių konfliktų išsprendimą, taikos palaikymo ir sutaukinimo operacijas ir daug kitų nuveiktų darbų visose tarptautinės veiklos bei tarptautinių pastangų srityse. Visi šie laimėjimai yra šviesuliai, padedantys išsklaidyti nežabotų ambicijų ir kolektyvinio savanaudiškumo su-

keltos netvarkos tamsą. Tiesa, daug rimtų problemų dar neišspręsta, tačiau taip pat akivaizdu, kad be visos šios tarptautinės veiklos žmonija nebūtų gebėjusi išgyventi, jei nekontroliuojamai būtų naudojusi visomis savo galimybėmis. Kiekviena tokia politinė, teisinė ir techninė pažanga yra takas į žmonių brolybės idealą ir priemonę jį geriau įgyvendinti.

Pagarbą taip pat reiškiu visiems vyrams ir visoms moterims, kurių ištikimybė bei pasiaukojimas per pastaruosius septyniadesimt metų atnešė naudos visai žmonijai. Šiandien ypač norėčiau priminti visus tuos, kurie dėl taikos tarp tautų bei jų sutaukinimo atidavė savo gyvybes – nuo Dago Hammarskjöldo iki gausybės Jungtinių Tautų visų lygių pareigūnų, žuvusių per humanitarines ir taikos bei sutaukinimo misijas.

Neapsiribojant šiais pasiekimais, pabrėžtina, kad pastarųjų septyniadesimties metų patirtis parodė, jog, siekiant galutinio tikslo visas be išimties šalis tikrai ir teisingai įtraukti į sprendimų priėmimo procesus, visada prireikia pertvarkos bei taikymosi prie laiko. Didesnio teisingumo ypač reikia struktūroms, išsiskiriančioms veiksmingomis vykdomosiomis galiomis, kaip antai Saugumo tarybai, finansinėms agentūroms ir grupėms ar mechanizmams, konkrečiai įsteigtiems kovoti su ekonominėmis krizėmis. Tai padėtų apriboti bet kokią piktnaudžiavimą ar lupikavimą, ypač srityse, susijusiose su besivystančiomis šalimis. Tarptautinės finansų agentūros turėtų rūpintis darnia šalių plėtra ir laiduoti, kad jos netaptų objektu despotiškų kreditavimo sistemų, kurios, užuot skatinusios pažangą, pajungtų tautas mechanizmams, dar labiau didinantiems skurdą, atskirtį ir priklausomybę.

Jungtinių Tautų darbą, remiantis steigiamosios Chartijos preambulėje ir pirmuose straipsniuose išdėstytais principais, galima laikyti įstatymo viršenybės plėtra bei skatinimu suvokiant, kad teisingumas yra būtina sąlyga visuotinės brolybės idealui pasiekti. Šiame kontekste naudinga atminti, jog galios apribojimas yra idėja, glūdinti pačioje įstatymo sąvokoje. Atiduoti kiekvienam tai, kas jam priklauso, anot teisingumo klasikinio apibrėžimo, reiškia, kad nė vienas žmogus ar grupė negali savęs laikyti absoliučiais, turinčiais teisę nepaisyti kitų individų ar jų socialinių grupių orumo ir teisių. Realus galios (politinės, ekonominės, susijusios su gynyba, technologinės ir t. t.) paskirstymas tarp daugelio subjektų ir teisinės sistemos pretenzijoms bei interesams reguliuoti sukūrimas yra vienas iš konkrečių galios apribojimo būdų. Tačiau šiandiniame pasaulyje esama daug netikrų teisių ir – sykiu – plačių pažeidžiamų sričių, netikusiai įgyvendinamos galios aukų, pavyzdžiui, gamtinė aplinka ir gausios atskirtųjų gretos. Šios sritys artimai tarp savęs susijusios ir dėl vyraujančių politinių

bei ekonominių santykių darosi vis trapesnės. Štai kodėl jų teisės būtina visa jėga patvirtinti stengiantis apsaugoti aplinką ir padaryti galą atskirčiai.

Pirma, būtina pareikšti, kad „aplinkos teisė“ tikrai egzistuoja dėl dviejų priežasčių. Pirmiausia todėl, kad žmonės yra aplinkos dalis. Gyvename bendrystėje su ja, nes pati aplinka nustato etines ribas, kurias žmogaus veikla privalo pripažinti ir gerbti. Žmogus, kad ir apdovanotas nepaprastais gebėjimais, kurie „rodo fizinę ir biologinę plotmes pranokstantį nepakartojamumą“ (*Laudato Si'*, 81), sykiu yra abiejų šių plotmių dalis. Jis turi kūną, sudarytą iš fizikinių, cheminių ir biologinių elementų, ir išgyventi bei vystytis gali tik palankioje ekologinėje aplinkoje. Todėl bet kuri žala aplinkai yra žala žmonijai. Antra, todėl, kad kiekvienos būtybės, ypač gyvos būtybės, egzistencija, gyvenimas, grožis ir tarpusavio priklausomybės santykiai su kitomis būtybėmis yra iš pagrindų vertingi. Mes, krikščionys, išvien su kitomis monoteistinėmis religijomis tikime, kad visata yra Kūrėjo, leidžiančio žmogui pagarbiai naudotis kūrinija savo artimo gerovės ir Kūrėjo garbės labui, meilės kupino sprendimo vaisius. Žmogui neleista ja piktnaudžiauti, juolab ją naikinti. Visose religijose aplinka yra pamatinis gėris (plg. ten pat).

Piktnaudžiavimą aplinka ir jos griovimą taip pat lydi nenumaldomas atskirties procesas. Juk savanaudiškas ir beribis galios ir materialinės gerovės troškimas lemia ir piktnaudžiavimą turimais gamtiniais išteklių, ir silpnųjų bei nuskriaustųjų atskirtį – arba todėl, kad jie neįgalūs, arba todėl, kad stokoja tinkamos informacijos bei techninio išmanymo, arba dėl to, kad negeba imtis ryžtingos politinės veiklos. Ekonominė ir socialinė atskirtimi visiškai paneigiama žmonių brolybė ir smarkiai pažeidžiamos žmogaus teisės ir aplinka. Tie, kurie labiausiai kenčia nuo tokių pažeidimų, yra didžiausi vargšai dėl trijų priežasčių: jie atstumti visuomenės, priversti gyventi iš atliekų ir neteisėtai kenčia nuo piktnaudžiavimo aplinka. Jie yra šiandien paplitusios ir tylomis besiplėtojančios „išmetimo kultūros“ dalis.

Ši dramatiška tikrovė, ši atskirtis bei nelygybė ir to regimi padariniai paskatino mane išvien su visa krikščionių tauta ir daugeliu kitų suvokti savo didelę atsakomybę šiuo atžvilgiu ir drauge su visais siekiančiais neatidėliotinių ir veiksmingų sprendimų prabilti. 2030 m. *programos darniai plėtrai laiduoti* priėmimas šiandien prasiidedančiame Pasaulio viršūnių susitikime yra svarbus vilties ženklas. Aš taip pat tikiu, kad tvirtų pamatinių ir veiksmingų susitarimų bus pasiekta ir *Paryžiaus konferencijoje dėl klimato kaitos*.

Iškilmingų įsipareigojimų vis dėlto negana, nors jie neabejotinai ir yra būtinas žingsnis sprendimų link. Mano

minėtas klasikinis teisingumo apibrėžimas tarp savo esminių elementų apima nekintamą bei nuolatinę valią: *Iustitia est constans et perpetua voluntas ius sum cuique tribuendi*. Mūsų pasaulis iš visų vyriausybių vadovų reikalauja veiklios, praktinės ir pastovios valios, konkrečių žingsnių ir tiesioginių priemonių gamtinei aplinkai išsaugoti bei pagerinti ir kuo skubiau padaryti galą socialinės ir ekonominės atskirties reiškiniui ir jo pražūtingiems padariniams – prekybai žmonėmis, žmogaus organais bei audiniais, berniukų ir mergaičių seksualiniam išnaudojimui, vergiškam darbui, įskaitant prostituciją, prekybai narkotikais ir ginklais, terorizmui ir tarptautiniam organizuotam nusikalstamumui. To mastas ir žala nekaltiems gyvenimams tokie dideli, kad turime vengti bet kokios pagundos įpulti į mūsų sąžines raminantį deklaratyvų nominalizmą. Privalome garantuoti mūsų institucijų tikrai veiksmingą kovą su visomis tomis rykštėmis.

Problemų gausa ir sudėtingumas reikalauja turėti techninių verifikavimo įrankių. Bet tai susiję su dviem pavojais. Galime ir toliau biurokратиškai sudarinėti ilgus gerų pasiūlymų – tikslų, užduočių ir statistikos – sąrašus ar manyti, kad į visus iššūkius atsakys vienas teorinis ir apriorinis sprendimas. Niekada nevalia užmiršti – politinė ir ekonominė veikla veiksminga būna tik tada, kai ji suvokiama kaip protinga veikla vadovaujantis amžina teisingumo sąvoka ir nuolatos suvokiant, kad pirma mūsų planų ir programų reikalą turime su realiais gyvais, vargstančiais ir kenčiančiais žmonėmis, dažnai priverstais gyventi dideliame skurde be jokių teisių.

Norėdami įgalinti šiuos realius vyrus ir moteris ištrukti iš kraštutinio skurdo, turime leisti jiems būti oriais savo paties likimo lėmėjais. Visapusiško žmogiškojo vystymosi ir visiško žmogiškojo orumo įgyvendinimo negalima primesti. Tai būtina ugdyti ir tam leisti rutuliotis kiekvienam individui, kiekvienai šeimai esant bendrystėje su kitais bei išlaikant teisingą santykį su visomis tomis sritimis, kuriose plėtojasi žmogaus socialinis gyvenimas, – su draugais, bendruomenėmis, miesteliais ir miestais, mokyklomis, verslais ir draugijomis, provincijomis, šalimis ir t. t. Šitai iš anksto suponuoja ir reikalauja teisės į švietimą – taip pat mergaitėms (kai kuriose vietovėse šios teisės jos stokoja), – o teisę į švietimą pirmiausia laiduoja pagarba ir parama pirminei šeimos teisei auklėti savo vaikus, taip pat Bažnyčių ir socialinių grupių teisei padėti šeimoms auklėti savo vaikus. Šitai suvokiamas švietimas yra 2030 m. *programos* įgyvendinimo ir aplinkos taisymo pagrindas.

Sykiu vyriausybių vadovai privalo visomis išgalėmis stengtis laiduoti, kad visi turėtų minimalių dvasinių ir materialinių priemonių oriai gyventi, sukurti ir išlaikyti šeimą, kuri yra pirmutinė bet kurio socialinio

vystymosi lastelė. Praktiniu požiūriu tas absoliutus minimumas turi tris vardus – būstas, darbas ir žemė; vieną dvasinį vardą – dvasinė laisvė, apimanti religijos laisvę, teisę į švietimą ir visas kitas pilietines teises.

Naujos vystymosi *Programos* įgyvendinimo paprasčiausias ir geriausias būdas bei rodiklis bus visų veiksmingas, praktinis ir tiesioginis prieinamumas prie pagrindinių materialinių ir dvasinių gėrybių – gyvenamojo būsto, oraus ir tinkamai atlyginamo darbo, tinkamo maisto ir geriamojo vandens, religinės laisvės ir dvasinės laisvės bei švietimo. Šie visapusiško žmogiškojo vystymosi stulpai remiasi į bendrą pamatą, kuris yra teisė į gyvybę ir, bendriau, į tai, ką galime pavadinti paties žmogaus prigimtinę teisę egzistuoti.

Ekologinė krizė ir didelio masto biologinės įvairovės naikinimas gali kelti grėsmę pačiai žmonių giminės egzistencijai. Neatsakingo globalinės ekonomikos tvarkymo, siekiant vien turto bei galios, pražūtingi padariniai turėtų iškart skatinti galvoti apie žmogų: „Žmogus nėra vien save kuriantis laisvė. Žmogus savęs nesukuria. Jis yra dvasia ir valia, tačiau priklauso ir gamtai“ (Benediktas XVI. Kreipimasis į Vokietijos Bundestagą Berlyne 2011 m. rugsėjo 22 d., cit. *Laudato Si'*, 6). Kūrinija žalojama tada, „kai mes esame aukščiausioji instancija <...>. O kūrinija eikvoti pradeda tada, kai nepripažįstame jokios aukštesnės instancijos, bet matome tik tai save“ (Benediktas XVI. Kreipimasis į Bolcano-Bresanono vyskupijos dvasininkus 2008 m. rugpjūčio 6 d., cit. ten pat). Tad aplinkos gynimas ir kova su atskirtimi reikalauja iš mūsų pripažinti pačioje žmogaus prigimtyje įrašytą moralinį įstatymą, apimantį prigimtinių vyro ir moters skirtingumą (plg. *Laudato Si'*, 155) ir absoliučią pagarbą visų stadijų bei visų matmenų gyvybei (plg. ten pat, 123, 136).

Nepripažįstant tam tikrų neginčijamų prigimtinių etinių ribų ir tiesiogiai neįgyvendinant tų visapusiško žmogaus vystymosi stulpų, „ateinančių kartų apsaugojimo nuo karo rykštės“ (*Jungtinių Tautų chartijos* preambulė) ir „socialinės pažangos ir geresnių gyvenimo didesnėje laisvėje standartų skatinimo“ (ten pat), idealas gali virsti nepasiekiamą iliuzija ar, net dar blogiau, tuščiomis kalbomis, kuriomis tik dangstomi visokiausi piktnaudžiavimai ir korupcija ar ideologinė kolonizacija, primetant tautų tapatybei svetimus ir galiausiai neatsakingus anomalius modelius ir gyvenimas.

Karas yra visų teisių paneigimas ir dramatiškas aplinkos darymas. Jei trokštame visų tikrai visapusiško žmogiškojo vystymosi, privalome nenuilstamai stengtis vengti karo tarp šalių ir tautų.

To siekiant būtina laiduoti neginčijamą įstatymo viršenybę ir nenuilstamas pastangas derėtis, tarpininkauti ir būti arbitru, kaip siūloma *Jungtinių Tautų chartijoje*, kuri yra tikrai pamatinė teisinė norma. Šių septyniasdešimties metų nuo Jungtinių Tautų įsteigimo patirtis apskritai ir šių pirmųjų trečiojo tūkstantmečio penkiolikos metų patirtis konkrečiai liudija ir veiksmingumą, sąlygojamą tarptautinių normų visiško taikymo, ir neveiksmingumą, nulemtą valios stygiaus jas vykdyti. Kai *Jungtinių Tautų chartijos* paisoma ir ji taikoma skaidriai, nuoširdžiai ir be slaptų motyvų, kaip privalomas teisingumo pagrindas, o ne kaip priemonė tikriesiems ketinimams užmaskuoti, pasiekama taikos vaisių. Kai, priešingai, norma laikoma tiesiog įrankiu, kuriuo naudojamosi tada, kai tai naudinga, ir vengiama naudotis, kai nenaudinga, atveriamą tikra Pandoros skrynia, išlaisvinanti nekontroliuojamas jėgas, darančias didelę žalą beginkliams gyventojams, kultūrinei ir net biologinei aplinkai.

Jungtinių Tautų chartijos preambulėje ir pirmame straipsnyje išdėstyti tarptautinės teisinės sąrangos pamatai – taika, taikus ginčų sprendimas ir draugiškų santykių tarp šalių plėtojimas. Tokiems nuostatams prieštarauja ir praktiškai juos paneigia nuolatinė ginklų, pirmiausia masinio naikinimo, kaip antai branduolinių, plitimo tendencija. Abipusio žlugimo – ir galbūt visos žmonijos sunaikinimo – grėsme grįsta etika ir teisė prieštarauja pati sau ir žeidžia visą Jungtinių Tautų organizaciją, kuri galop virs „baimės ir nepasitikėjimo vienijamų tautų“ organizacija. Būtina neatidėliotinai stengtis, kad pasaulyje neliktų branduolinių ginklų, visiškai, pagal raidę ir dvasią, taikant Neplatinimo sutartį ir siekiant visiškai uždrausti šiuos ginklus.

Neseniai pasiektas susitarimas branduoliniais klausimais jautriame Azijos ir Artimųjų Rytų regione liudija nuoširdžiai, kantriai bei pastoviai vykdomos politinės geros valios ir teisės potencialą. Tikiuosi, kad šis susitarimas bus tvarus bei veiksmingas ir, bendradarbiaujant suinteresuotoms šalims, atneš trokštamų vaisių.

Šia prasme netrūksta aiškių ženklų, liudijančių neigiamus tarptautinės bendrijos narių tarp savęs nesuderintų karinių ir politinių veiksmų padarinius. Dėl šios priežasties apgailestaudamas turiu atnaujinti savo ne kartą reikštus pareiškimus dėl skausmingos padėties Artimuosiuose Rytuose, Šiaurės Afrikoje ir kitose Afrikos šalyse, kur krikščionims drauge su kitomis kultūrinėmis ar etninėmis grupėmis ir net vyraujančios religijos nariais, netrokštančiais ištraukti į neapykantą ir beprotybę, tenka išgyventi garbinimo vietų, kultūrinio ir religinio paveldo, namų ir nuosavybės naikinimą ir būti priverstiems arba bėgti, arba savo gyvybės bei laisvės kaina užmokėti už prisirišimą prie gėrio ir taikos.

Tokia tikrovė atsakingiesiems už tarptautinius reikalus turėtų būti garsus raginimas iširti savo sąžinę. Ne tik religinio ar kultūrinio persekiojimo atvejais, bet ir bet kurioje konfliktinėje situacijoje, kaip antai Ukrainos, Sirijos, Libijos, Pietų Sudano ir Didžiųjų ežerų regiono, realūs žmonės yra svarbesni už šališkus interesus, kad ir kokie teisėti jie būtų. Karuose ir konfliktuose verčia, kenčia ir miršta žmonės, mūsų broliai ir seserys, vyrai ir moterys, jauni ir seni, berniukai ir mergaitės. Žmonės, kurie lengvai nurašomi, kai mes tuo metu paprasčiausiai sudarinėjame problemų, strategijų ir nesutarimų sąrašus.

2014 m. rugpjūčio 9 d. Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui rašiau, kad „pamatiškiausia žmogaus kilnumo samprata verčia tarptautinę bendriją, pirmiausia per tarptautinės teisės nuostatus bei mechanizmus, visomis išgalėmis stengtis sustabdyti tolesnę sistemingą smurtą etninių bei religinių mažumų atžvilgiu ir užkirsti tam kelią“ bei apsaugoti nekaltus žmones.

Šiuo atžvilgiu norėčiau paminėti dar vieną konfliktą, ne visados tokį atvirą, bet tyliai žudantį milijonus žmonių, dar vieną karą, daugelio mūsų visuomenės narių patiriamą dėl prekybos narkotikais, savaime suprantamu laikomą ir prastai kariaujamą karą. Prekybą narkotikais jau dėl jos pačios prigimties lydi prekyba asmenimis, pinigų plovimas, prekyba ginklais, vaikų išnaudojimas ir įvairios korupcijos formos – korupcija, įsiskverbusi į įvairius socialinio, politinio, karinio, meninio ir religinio gyvenimo lygius ir dažnai pagimdanti paralelines struktūras, keliančias grėsmę mūsų institucijų patikimumui.

Šią kalbą pradėjau primindamas savo pirmtakų apsilankymą. Tikiuosi, kad mano žodžiai pirmiausia bus laikomi popiežiaus Pauliaus VI baigiamųjų žodžių tąsa; nors ir ištarti beveik lygiai prieš penkiasdešimt metų, jie lieka visada aktualūs. Cituoju: „Atėjo valanda, kai absoliučiai būtina stabtelėti, susikaupti, pamąstyti, net pasimelsti, kad prisimintume savo bendrą kilmę, istoriją, bendrą paskirtį. Apeliuoti į žmogaus moralinę sąžinę niekada nebuvo taip būtina, kaip šiandien. <...> Mat pavojų kelia ne pažanga ir ne mokslas; jei tais dalykais naudojamesi gerai, jie gali padėti išspręsti daug žmonių slegiančių problemų“ (Kreipimasis į Jungtinių Tautų organizaciją 1965 m. spalio 4 d.). Tinkamai taikomas žmogaus genialumas, be kitų dalykų, neabejotinai padės atsilipti į didžiulius aplinkos blogėjimo ir atskirties iššūkius. Pasak Pauliaus VI, „tikrąjį pavojų kelia žmogus, disponuojantis vis galingesniais įrankiais, vienodai gerai tinkančiais ir griauti, ir siekti iškilų pergalių“ (ten pat).

Bendrieji visų žmonių namai turėtų ir toliau kilti ant pamatų teisingai suprantamos visuotinės brolybės ir

pagarbos kiekvieno žmogaus, kiekvieno vyro ir kiekvienos moters, gyvybės šventumui, vargšams, garbaus amžiaus žmonėms, vaikams, ligoniams, negimusiems, bedarbiams, paliktiesiems likimo valiai, tiems, kurie laikomi nurašytini, nes traktuojami kaip statistikos dalis. Šie bendrieji visų žmonių namai taip pat statydintini remiantis tam tikro sukurtosios gamtos šventumo supratimu.

Toks supratimas ir tokia pagarba reikalauja didesnės išminties, išminties, pripažįstančios transcendenciją ir savęs transcendenciją, atmetančios visagalį elitą ir suvokiančios, kad visa individualaus ir kolektyvinio gyvenimo prasmė yra nesavanaudiškas tarnavimas kitiems ir išmintingas bei pagarbus naudojimasis kūriniu bendrojo gėrio labui. Atkartojant Pauliaus VI žodžius, „šiuolaikinės civilizacijos pastatas statydintinas ant dvasinių principų, nes jie vieninteliai geba jį ne tik remti, bet ir apšviesti“ (ten pat).

El Gaucho Martín Fierro, mano gimtosios šalies literatūros klasikas, sako: „BroLIAI turėtų vienas kitą palaikyti, nes toks yra pirmasis įstatymas; visada išlaikykite tarp savęs nuoširdų ryšį – nes jei vienas su kitu nesutarsite, jus praris tie, kurie lauke.“

Šiuolaikinis pasaulis, taip akivaizdžiai susijęs, išgyvena didėjančią ir nuolatine socialinę fragmentaciją, keliančią grėsmę „socialinio gyvenimo pamatams“ ir pasibaigiančią „kova ginant savo interesus“ (*Laudato Si'*, 229).

Dabartinis metas kviečia pirmenybę teikti veiksams, išjudinantiems visuomenėje naujus procesus, kad jie duotų vaisių reikšminguose ir teigiamuose istoriniuose įvykiuose (plg. *Evangelii gaudium*, 223). Negalime leisti sau „tam tikrų programų“ atidėti ateičiai. Pasaulinių konfliktų, dėl kurių daugėja atskirtųjų ir vargstančiųjų, akivaizdoje ateitis reikalauja iš mūsų kritiškų ir globalinių sprendimų.

Pagirtiną Jungtinių Tautų tarptautinę teisinę sąrangą ir visą veiklą, kaip ir bet kurias kitas žmogaus pastangas, galima tobulinti, bet jos išlieka būtinos; sykiu tai gali būti saugios ir laimingos ateities laidas ateities kartoms. O taip ir bus, jei valstybių atstovai įstengs atsisakyti šališkų ir ideologinių interesų ir nuoširdžiai sieks tarnauti bendrajam gėriui. Meldžiu visagalį Dievą, kad taip būtų ir garantuoju jums savo ir visų Katalikų Bažnyčios tikiųjų palaikymą bei maldas, kad ši institucija, visos jos narės valstybės ir visi jos pareigūnai vis veiksmingiau tarnautų žmonijai, gerbdami įvairovę ir gebėdami dėl bendrojo gėrio kiekvienoje tautoje ir kiekviename individe leisti pasireikšti tai, kas geriausia. Telaimina jus visus Dievas. Dėkoju.

Popiežius Pranciškus

Kreipimasis pradedant Vyskupų sinodą

Sinodo aula, 2015 m. spalio 5 d.

Brangūs Malonybės,
Eminencijos,
Ekscelencijos,
broliai ir seserys!

Bažnyčia šiandien, sušaukdama ypatingąjį Sinodą šeimos klausimais, toliau pratęsia – neabejotinai netgi daug anksčiau pradėtą – dialogą, kad drauge įvertintų ir apmąstytų *Instrumentum laboris* tekstą, parengtą remiantis *Relatio Synodi* ir vyskupų konferencijų bei tam teise turinčių organų atsakymais.

Sinodas, žinia, yra ėjimas drauge *kolegialumo* ir *sinodiškumo* dvasia, drąsiai laikantis žodžio laisvės, pastoracinio ir dogminio užsidegimo, išminties, atvirumo ir visada priešais akis turint Bažnyčios, šeimos gerį ir *suprema lex*, kuris yra *salus animarum* (plg. 1752 kan.).

Norėčiau priminti, kad Sinodas nėra kongresas ar „priimamasis“, parlamentas ar senatas, kur siekiama susitarimo. Sinodas, priešingai, yra *bažnytiškumo apraiška*, tai yra Bažnyčia, drauge besistengianti tikėjimo akimis ir Dievo širdimi perskaityti tikrovę, Bažnyčia, klausianti savęs, ar ji ištikima *tikėjimo paveldui*, kuris jai yra ne apžiūrinėtinas ar net išsaugotinas muziejus, bet gyvas šaltinis, iš kurio Bažnyčia malšina savo troškulį, kad pagirdytų kitus ir apšviestų *gyvenimo paveldą*.

Sinodas neišvengiamai atsiduria centre Bažnyčios ir šventosios Dievo tautos, kurios dalis kaip ganytojai, tai yra tarnai, esame.

Sinodas, be to, yra apsaugota erdvė, kur Bažnyčia patiria Šventosios Dvasios veikimą. Sinode Dvasia kalba per kalbą visų asmenų, kurie leidžiasi būti vedami visada nustebinančio Dievo; Dievo, mažutėliams apreiškiančio tai, ką paslėpė nuo išmintingųjų ir protingųjų; Dievo, žmogui sukūrusio Įstatymą ir šabą, o ne atvirkščiai; Dievo, paliekančio devyniasdešimt devynias avis, kad surastų paklydusią; Dievo, visada pranokstančio mūsų logiką ir apskaičiavimus.

Tačiau atminkime, kad Sinodas Šventosios Dvasios veikimo erdvė bus tik tada, kai mes, dalyviai, apsilvksime *apaštališkąja drąsa*, *evangeliniu nuolankumu* ir *pasitikėjimo kupina malda*.

Apaštališkąja drąsa, neišsigąstančia pasaulio vilionių, linkusių užgesinti žmogaus širdyje tiesos šviesą bei pakeisti ją menkomis ir laikinomis švieselėmis, ir dar labiau neišsigąstančia užkietėjusių širdžių, kurios, nepaisant gerų ketinimų, nutolina žmones nuo Dievo. „Apaštališkąja drąsa nešti gyvastį ir nepaversti mūsų krikščioniškojo gyvenimo prisiminimų muziejumi“ (Homilija Šventosios Mortos namuose, 2015 m. balandžio 28 d.).

Evangeliniu nuolankumu, gebančiu atsikratyti formalumų bei išankstinių nusistatymų, kad galėtume išklaudyti brolių vyskupų ir būti pripildyti Dievo. Nuolankumu, skatinančiu ne rodyti pirštu į kitus smerkiant, bet ištiesti jiems ranką, juos pakelti nesijaučiant, kad esame pranašesni už juos.

Pasitikėjimo kupina malda yra širdies veiksmas, kai atsiveriama Dievui, kai visos mūsų nuotaikos nutildomos siekiant išgirsti švelnų tyloje kalbančio Dievo balsą. Neįsiklausant į Dievą, visi mūsų žodžiai bus tik mūsų nepasotinantis nenaudingi „žodžiai“. Nepatikint savęs Dvasios vadovavimui, visi mūsų sprendimai bus vien Evangeliją uždengiančios bei paslepiančios, užuot ją aukštinusios, „dekoracijos“.

Brangūs broliai, kaip sakiau, Sinodas nėra parlamentas, kur sutarimas ar bendras susitarimas pasiekiami derantis, lygstant ar darant kompromisus. Vienintelis Sinodo metodas yra atsivėrimas Šventajai Dvasiai apaštališkąja drąsa, evangeliniu nuolankumu ir pasitikėjimo kupina malda, kad būtent Ji mus vestų bei apšviestų, ir mes regėtume ne savo asmenines nuomones, bet tikėjimą į Dievą, ištikimybę Magisteriumui, Bažnyčios gėriui ir *salus animorum*. <...>

Pradėkime savo kelionę šaukdami Šventosios Dvasios pagalbos ir Šventosios Šeimos – Jėzaus, Marijos ir šventojo Juozapo – užtarimo! Dėkoju!

Gailestingumo metų piligrimai, keliaujantys į Šv. Petro baziliką, kviečiami registruotis

2015 m. rugsėjo 30 d.

Rugsėjo 28 d. Naujosios evangelizacijos tarybos pirmininkas arkivyskupas R. Fisichella susitiko su ambasadoriais prie Šventojo Sosto ir suteikė jiems daugiau žinių apie neeilinį Gailestingumo jubiliejų – pirmąjį teminį jubiliejų Bažnyčios istorijoje.

Per susitikimą arkivyskupas R. Fisichella išvardijo būsimo Jubiliejaus naujoves. Jis paminėjo, kad bus atidarytos Šventosios durys Romoje ir vyskupijų katedrose bei iškiliose vyskupijų šventovėse. Per visą Jubiliejų popiežius kas mėnesį rengs po vieną jubiliejinę bendrąją audienciją, kuri, šalia tradicinių trečiadienio audiencijų, vyks šeštadieniais. Kas mėnesį popiežius atliks gailestingumo gestą, kurį ragins pakartoti vyskopus savo vyskupijose. Šiam Jubiliejui bus atrinkta apie 1000 kunigų – iškilų pamokslininkų ir nuodėmklausių, kurie, kaip Gailestingumo misionieriai, bus skirti patarnauti pasaulio vyskupijų tikintiesiems.

Organizuotoms maldininkų grupėms, norinčioms įeiti į Šv. Petro baziliką pro Šventąsias duris, reikės registruotis Naujosios evangelizacijos tarybos tinklalapyje,

Naujas kreipinys Švč. M. Marijos litanijoje: „Motina gailestingumo“

Lietuvos Vyskupų Konferencijos prašymu Dievo kulto ir sakramentų kongregacija leido Lietuvos vyskupijoms į Švč. Mergelės Marijos litaniją lietuvių kalba įterpti naują kreipinį „Motina gailestingumo“, o į litaniją lotynų kalba – kreipinį „Mater misericordiae“. Ši invokacija bus giedama ar kalbama po invokacijos „Motina Dievo malonės“ (lotynų k. – „Mater divinae gratiae“).

Dievo kulto ir sakramentų kongregacijos rašte rašoma: „Jo Ekscelencijai Gintarui Grušui, Vilniaus arkivyskupui, Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkui, 2015 m. birželio 2 d. laišku prašant, remiantis popiežiaus PRANCIŠKAUS šiai Kongregacijai suteiktais įgaliojimais, išnagrinėję tai, kas pateikta, noriai leidžiame Švenčiausiosios Mergelės Marijos litanijoje (Loreto

nes joms bus skirtas specialus saugus kelias į baziliką. Užsiregistravę tikintieji sutartu laiku pradės kelią prie Angelo pilies – dėl to saugumo patikra bus trumpesnė ir bus galima atskiru taku patekti į Šventojo Petro aikštę ir baziliką. Registraciją internetu numatoma pradėti spalį.

Bazilikos prieigose paskirtos trys bažnyčios – *San Giovanni dei Fiorentini (via Giulia)*, *Chiesa Nuova (Santa Maria in Vallicella) (corso Vittorio Emanuele)* ir *San Salvatore in Lauro (via dei Coronari)*, – kur maldininkų grupės galės susirinkti, atlikti išpažintį ir susikaupti prieš pajudėdamos prie Angelo pilies. Į kitas tris Romos popiežiškąsias bazilikas (t. y. į *San Giovanni in Laterano*, *Santa Maria Maggiore* ir *San Paolo fuori le Mura*) bus galima patekti įprastu būdu.

Politikai, norintys atlikti maldingą kelionę arba dalyvauti popiežiaus renginiuose, turi tartis dėl apsilankymo per savo šalių ambasadas.

Tarybos tinklalapyje www.im.va įvairiomis kalbomis pateikiamas kalendorius ir nuolat skelbiami pranešimai spaudai.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos informacija

litanijoje) pridėti invokaciją „Motina gailestingumo“ po invokacijos „Motina Dievo malonės“.

Maloniai kviečiame visus papildyti savo maldynuose esančią Švč. Mergelės Marijos litaniją šiuo kreipiniu.

Internete litanija skelbiama:
<http://www.katalikai.lt/index.php?id=180>.

Motina Dievo malonės, melski už mus!
Motina gailestingumo, melski už mus!
Motina tyriausioji, melski už mus!

Lietuvos Vyskupų Konferencijos informacija

SAVITA DIEVO BUHALTERIJA

32 eilinis sekmadienis (B)

1 Kar 17, 10–16; Žyd 9, 24–28; Mk 12, 38–44

Šio sekmadienio liturgijoje minimos dvi moterys našlės – našlė iš Sareptos, vaišinusi pranašą Eliją, ir auką paaukojusi šventykloje našlė. Jos yra mums pavyzdys ir pamoka mus pažvelgti į mūsų išorinius veiksmus, maldas ir aukas, ar tai atitinka mūsų širdies nuostatas ir jausmus.

Evangelija pasakoja, kaip Jėzus sėdėjo šventyklos moterų kieme, arti aukų dėžių, į kurias pro taurių formos skylės buvo metamos piniginės aukos įvairiems šventyklos tikslams. Jėzus sėdėjo su mokiniais ir žiūrėjo, kaip jo krašto žmonės meta aukas į aukų skrynias. Tarp kitų prie aukų dėžės atėjo viena moteriškė ir įmetė savo auką. Turtuolių pinigai svariai krisdavo ir skardžiai žvangėdavo, o tos moters aukojamų pinigėlių garsą vargiai ar kas išgirdo. Tai, ką ji davė, buvo niekis palyginus su turtuolių aukomis, ji paaukojo du smulkius pinigėlius. Turbūt niekas neatkreipė dėmesio į moteriškę ir jos auką. Bet Viešpats matė jos širdies gelmę. Jis atkreipė į ją mokinių dėmesį sakydamas: „Iš tiesų sakau jums: ši vargšė našlė įmetė daugiausia iš visų, kurie dėjo į aukų skrynią. Visi aukojo iš to, kas jiems atlieka, o ji iš savo neturto įmetė visa, ką turėjo, visus savo išteklius“ (Mk 12, 38–44). Taip ir buvo. Dėlei savo neturto ji galėjo nieko neduoti, nes jokios pareigos neturėjo. Jau daug būtų davusi, jei būtų paaukojusi pusę to, ką turėjo. O ji atidavė viską. Tai parodo labai gilų jos religinį jausmą, pareigingumą, nepaisant visų sunkių aplinkybių, negalvojant apie save. Tai parodo jos nepaprastą pasitikėjimą Dievu ir retą kilniaširdiškumą. „Pavesk savo rūpesčius Viešpačiui, ir tave jis palaikys“ (Ps 55, 23). Nepaprastai gražus yra tos paprastos moteriškos veiksmas, kai aplinkui viešpatavo aukštesniųjų ir turtingesniųjų niekšybės, netikėjimas, godumas, savimeilė ir tuščiagarbiškumas. Ji buvo lyg vieniša, maloni gelė tarp sužėlusių išivyravusios laiko dvasios piktžolių. Ji išdygo ne iš fariziejų mokyklos, bet iš senosios išganymo tvarkos ir tiesioginio nuoširdaus įstatymo vykdymo. Džiaugdamasis tuo, Jėzus viešai ją pagyrė. Mat Dievas nežiūri nei žmogaus veido grožio, nei drabužių, juo labiau nežiūri į rankas, duodančias dovanas ar kyšius. Dievas žiūri į širdį, į sąžinę.

Dievas turi keistą savitą buhalteriją: už dvi našlės monetas nepastatysi naujo altoriaus, neužlopysi bažnyčios stogo, net neįsipilsi degalų į automobilį, tačiau pasirodo Viešpats labiau vertina našlės dosnumą nei gausias milijonierių aukas. Jėzus atmeta ir smerkia fariziejų pamaldumo aktus ir išmaldų davimą, nes šie tai darė tik dėl garbės. Bet Jėzus palankiau atsiliepia apie našlę, kuri

nesuinteresuotai aukojo visas pajamas iš visos širdies. Viešpats mūsų aukas matuoja ne pagal pinigų sumą, bet pagal širdies dosnumą. Nes tikroji meilė neskaičiuoja naudos ir jai svetimi pataikavimai. Tas, kas myli ar duoda su išskaičiavimu, – nieko neduoda. Apaštalas Paulius sako: „Kiekvienas tegul aukoja, kaip yra širdyje nutaręs, ne gailėdamas ar tarsi verčiamas, nes Dievas myli linksmą davėją“ (2 Kor 9, 7). Kartą vienas klebonas juokaudamas savo parapijiečiams pasakė: „Ši bažnyčia yra pastatyta turtuolių patarimais ir vargšų pinigais.“ Kai įvyksta didelės nelaimės – karai, žemės drebėjimai, potvyniai ar sausros, – šokteli žmonių dosnumas. Visa spauda ir televizija tik ir kalba, kas kiek paaukojo. Tačiau tie patys, kurie dosniai dalijo labdaras, kasdienybėje nėra pajėgūs parodyti dosnumo: padėti vienišai našlei, pagelbėti ligoniui, kaimynui padėti sutvarkyti aplinką, atvežti neįgalų su vežimėliu į bažnyčią, pasirūpinti vienišu vaiku. Kur kasdienybėje mūsų dosnumas ir kilniaširdiškumas? Nėra bloga parodyti dosnumą didelių nelaimių metu, tačiau būtina nepamiršti šito ir kasdieniniame gyvenime. Visiškai nebūtina trimituoti žiniasklaidoje apie savo dosnumą. Nebūtina, kad apie mūsų gerumą žinotų visi, ir visiškai nebūtina kaskart priminti žmonėms, ką esame jiems gera padarę.

Kartais žmogus atlieka kokius nors darbus vien siekdamas save išgarsinti, įgyti garbę ar šlovę. Kai toks elgimosi būdas tampa pastovus ir įprastas, pasidarome tuščiagarbiai. Rūpinimasis bet kokiais būdais pagarsėti, tuščios garbės siekimas apakina žmogų, atbukina jo savikritiškumą. Tuščiagarbis nepaiso savo realių galimybių ir gebėjimų, negeba savęs objektyviai įvertinti. Dažnai negarbingais būdais ir priemonėmis siekia iškilti ir įsigyti nepelnytą garbę ar šlovę. Rusų rašytojas L. Tolstojus sakė, jog „tuščiagarbiškumas yra tam tikra nesubrendusi meilė šlovei, tam tikra savimeilė, perkelta į kitų nuomonę – jis myli save ne tokį, koks jis yra, o koks pasirodo kitiems.“ Nesunku duoti tai, ko turi su pertekliumi – pinigų, laiko, maisto... Tačiau tikrai sunku būti neturtingos našlės situacijoje. Šio sekmadienio Evangelija skatina mus pažvelgti į save pačius ir patikrinti, kuriems mes priklausome: ar dosniems iš pertekliaus, ar dosniems iš nepritekliaus. „Išsparduokite savo turtą ir išdalykite jį išmaldai. Išitaisykite sau piniginių, kurios nesusidėvi, kraukite nenykstantį lobį danguje, kur joks vagis neprieis ir kandys nesusės“ (Lk 12, 33).

Šiandien mus tikėjimo nori pamokyti vargšė našlė. Auksodama paskutinius pinigėlius, ji mus moko visiškai atsidavimo Dievui ir begalinio pasitikėjimo Dievu. Pasaulio akimis žiūrint, neturtingi ir ligoniai yra beverčiai, tačiau Viešpaties akyse jie yra dideli, nes dažniausiai

būtent jie, mažai ką begalintys padaryti ar duoti, nesavanaudiškai aukoja pačius save. Meilė, dosnumas, geraširdiškumas, pasiaukojimas neturi būti panašūs į drabužį, kurį apsirengiame tik tam tikromis aplinkybėmis, kad išgarsėtume. Tikras gerumas turi būti kaip mūsų oda, kurią nešiojame visą gyvenimą.

Našlė mus moko nespřesti apie žmones iš jų išorinių veiksmų. Patys dosniausi ir pamaldžiausi dažniausiai būna ne tie, kurie tokius save pademonstruoja. „Kai

tu daliji išmalda, tenežino tavo kairė, ką daro dešinė, kad tavo išmalda liktų slaptoje, o tavo Tėvas, regintis slaptoje, tau atlygins“ (Mt 6, 3–4). Našlė mus moko, jog tie paprasti žmonės, apie kuriuos greičiausia nerašys spauda ir jų nerodys televizija, yra taip pat pajėgūs padaryti didelių kilniaširdiškų darbų. Našlė mus moko, jog net neturtingiausias žmogus gali dovanoti kitiems neįkainojamą turtą – savo meilę. Našlė mus moko dieviškos išminties – nieko sau nepasilikti, bet viską atiduoti Dievui ir juo visiškai pasitikėti.

DIEVAS IŠTIKIMAS SAVO PAŽADAMS

33 eilinis sekmadienis (B)

Dan 12, 1–3; Žyd 10, 11–14. 18; Mk 13, 24–32

Šiandieniam skaitytojui šis tekstas nėra lengvas. Jėzus savo kalboje naudojami mums sunkiai suprantamais ženklais ir simboliais. Be to, Išganytojas neatsako į labiausiai mus dominantį klausimą, kada tai įvyks, kada Kristus ateis.

Tad ką mes sužinome iš šios trumpos Evangelijos ištraukos? Visų pirma gauname užtikrinimą, jog Išganytojas šlovingai sugrįš. Nežinome kada, bet tai nesumažina pasitikėjimo ir troškimo susitikti. Ar, artėjant antrajam Jėzaus atėjimui, bus kokio nors kosminė katastrofa? Mes to nežinome. Katastrofos tiesiog mums rodo, jog pasaulis yra trapus, praeinantis. Iš tikrųjų reikia būti labai naiviu ir lengvatikiu žmogumi arba labai nenorėti sužinoti tiesos apie save ir pasaulį, kad nepastebėtume, jog viskas praeina. Visas mūsų pasaulis praeina. Viskas mūsų pasaulyje vieną kartą pasibaigs: mūsų žemiškasis gyvenimas, ilgas jis ar trumpas, sugrius miestai, praeis valstybės, „tūkstantmetės“ imperijos – kurios net šimto metų neišgyvavo. Viskas šiame pasaulyje praeina. Ir nereikia tam jokios katastrofos. Be to, apie artėjančią kosminę katastrofą mums praneštų mokslininkai – astronomai.

Su Jėzumi mes visi susitiksime po mirties. Ir baisiausia katastrofa bus mums, jei būsime mirę ne su Jėzaus vardu lūpose, jeigu būsime mirę be pašvenčiamosios Dievo malonės, jeigu būsime mirę su neapgailėtų nuodėmių našta.

Tačiau ne viskas praeina. Dievo žodžiai nepraeina, ir niekad Dievo pažadai nepraeis. Jėzaus žodžiai yra dabartis ir ateitis, jo žodžiai niekada nepraeis ir nepasens. Tai informacija, kurią gauname iš šio sekmadienio Evan-

gelijos. O mūsų tikėjimas tuoj pat pasakinėja, jog Dievas gyvena amžinai, Jis pilnas meilės. Jo planas išganyti kiekvieną žmogų yra nepajudinamas, žinoma, jeigu tik pats žmogus to norės. „Viešpats negaišta ištesėti pažado, kaip kai kurie mano, bet kantriai elgiasi su jumis, nenorėdamas, kad kuris pražūtų, bet kad visi atsiverstų. O Viešpaties diena ateis kaip vagis“ (2 Pt 3, 9–10). Dievas visada ištikimas savo pažadams. Ir tai tikrai mums visiems yra palaiminga žinia. Štai mes jau ir turime informaciją, kuria galime remti ir statyti naują gyvenimą iš šio praeinančio gyvenimo „plytų“. Būtent čia derėtų pacituoti visus Jėzaus Kalno pamokslo palaiminimus. Klausyti Jėzaus žodžių ir elgtis pagal juos reiškia statyti savo ateitį, savo gyvenimą ant uolos. Tai reiškia, jog mano gyvenimas iš Dievo visada gaus pastiprinimą. Mes žinome, kad reikia išmintingai gyventi. Negalima neatsakingai ir beatodairiškai leisti gyvenimo dienų, negalima, tikint burtais, pranašystėmis ir horoskopais, užmiršti pagrindinio mūsų uždavinio ir tikslo – Dievo valios vykdymo. Kiekvienas žmogus kiekvieną dieną savo poelgiais skelbia sau galutinį nuosprendį. Juk amžinasis mūsų likimas priklauso nuo dabartinio mūsų gyvenimo. Vienintelis gelbėjimo ratas yra tie sakramentai, kuriais atleidžiamos nuodėmės ir gražinama pašvenčiamoji malonė: tai Krikštas, Atgaila ir Ligonų patepimas.

Kartą vienas žiaurus karys, kariavęs daugelyje mūsų, ėmė gailėtis padaryto blogio ir nuvyko į dykumą pasikalbėti su šventu atsiskyrėliu. „Ar tu tiki, kad Dievas man gali atleisti?“ – paklausė jis. Atsiskyrėlis, kaip įmanydamas, stengėsi guosti karį, tačiau šis vis abejojo Dievo gailėstingumu. Galiausiai šventasis kareivio paklausė: „Kai tau skauda ranką arba akį, ką tu darai? Ar nupjauni ranką, ar ją gydai? Ar išduri akį, ar ją gydai?“ – „Žinoma, gydau“, – nusišypsojęs atsakė kareivis. „Gerai, – tarė atsiskyrėlis, – juk mes esame Kristaus mistinio kūno nariai. Jėzus niekada nuo mūsų neatsiskiria, neatmeta nė vieno, Jis visada mums suteikia laiko pelnyti gailėstingumą.“

Dabar gailestingumo metas, kad galėtume pasitaisyti. Dar neatėjo teismo dienos. Diena dar nesibaigė, dar neiškeliavome į aną pasaulį. Nepraraskime vilties. Juk šiam gailestingumo metui Dievas paliko Bažnyčioje vaistų nuo nuodėmių. Gyvenimas, nors ir trumpas, yra Dievo dovana, o kartu ir uždavinys, kurio vaisiai

labai svarbūs amžinajame gyvenime. Jėzus ne tik Teisėjas, bet ir mylintis Atpirkėjas. Nuo mūsų priklauso, koks bus mūsų susitikimas su Juo. Teisingumas ir meilė yra du neatskiriami dalykai. Jėzaus teismas yra meilės teismas. Tai teismas, kuris padės suprasti meilės įsakymo visuotinumą.

MEILĖS KARALIUS

Kristus Karalius (B)

Dan 7, 13–14; Apr 1, 5–8; Jn 18, 33b–37

Kuo Kristus Karalius skiriasi nuo kitų žemės karalių? Jėzus neturėjo nei prašmatnių rūmų, nei nesuskaitomų turtų, nei galingos kariuomenės. Kristaus karalystė yra ne iš šio pasaulio, todėl ir valdymo principai bei karalystės vertybės yra visai kitokie. Tuo metu, kai Kristus buvo savo karališkame kančios soste, ant kryžiaus, nedaugelis Jį pripažino karaliumi: tik Marija, jo motina; apaštalas Jonas, pagarsėjusi nusidėjėlė Marija Magdaliėtė; latras ant kryžiaus ir romėnų kariuomenės šimtininkas. O kur visi kiti, kur tie, kurie norėjo jį paskelbti karaliumi, kai jis stebuklingai padaugino duoną ir žuvį, kur visi tie, kurie šaukė Jėzui įjogant į Jeruzalę: „Garbė karaliui, kuris ateina Viešpaties vardu!“ (*Lk 19, 38*)? Jų nėra, nes jie nesuprato Jėzaus karaliavimo esmės, nesuprato, jog Kristaus galia nėra politinė, nes Dievas nori laimėti ne jėga, bet meile. Jis nugalėto blogį gerumu. Dievas nori nugalėti žmogaus širdį meile ir gailestingumu. Štai kodėl jo sostas yra aukos kryžius ir karūna – erškėčių vainikas.

Mes žiūrime į Kristų Karalių ant kryžiaus. Kodėl jo rankos ištiestos į šalis? Kad mus apkabintų. Kaip Kristus tapo karaliumi? Gal nukariaudamas kitas šalis ir nužudydamas jų karalius? Ne, mirdamas ant kryžiaus. Kodėl jo galva nulenкта? Kad mus pabučiuotų. Kodėl jo širdis perdurta? Kad mus mylėtų. Kodėl jis toks silpnas ant kryžiaus? Kad būtų į mus panašus iki pat mirties. Kodėl ant galvos erškėčių vainikas? Todėl kad Kristus yra mūsų širdžių karalius. Ar jis turtingas karalius? Ar ginkluotas? Ne, jis yra meilės karalius. Jis tuo turtingesnis, kuo daugiau mūsų širdžių priklauso jam. Jo turtas – meilė, gailestingumas ir teisingumas. Tai karalius, visada nugalintis bet kokį blogį. Nugalintis mirtį! Kokie jo karalystės svarbiausi įstatymai? Tai įsakymas mylėti visus ir niekam, net savo priešams, nedaryti blogio. Jie surašyti Naujajame Testamente. Kur jo karalystė? Jo karalystė yra tarp mūsų, kuomet vykdomė Dievo valią ir mylime vieni kitus. Kai rūpinamės vargšais, neturtingais žmonėmis, slaugome ligonius ir maitiname alkanus, Kristus Karalius yra arčiausiai mūsų. Kristaus karališkoji karūna – erškėčių vainikas; jo sostas – kryžius; jo pavaldiniai – tai mes, nu-

sidėjėliai. Kristus tapo visų tarnų tarnu, kad paskutinis taptų pirmu – taptų Karaliumi. Jo karalystė ne kariuomenė, turtingi rūmai, valdžia, ekonominė ar politinė galia, bet nusižeminimas, tarnavimas, susivaldymas. Kristaus karalystė yra neturte ir varguoliuose, nuolankiuose ir taikiuose, nusižeminusiuose ir net persekiojamuose žmonėse. Kristus yra duodantis karalius. Tai ištikimas, sunkią valandą niekada neišduodantis ir nepabėgantis karalius.

Anglų poetas vienuolis jėzuitas Gerardas Manley Hopkins rašė: „Mūsų Viešpats Jėzus Kristus, mano broliai, yra mūsų didvyris, didvyris, kurio reikia visam pasauliui. Jūs žinote, kaip būna parašytos knygos: jos pateikia prieš skaitytojo akis žmogų, jį parodo labai dorą, gražų, narsų ir drąsų. Jį vadina mūsų didvyriu, herojumi. Dažnai motinoms jų vaikai yra herojai; mergaitėms – tie, kuriuos jos įsimyli; kareiviai žavisi savo didvyriais generolais; partijos – jų vadovais; tautos laiko didvyriais tuos, kurie atneša tautai garbę, kaip karaliai, kunigaikščiai, karžygiai arba valstybės veikėjai, mąstytojai ar poetai. Tačiau mūsų herojus, mūsų didvyris yra Kristus. Jis yra Evangelijos puslapių didvyris. Didvyris, savo krauju parašęs Naująjį Testamentą ir įsteigęs Bažnyčią. Jis mąstytojas, apreiškęs mums dieviškus slėpinius. Jis oratorius ir poetas, stebinantis mus savo iškalba ir nuostabiais palyginimais. Jis yra herojus kiekvienos mūsų sielos; Jis didvyris, nugalėjęs blogį ir mirtį. Jis yra Karalius iš Nazareto, Žydu Karalius.“

Kristaus karalystėje „įstatymas yra meilė“. Ji yra Kristaus karalystės konstitucija. Dievo ir artimo meilė. Tai Meilės ir taikos karalystė. Mes galime gyventi vargingai, kamuojami rūpesčių ir graužaties, galime gyventi pašiūrėse ir lūšnose, pakeldami šimtus aukų ir atsižadėjimų. Tačiau mes negalime gyventi be meilės. Kristų pripažinti Karaliumi neužtenka tik žodžiais. Reikia už meilę atsimokėti meile. Reikia savo protu jo pirmenybę pripažinti ir savo valia jam visiškai paklusti. Reikia kovoti dėl Kristaus karalystės stiprėjimo žemėje, stengtis laimėti kuo daugiau žmonių jo meilės karalystei. Brangūs tikintieji, Kristus skelbia savo karalystę tuomet, kai Pilotas paskelbia mirties nuosprendį ir karūnuoja erškėčių vainiku. Kas yra laimėtojas? Kristus ar Pilotas šioje baisiausioje kosmoso istorijos byloje? Viskas priklausys nuo mūsų...

ESAME KRIKŠČIONYS NE DĖL SAVĖS PAČIŲ

I advento sekmadienis (C)

Jer 33, 14–16; 1 Tes 3, 12–4, 2; Lk 21, 25–28. 34–36

Advento laikotarpiu prasideda nauji liturginiai metai. Tai susikaupimo ir kartu džiaugsmingo laukimo laikas, kai stengiamės atsinaujinti ir sustiprinti savo viltį Viešpatyje. Šiuo periodu mūsų pasiruošimas sutikti Kristaus Gimimo šventes turi dvejopą prasmę. Mes trokštame pasiruošti tinkamai ir vaisingai išgyventi Kristaus Gimimo šventę, kuri mums primena didingą įvykį – Išganytojo atėjimą į žemę. Per tai norime pažadinti antrojo Jėzaus atėjimo troškimą ir jam tinkamai pasiręgti. Mūsų viltį ir džiaugsmą tuo metu lydės atgaila, kuri padės atrasti gilius troškimus ir vėl mūsų gyvenimą nukreipti į Dievą. Šv. Bernardas sakydavo, jog atgailos ašara – tai antras krikštas: kadangi krikšto pakartoti negalima, savo nedorybes nuplauti turime ašaromis. Pirmojo advento sekmadienio skaitiniai nurodo tą dvejopą – džiaugsmingą ir atgailojantį Išganytojo atėjimo laukimo pobūdį. Pranašas Jeremijas pranašauja, jog Išganytojas ateis iš Dovydo giminės. Jo pranašystė labai trumpa, ir Dovydo palikuočio asmenybė nelabai ryškiai apibrėžta. Mes negebėsime rasti perskaitytame skyrelyje nurodymo į antrąjį Jėzaus atėjimą. Tačiau mums svarbiau, jog Dovydo Sūnus ateis kaip ilgai lauktas, Dievo pažadėtasis Izraeliui, Mesijas. Kiek daug vilties mums gali duoti nuolatinis atsiminimas, jog Dievas yra ištikimas savo pažadams. Jis iš tikrųjų visada išpildo tai, ką pažada. Tačiau ar mes patys nepamirštame mūsų ryšio su Dievu? Aš esu, aš egzistuoju todėl, kad mano Kūrėjas myli mane ir mylėti niekada nenustoja. Maža to, jis sukūrė mane dėl to, kad aš būčiau laimingas. Taigi man pažadėta laimė. Bet to buvo mažai Dievo dosnumui. Krikštu, sujungiančiu mane su Kristumi, man garantuojama, jog dėl manęs paruošta laimė nėra mažas ar nereikšmingas dalykas. Mano laimė yra dalyvavimas Dievo laimėje. Tad kaipgi aš galiu prarasti viltį? Kaip galiu nusiminti? Taip atsitinka užmiršus Dievą. Būtina prisiminti, jog jis manęs niekada neužmiršta.

Apaštalui Pauliui rūpi, kad mes neužmirštume Išganytojo. Turime būti pasiręgti jo atėjimui – pirmiausia pasiręgtusios mūsų širdys. Pasiręgtę reiškia kupini meilės ir šventumo. Ar tai ne per dideli reikalavimai? Ar skaitant tokius žodžius neapima apatija, neviltis? Būtent Dievo pažadai yra mūsų vilties pagrindas ir atsakymas į mūsų abejones. Dievas iš mūsų nereikalauja neįmanomų dalykų. Jeigu mus kviečia į šventumą, vadinasi, nori jį mums suteikti. Žinoma, nuo mūsų priklausau, ar mes priimsime jo dovanas, ar leisime Jam apvalyti ir pašventinti mus.

Dievas mus sukūrė laisvus, todėl nori mus matyti kaip aktyvius, sąmoningus mūsų išganyto bendradarbius. Jis nenori niekaip pažeisti mūsų laisvės. Dievas, vadovaudamasis mūsų laisve, gali žmogų išbandyti, parodyti žmogui jo ribotumą, išsklaidyti puikybės sukurtas iliuzijas. Bet Dievas niekada nežemina žmogaus. Žmogus pats savo orumo kartais nesuvokia. Kaip bendradarbiauti su Dievu? Kaip jam leisti išvalyti mūsų širdis? Šiandienos Evangelijoje Jėzus kviečia budėti ir melstis, savo širdžių neapsunkinti nereikalingais rūpesčiais ir nuodėmėmis. Ką tai reiškia? Tai kvietimas išbandyti sąžinę, t. y. patyrinti savo širdies būklę. Ižengdami į adventą, susimąstykime, kokie mūsų troškimai. Ko trokšta mūsų širdis? Kokie giliausi mūsų siekiai? (Šv. Rašte skirtingai, nei mūsų šnekamojoje kalboje, širdis reiškia ne jausmų šaltinį, bet mūsų giliausią savąjį „aš“.) Apie ką svajoju? Ko noriu pasiekti savo gyvenime? Koks jo tikslas? Švari širdis yra ta, kurioje gyvena vienas troškimas – mylėti Dievą ir artimą. Nenuostabu, jog net tada, kai, rodos, griūna visas pasaulis, žmogus, kurio širdis švari, gali pakelti galvą, eiti susitikti su tuo Vieninteliu, kurio trokšta jo siela.

Adventas – tai laikotarpis, kai galime pamatyti savo širdžių būklę. Kitas mūsų adventinis žingsnis yra malda. Ji skirta tam, kad suprastume, jog švari širdis yra tarsi gyvenimo dovana, padedanti neišleisti iš akių esminio mūsų gyvenimo tikslo ir vertybių hierarchijos. Mums reikia ryžto ir gerų ketinimų, sustiprintų malda, o Dievas duos visa kita. Mums visada reikia Dievo meilės ir palaimos mūsų darbams. Tačiau nieko nepasieksime be savo mažo indėlio, pastangų ir noro priimti Dievo dovaną.

Viena neturtinga mergaitė, būdama ligonė, pasiryžo padėti kitiems nesveikiems žmonėms. Ji globojo, slaugė visus, kurie kentėjo negalėdami patys savimi pasirūpinti. Pagaliau medikų pastangomis ji pasveiko. Jos išgijusios kiti klausdavo: „Turbūt dabar tu tikrai jautiesi laiminga, prisiminusi ligos dienas?“ O ji atsakydavo: „Oi ne! Laimingiausia jausdavausi tada, kai galėdavau padėti kitiems nelaimingiems, nes buvau pati į juos panaši.“

Ar mes galime praeiti abejingai pro kenčiančius žmones ir ramiai užsiimti savo dvasiniu tobulėjimu? Mūsų Išganytojas nepraėjo abejingai pro žmogiškąją kančią. Jis net atidavė savo gyvybę, kad išgelbėtų mus. O mūsų atsivertimas gali būti naudingas ne tik mums patiems, bet ir daugeliui kitų žmonių. Esame krikščionys ne dėl savęs pačių, ne dėl savo gerovės, bet dėl kitų gerovės ir išganyto. Adventas mums tepadedą tai suprasti ir įvertinti.

Parengė mons. Artūras Jagelavičius

Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacija

HOMILETIKOS VADOVAS

(Pabaiga. Pradžia – Nr. 6. Tęsinys – Nr. 9)

V. EILINIO LAIKO SEKMADIENIAI

140. Advento, Kalėdų, gavėnios ir Velykų laikotarpiai išsiskiria ypatingu pobūdžiu, ir tų laikotarpių skaitiniams būdinga vidinė darna. Kitaip yra su eilinio laiko sekmadieniais, kaip *Ordo lectionum Missae* įvade aiškina: „Eiliniaus sekmadieniais, kurie savito pobūdžio neturi, laiškų ir Evangelijos skaitiniai išdėstyti remiantis pusiau tęstinio skaitymo principu, o skaitinys iš Senojo Testamento derinamas su Evangelija“ (*Ordo lectionum Missae*, 67).

Mišių skaitinių tvarkos redaktoriai sąmoningai atsisakė minties priskirti kiekvienam metų sekmadieniui „temą“ ir parinkti atitinkamą skaitinį: „Taip suprantama teminė vienovė iš tikro prieštarautų autentiškam supratimui liturginio vyksmo, kuris visada yra Kristaus slėpinio šventimas ir tradiciškai naudojasi Dievo žodžiu ne skatinamas racionalių sumetimų ar atsitiktinių motyvų, bet akinamas konkrečiau ketinimo skelbti Evangeliją ir vesti tikinčiuosius į visos tiesos pažinimą“ (*Ordo lectionum Missae*, 68).

Paklūstant Vatikano II Susirinkimo nurodymui liturginius tekstus ir apeigas atnaujinant „sutvarkyti taip, kad jie aiškiau atskleistų šventus dalykus“ (SC, 21), trejų metų eilinio laiko skaitinių rinkinyje Kristaus slėpinys tikintiesiems pateikiamas taip, kaip pasakojamas Mato, Morkaus ir Luko evangelijose. Homilijos sakytojui pasirengti ją sakyti galėtų padėti dėmesys eilinio laiko skaitinių struktūrai. Vadove pateikiama tai, kas apie tą struktūrą, pradedant nuo Evangelijos, sakoma Mišių skaitinių tvarkos įvade.

141. Nurodžius, kad eilinio laiko antrą sekmadienį tęsiama Viešpaties apsiereškimo, švenčiamo per Kristaus Apsireiškimo iškilme ir Kristaus Krikšto šventę, tema, įvade toliau sakoma:

Nuo III sekmadienio pradedamas pusiau tęstinis sinoptinių evangelijų skaitymas. Šie skaitiniai sudėlioti taip, kad būtų pateiktas kiekvienai evangelijai savitas mokymas, atskleidžiantis Viešpaties gyvenimą ir skelbimą.

Iš tokio paskirstymo taip pat gaunama tam tikra kiekvienos Evangelijos turinio ir liturginių metų

eiga. Po Apsireiškimo skaitoma apie Viešpaties skelbimo pradžią, o tai gerai dera su Krikštu ir pirmais įvykiais, per kuriuos pasirodo, kas yra Kristus. Liturginių metų pabaigoje savaime pereinama prie eschatologinės temos, būdingos paskutiniams sekmadieniams, nes sinoptinių evangelijų skyriuose prieš pasakojimus apie Kančią eschatologinė tema aptariama daugiau ar mažiau išsamiai (*Ordo lectionum Missae*, 105).

Taigi yra visiems trims ciklams bendra schema: pirmomis savaitėmis kalbama apie Kristaus viešosios veiklos pradžią, paskutinėmis – eschatologine tema, o kitomis savaitėmis pateikiami įvairūs įvykiai ir mokymai iš mūsų Viešpaties gyvenimo.

142. Kiekvieni metai taip pat yra saviti, nes atskleidžiamas savitas kiekvienos sinoptinės evangelijos mokymas. Homilijos sakytojas turėtų spirtis pagundai sekmadieninius Evangelijos skaitinius laikyti nepriklausomais vienetais: visuminės struktūros ir kiekvienai Evangelijai būdingų bruožų suvokimas gali padėti geriau suprasti tekstą.

143. A METAI: Jėzaus viešąją tarnybą Matas pateikia labai apgalvotai. Yra penkios kalbos, prieš kiekvieną – pasakojamoji medžiaga. Skaitinių rinkinys išlaiko tokią struktūrą. 1) Kalno pamokslas (nuo 4-ojo iki 9-ojo sekmadienio) po pirmų mokinių pašaukimo (3-iasis sekmadienis). 2) Pamokymai misionieriauti išsiunčiamiems apaštalams (nuo 11-ojo iki 13-ojo sekmadienio) po Mato pašaukimo. 3) Kalba palyginimais (nuo 15-ojo iki 17-ojo sekmadienio) po pasakojimo apie Gerąją Naujieną, apreikštą mažutėliams. 4) Kalba apie Bažnyčią (23-iasis ir 24-asis sekmadieniai) po pasakojimo apie stebuklus, Petro išpažinimą ir Kančios paskelbimą. 5) Eschatologinė kalba (nuo 32-ojo iki 34-ojo sekmadienio) po pasakojimų palyginimais ir apie įvykius, susijusius su Karalystės priėmimu ar atmetimu. Tokios struktūros suvokimas leidžia homilijos sakytojui tarp savęs susieti tai, ką jis kalba kelias savaites, ir padeda tikintiesiems įsisąmoninti Jėzaus gyvenimą ir mokymą jungiantį esminį ryšį, pirmojo evangelisto perteikiamą pasakojimais ir kalbomis.

144. B METAI: Nors ir ne tokios sudėtingos sandaros kaip kitos dvi sinoptinės evangelijos, Morkaus pasakojimas išsiskiria ypatingu dinamiškumu, kurį homilijos sakytojas kartkartėmis gali išryškinti įvairiais metų momentais. Jėzaus tarnybos pradžia sutinkama labai entuziastingai (nuo 3-iojo iki 9-ojo sekmadienio), tačiau netrukus ima reikštis priešinimasis (10-asis sekmadienis). Net jo mokiniai jo nesupranta, nes jie laukia žemiškojo Mesijo. Pervartos taškas Jėzaus viešojoje tarnyboje Morkaus pasakojime ateina sulig ta akimirka, kai Petras

išpažįsta savo tikėjimą, Kristus pirmąkart paskelbia apie savo Kančią, o Petras atmeta tokį sumanymą (24-asis ir 25-asis sekmadieniai). Nesusipratimai, kylantys šioje Evangelijoje dėl Jėzaus kalbų ir elgesio, kurie stebina ir pikcina jo klausytojus, teikia išganingą pamoką krikščionių bendruomenei, kas savaitę susirenkančiai klausytis Dievo žodžio – Kristaus slėpinys visada yra iššūkis mūsų lūkesčiams. Kitas svarbus B ciklo bruožas yra šventojo Jono pasakojimo apie duonos bei žuvų padauginimą ir vėlesnės kalbos apie gyvybės duoną įtraukimas (nuo 17-ojo iki 21-ojo sekmadienio). Homilijos sakytojui tai teikia progą kelias savaites sakyti pamokslus apie Kristų kaip gyvybės duoną, maitinančią mus ir savo žodžiu, ir savo kūnu bei krauju.

145. C METAI: Luko evangelijoje pirmiausia mokoma apie švelnumą ir gailestingumą, kurie yra išskirtiniai Jėzaus tarnybos bruožai. Nuo jo tarnybos pradžios iki tos akimirkos, kai jis artinasi prie Jeruzalės, tie, kurie Jėzų sutinka, pradėdant Petru (5-asis sekmadienis) ir baigiant Zachiejumi (31-asis sekmadienis), suvokia, jog jiems reikia Dievo atleidimo ir didžiulio gailestingumo. Daugelyje metų tėkmėje skaitomų Luko evangelijos pasakojimų plėtojama Dievo gailestingumo tema: atgailaujanti nusidėjėlė (11-asis sekmadienis), gerasis samarietis (15-asis sekmadienis), paklydusi avis ir sūnus palaidūnas (24-asis sekmadienis), gerasis nusikaltėlis (34-asis sekmadienis). Netruksta ir įspėjimų tiems, kurie gailestingumo nerodo: palaiminimai ir grėsmingi įspėjimai (6-asis sekmadienis), kvailas turtuolis (18-asis sekmadienis), turtuolis ir Lozorius (26-asis sekmadienis). Luko evangelijoje, parašytoje pagonims, išryškina, kaip Dievo gailestingumas, neapsiribodamas jo išrinktąja tauta, pasiekia tuos, kurie jai iki tol nepriklausė. Ši tema dažna tais sekmadieniais ir mums, kurie susirenkame švęsti Eucharistijos, yra įspėjimas: iš Kristaus sulaukėme apščiui gailestingumo, todėl mūsų gailestingumas artimo atžvilgiu negali būti ribotas.

146. Apie Senojo Testamento skaitinius eiliniu laiku Mišių skaitinių tvarkos įvade sakoma:

Senojo Testamento skaitiniai parinkti atsižvelgiant į Evangelijos perikopes. Tuo siekiama išvengti didelio skirtumo tarp skaitinių atskirose Mišiose ir ypač pabrėžti abiejų Testamentų tarpusavio vienybę. Ryšį tarp tų pačių Mišių skaitinių parodo tinkamai parinktos antraštės prieš kiekvieną skaitinį.

Skaitiniai parinkti, kiek įmanoma, trumpi ir lengvi. Tačiau kartu pasirūpinta, kad sekmadieniais būtų skaitoma kuo daugiau svarbiausių Senojo Testamento tekstų. Tiesa, jie išdėstyti pagal evangelijas, tai yra nenuosekliai, bet vis dėlto Dievo žodžio tur-

tas atveriamas taip, kad sekmadienio Mišių dalyviams taptų žinomi beveik visi svarbiausi Senojo Testamento puslapiai (*Ordo lectionum Missae*, 106).

Šiame Vadove pateikti pavyzdžiai, susiję su advento/Kalėdų ir gavėnios/Velykų laiku, parodo, kaip homilijos sakytojas gali susieti Naujojo ir Senojo Testamento skaitinius bei išryškinti tai, jog visi skaitiniai krypta į Jėzaus Kristaus asmenį ir misiją. Iš akių neišleistina ir atliepiamoji psalmė, parinkta taip, kad derėtų su Evangelija ir Senojo Testamento skaitiniu. Homilijos sakytojas neturi manyti, jog tauta savaime išvelgs šias sąsajas; į jas būtina nurodyti sakant homiliją. Įvade taip pat atkreipiamas dėmesys į skaitinių antraštes paaiškinant, kad jos rūpestingai parinktos pagrindinei skaitinio temai nurodyti ir prireikus sąsajai tarp tų pačių Mišių skaitinių išryškinti (plg. *Ordo lectionum Missae*, 123).

147. Galiausiai minėtini eilinio laiko skaitiniai iš apaštalių laiškų:

Iš laiškų numatyta pusiau tęstiniu būdu skaityti Pauliaus ir Jokūbo laiškus (Petro ir Jono laišškai skaitomi Velykų ir Kalėdų laiku).

Eilinio laiko pradžioje skaitomas Pirmasis laiškas korintiečiams. Kadangi yra ilgas ir apimantis įvairius klausimus, jis padalytas į trejų metų ciklą. Atrodė reikalinga į dvi dalis padalyti ir Laišką žydams: pirmoji skaitoma B metais, antroji – C metais.

Pažymėtina, kad parinkti tik gana trumpi ir nelabai sunkūs tekstai, idant tikintieji suprastų (*Ordo lectionum Missae*, 107).

Be to, kas pasakyta įvade, naudinga pridurti dar dvi pastabas dėl tekstų iš Apaštalių laiškų išdėstymo. Pirma, liturginių metų baigiamosiomis savaitėmis klausomės Pirmojo ir Antrojo laiško tesalonikiečiams, kur aptariamos eschatologinės temos, gerai darančios su tų sekmadienių kitais skaitiniais ir liturginiais tekstais. Antra, autoritetingas Pauliaus laiškas romiečiams yra svarbiausia A ciklo nuo 9-ojo iki 25-ojo sekmadienio dalis. Turėdamas galvoje jo svarbą ir vietą, skirtą jam skaitinių rinkinyje, homilijos sakytojas tais eilinio laiko sekmadieniais galėtų atkreipti į jį ypatingą dėmesį.

148. Reikia pripažinti, kad skaitiniai, paimti iš Apaštalių laiškų, kelia savotišką dilemą, nes yra parinkti nesiekiant jų derinti su Evangelija ir Senojo Testamento skaitiniais. Kartais su kitais skaitiniais jie aiškiai dera, tačiau taip yra ne dažnai, todėl homilijos sakytojas neturėtų per jėgą stengtis „suderinti“ juos su kitais skaitiniais. Tačiau visiškai teisėta kartais pirmiausia atkreipti

dėmesį į antrąjį skaitinį ir galbūt net paskirti vienam laiškui kelis sekmadienius.

149. Tai, kad tarp eilinio laiko sekmadienių nėra vidinės darnos, homilijos sakytojui gali kelti iššūkį, tačiau tas iššūkis sykiu teikia progą dar kartą išryškinti pagrindinį homilijos tikslą: „Skaitiniais ir homilija skelbiamas Kristaus Velykų slėpinys aktualizuojamas Mišių auka“ (*Ordo lectionum Missae*, 24). Homilijos sakytojas neturėtų jausti poreikio pasakyti ką nors apie kiekvieną skaitinį ar tiesti tarp jų dirbtinius tiltus: vienijantis pradas yra Kristaus Velykų slėpinio apreiškimas ir šventimas liturginiame susirinkime. Konkretų sekmadienį kelią į šį slėpinį galėtų nurodyti Evangelijos skaitinys, skaitomas evangelistui būdingo mokymo šviesoje; tai gali būti sustiprinta mintimis apie Evangelijos, Senojo Testamento skaitinio ir atliepiamosios psalmės ryšį. Homilijos sakytojas taip pat gali savo homiliją pirmiausia grįsti apaštalo tekstu. Tačiau visais atvejais siektina ne stengtis per jėgą išsamiai sujungti įvairias skaitinių gijas į viena, bet sekti kuria nors viena, vedančia Dievo tautą į Kristaus gyvenimo, mirties ir prisikėlimo slėpinį, kuris tikrove tampa liturgijos šventime.

VI. KITOS PROGOS

a) Šiokiadienių Mišios

150. Paprotys kasdien švęsti Eucharistiją yra didžiulė šventumo versmė Romos apeigų katalikams, todėl kunigai turėtų raginti tautą, kiek įmanoma, dalyvauti kasdienėse Mišiose. Popiežius Benediktas skatina homilijos sakytojus „ir savaitės dienomis per Mišias *cum populo*“ neatsisakyti, „kur įmanoma, pateikti glaustų, situaciją atitinkančių apmąstymų, padedančių tikintiesiems išgirstą Dievo žodį priimti ir padaryti vaisingą“ (*VD*, 52). Kasdienė Eucharistija ne tokia iškilminga kaip sekmadienio liturgija ir švęstina taip, kad asmenys, turintys pareigų šeimoje ir darbe, galėtų pasinaudoti progą dalyvauti šiokiadienių Mišiose. Todėl homilija tokiomis progomis turėtų būti trumpa. Kita vertus, jei daug kas reguliariai dalyvauja šiokiadienių Mišiose, homilijos sakytojas gauna progą kelias dienas vieną po kitos sakyti homilijas apie tam tikrą Rašto knygą taip, kaip to padaryti neįmanoma per sekmadieninį šventimą.

151. Homilijos per šiokiadienių Mišias ypač būtinos liturginiais advento/Kalėdų ir gavėnios/Velykų laikotarpiais. Skaitiniai šiems laikotarpiams yra rūpestingai parinkti ir principai išdėstyti *Ordum lectionum Missae* įvade: advento laikui Nr. 94, Kalėdų – Nr. 96, gavėnios – Nr. 98, Velykų – Nr. 101. Susipažinęs su tai, homilijos sakytojas gali pasirengti trumpiems kasdieniams komentarams.

152. Tame pačiame Įvade apie eilinio laiko skaitinius pateikta pastaba, į kurią reikėtų atsižvelgti rengiantis šiokiadienių liturgijai:

Šiokiadienių skaitiniai išdėstyti taip, kad visos savaitės dienos per visus metus turėtų tekstų. Todėl dažniausiai naudotini skaitiniai, numatyti paskirtoms dienoms, nebent tą dieną pasitaikytų iškilme, šventė ar minėjimas.

Naudojantis šiokiadienių skaitinių rinkiniu, dėmesys atkreiptinas į tai, ar dėl kokio nors šventimo savaitės laikotarpiu neatsisakytina vieno ar kito skaitinio iš tos pačios knygos. Tokiu atveju kunigas, turėdamas priešais akis visos savaitės skaitinių išdėstymą, turėtų numatyti, ar atsisakyti kokių nors mažiau svarbių dalių, ar įvairias dalis sujungti į vieną, ypač jei tai padeda lengviau suprasti tam tikros temos visumą (*Ordo lectionum Missae*, 82).

Todėl homilijos sakytojas ragintinas apžvelgti visos savaitės skaitinius ir pakoreguoti skaitinių seką, jei ją pertraukia koks nors ypatingas šventimas. Nors šiokiadienio homilija ir trumpa, jai būtina rengtis iš anksto ir labai rūpestingai. Patyrimas moko, kad trumpa homilija dažnai reikalauja daugiau pastangų jai pasirengti.

153. Būtina pasinaudoti skaitinių rinkinyje nurodytais skaitiniais kokio nors šventojo dienai. Be to, tekstų galima pasirinkti iš Bendrųjų skaitinių, jei yra pagrindo daugiau dėmesio skirti šventojo šventimui. *Ordo lectionum Missae* įvade įspėjama:

Kunigas, švenčiantis dalyvaujant tautai, privalo rūpintis tikinčiųjų dvasine gerove ir vengti jiems primetinėti savo skonį. Pirmiausia jis turi stengtis pernelyg dažnai ir be pakankamo motyvo neatsisakyti skaitinių, individualioms dienoms numatytų šiokiadienių skaitinių rinkinyje: juk Bažnyčia trokšta pasiūlyti tikintiesiems gausesnį Dievo žodžio stalą (*Ordo lectionum Missae*, 83).

b) Santuoka

154. Apie homiliją per santuokos šventimą Santuokos apeigyne rašoma: „Po Evangelijos kunigas, atsižvelgdamas į tuokiamuosius, trumpai paaiškina skaitytą tekstą, primindamas krikščioniškosios santuokos svarbą, sutuoktinių tarpusavio meilę, Sakramento malones ir įpareigojimus“ (57). Sakant homiliją per santuokos šventimą, susiduriama su dviem savitais iššūkiais. Pirmas yra tai, kad net daugelis krikščionių santuokos šiandien nelaiko pašaukimu; „krikščioniškosios santuokos slėpinį“ reikia skelbti ir jo mokyti. Antras

iššūkis susijęs su šventimo dalyviais, tarp kurių dažnai taip pat būna nekrikščionių ir nekatalikų, todėl homilijos sakytojas negali remtis prielaida, kad klausytojams žinomi pamatiniai krikščioniškojo tikėjimo elementai. Tačiau tie iššūkiai homilijos sakytojui sykiu teikia progą išdėstyti krikščioniškąją mokinyse ir velykiniu Kristaus mirties bei prisikėlimo slėpiniu grįstą požiūrį į gyvenimą ir santuoką. Kad galėtų kalbėti apie krikščioniškosios santuokos slėpinį sykiu atsižvelgdamas į konkrečią tuokiamųjų ir dalyvių situaciją, homilijos sakytojas turėtų labai rimtai pasiręgti.

c) Laidotuvės

155. Laidotuvių apeigynė glaustai nusakyta homilijos per laidotuves vertė ir reikšmė. Atmindamas, kad homilijose vengtina bet kokios panegirikos (plg. 70), kunigas Dievo žodžio šviesoje „labai jautriai tevertina ne tik kiekvieną mirusįjį ir jo mirties aplinkybes, bet ir teatsižvelgia į namiškių skausmą bei krikščioniškojo gyvenimo reikmes“ (Įvadas, 18). Dievo meilė, atsiskleidusi mirusiame ir prisikėlusiam Kristuje, gaivina tikėjimą, viltį ir meilę. Amžinasis gyvenimas ir šventųjų bendrytė teikia tiems, kurie sielvartauja, paguodos. Laidotuvių aplinkybės yra gera proga apmąstyti gyvenimo ir mirties slėpinį, žemiškosios kelionės prasmę, gailestingą Dievo teisumą, nesibaigiantį gyvenimą.

156. Homilijos sakytojas turėtų taip pat ypatingą dėmesį skirti laidotuvių progą liturginio šventimo dalyviams nekatalikams bei niekada ar tik retkarčiais Eucharistijoje dalyvaujantiems ar net visai tikėjimo netekusiems katalikams (plg. Įvadas, 18). Šventojo Rašto skaitiniais, maldomis ir laidotuvių liturgijos giesmėmis stiprinamas ir išreiškiamas Bažnyčios tikėjimas.

PRIEDAS Nr. 1

HOMILIJA IR KATALIKŲ BAŽNYČIOS KATEKIZMAS

157. Po Vatikano II Susirinkimo dažnai buvo reiškiamas poreikis pamoksluose pateikti daugiau dogminio mokymo. Šiuo atžvilgiu tikrai naudingas šaltinis homilijos sakytojui yra Katalikų Bažnyčios katekizmas, tačiau svarbu juo naudotis taip, kad tai atitiktų homilijos tikslą.

158. Pagal Tridento Susirinkimo tėvų gaires paskelbto Romos katekizmo kai kurie leidimai buvo papildyti *Praxis Chatechismi*, kur Romos katekizmo turinys buvo suskirstytas remiantis metų sekmadienių evangelijų skaitiniais. Todėl neturėtų stebinti, kad, paskelbus naują Katekizmą, parengtą vadovaujantis Vatikano II Susi-

rinkimo nubrėžta kryptimi, pasigirdo siūlymų padaryti ką nors panašaus ir Katalikų Bažnyčios katekizmo atžvilgiu. Tokiai iniciatyvai skersai kelio stoja daug praktinio pobūdžio kliūčių, tačiau pagrindinė yra pamatinė priešara, kad sekmadienio liturgija nėra „vieta“ sakyti pamokslui, kurio tema neatitiktų liturginio laiko bei jo temų. Bet net ir tokiu atveju gali pasitaikyti ypatingų pastoracinių motyvų išdėstyti tam tikrą dogminio ar moralinio mokymo aspektą. Tokie sprendimai reikalauja pastoracinės išminties.

159. Kita vertus, svarbiausi mokymai glūdi giliausioje Rašto prasmėje, aikštėn išskylančioje tada, kai Dievo žodis skelbiamas liturginiame susirinkime. Homilijos sakytojo užduotis yra ne derinti Mišių skaitinius prie išankstinės teminės schemos, bet kviesti savo klausytojus apmąstyti Bažnyčios tikėjimą, savaime išnyrantį iš Rašto liturgijos šventimo kontekste.

160. Turint tai galvoje, Priede pateikiami Katalikų Bažnyčios katekizmo tekstai, derantys su sekmadienio ar išskilmės bibliniais skaitiniais. Konkretūs tekstai atrinkti todėl, kad juose atitinkami skaitiniai cituojami ar apie juos užsimenama, ar aptariamoms temoms, atrandamos skaitiniuose. Homilijos skaitytojas skatinamas Katekizmą ne tiesiog trumpai pasklaidyti, bet apmąstyti, kaip jo keturios dalys tarp savęs susijusios. Pavyzdžiui, A ciklo eilinio laiko penktą sekmadienį pirmame skaitinyje kalbama apie dėmesį vargdieniams, antrame – apie kryžiaus kvailybę, trečiame – apie mokinius, kurie yra žemės druska ir pasaulio šviesa. Nuorodomis į Katekizmą jie susiejami su keliomis pagrindinėmis temomis: nukryžiuotas Kristus yra Dievo išmintis, apmąstoma siejant tai su blogio ir Dievo tariamo bejėgiškumo problema (272); krikščionys yra pašaukti būti pasaulio šviesa nepaisant blogio buvimo, o jų užduotis yra sėti vienybę, viltį ir išganymą visai žmonijai (782); dalydamiesi Kristaus Velykų slėpiniu, simbolizuojamu Velykų žvakės, kurios šviesa duodama naujatiškiams, patys tampame ta šviesa (1243); „išganymo naujieną turi patvirtinti krikščionių gyvenimo liudijimas, kad žmonės matytų spinduliuojančią jos tiesos jėgą“ (2044); tas liudijimas ypač reiškiasi mūsų meile vargšams (2443–2449). Šitaip naudodamasis Katalikų Bažnyčios katekizmu, homilijos sakytojas padės tautai persiimti Dievo žodžiu, Bažnyčios tikėjimu, Evangelijos moraliniais reikalavimais bei visam tam būdingu asmeniniu ir liturginiu dvasingumu.

A ciklas

I advento sekmadienis:

KBK 668–677, 769: galutinis išmėginimas ir garbingas Kristaus atėjimas;

KBK 451, 671, 1130, 1403, 2817: „Ateik, Viešpatie Jėzau!“;

KBK 2729–2733: nuolankus širdies budėjimas.

II advento sekmadienis:

KBK 522, 711–716, 722: pranašai ir Mesijo laukimas;
KBK 523, 717–720: Jono Krikštytojo misija;
KBK 1427–29: pakrikštytųjų atsivertimas.

III advento sekmadienis:

KBK 30, 163, 301, 736, 1829, 1832, 2015, 2362: džiaugsmas;
KBK 227, 2613, 2665, 2772: kantrybė;
KBK 439, 547–550, 1751: Jėzus parodo esąs Mesijas.

IV advento sekmadienis:

KBK 496–507, 495: Marijos mergeliškoji motinystė;
KBK 437, 456, 484–486, 721–726: Marija – Dievo Motina Šventosios Dvasios veikimu;
KBK 1846: Juozapui apreiškama, kad Jėzus yra Gelbėtojas;
KBK 445, 648, 695: Kristus Dievo Sūnus savo prisikėlimu;
KBK 143–149, 494, 2087: „tikėjimo klusnumas“.

Kalėdų iškilmė:

KBK 456–460, 466: „Kodėl Žodis tapo kūnu?“;
KBK 461–463, 470–478: Įsikūnijimas;
KBK 437, 525–526: Kalėdų slėpinys;
KBK 439, 496, 559, 2616: Jėzus yra Dovydo Sūnus;
KBK 65, 102: Dievas viską pasakė savo Žodyje;
KBK 333: įsikūnijęs Kristus garbinamas angelų;
KBK 1159–1162, 2131, 2502: Įsikūnijimas ir Kristaus vaizdavimas.

Šventoji Šeima:

KBK 531–534: Šventoji Šeima;
KBK 1655–1658, 2204–2206: krikščioniškoji šeima, namų Bažnyčia;
KBK 2214–2233: šeimos narių pareigos;
KBK 333, 530: bėgimas į Egiptą.

Marija, Dievo Gimdytoja:

KBK 464–469: Jėzus Kristus – tikras Dievas ir tikras žmogus;
KBK 495, 2677: Marija yra Dievo Motina;
KBK 1, 52, 270, 294, 422, 654, 1709, 2009: mūsų išsūnijimas padarant mus Dievo vaikais;
KBK 527, 577–582: Jėzus laikosi Įstatymo ir jį tobulai įvykdo;
KBK 580, 1972: Naujasis Įstatymas išlaisvina iš Senojo Įstatymo suvaržymų;
KBK 683, 689, 1695, 2766, 2777–2778: Šventoje Dvasioje galime vadinti Dievą „Abba“;
KBK 430–435, 2666–2668, 2812: Jėzaus vardas.

II sekmadienis po Kalėdų:

KBK 151, 241, 291, 423, 445, 456–463, 504–505, 526, 1216, 2466, 2787: Jono evangelijos prologas;
KBK 272, 295, 299, 474, 721, 1831: Kristus – Dievo Išmintis;
KBK 158, 283, 1303, 1831, 2500: Dievas suteikia mums išminties.

Kristaus Apsireiškimas:

KBK 528, 724: Kristaus Apsireiškimas;
KBK 280, 529, 748, 1165, 2466, 2715: Kristus – tautų šviesa;
KBK 60, 442, 674, 755, 767, 774–776, 781, 831: Bažnyčia – žmonių vienybės sakramentas.

I gavėnios sekmadienis:

KBK 394, 538–540, 2119: Jėzaus gundymas;
KBK 2846–2849: „Neleisk mūsų gundyti“;

KBK 385–390, 396–400: nuopuolis;
KBK 359, 402–411, 615: Adomas, gimtoji nuodėmė; Kristus – naujasis Adomas;

II gavėnios sekmadienis:

KBK 554–556, 568: Atsimainymas;
KBK 59, 145–146, 2570–2571: Abraomo klusnumas;
KBK 706: Dievo pažadas Abraomui įvykdytas Kristuje;
KBK 2012–2014, 2028, 2813: pašaukimas į šventumą.

III gavėnios sekmadienis:

KBK 1214–1216, 1226–1228: Krikštas – atgimimas iš vandens ir Dvasios;
KBK 727–729: Jėzus apreiškia Šventąją Dvasią;
KBK 694, 733–736, 1215, 1999, 2652: Šventoji Dvasia – gyvasis vanduo, Dievo dovana;
KBK 604, 733, 1820, 1825, 1992, 2658: Dievas imasi iniciatyvos; viltis iš Dvasios.

IV gavėnios sekmadienis:

KBK 280, 529, 748, 1165, 2466, 2715: Kristus – tautų šviesa;
KBK 439, 496, 559, 2616: Jėzus yra Dovydo Sūnus;
KBK 1216: Krikštas yra apšvietimas;
KBK 782, 1243, 2105: krikščionys pašaukti būti pasaulio šviesa.

V gavėnios sekmadienis:

KBK 992–996: laipsniškas Prisikėlimo apreiškimas;
KBK 549, 640, 646: mesijiniai ženklai, nurodantys Kristaus prisikėlimą;
KBK 2603–2604: Jėzaus malda prieš Lozoriaus prikėlimą;
KBK 1002–1004: dabartinis mūsų prisikėlimo išgyvenimas;
KBK 1402–1405, 1524: Eucharistija ir Prisikėlimas;
KBK 989–990: kūno prisikėlimas.

Viešpaties kančios (Verbų) sekmadienis:

KBK 557–560: Kristaus įžengimas į Jeruzalę;
KBK 602–618: Kristaus Kančia;
KBK 2816: Kristaus Karalystė, įgyta per jo mirtį ir prisikėlimą;
KBK 654, 1067–1068, 1085, 1362: Velykų slėpinys ir liturgija.

Didysis ketvirtadienis – Paskutinė vakarienė:

KBK 1337–1344: Eucharistijos įsteigimas;
KBK 1359–1361: Eucharistija kaip dėkojimas;
KBK 610, 1362–1372, 1382, 1436: Eucharistija kaip auka;
KBK 1373–1381: tikras Kristaus buvimas Eucharistijoje;
KBK 1384–1401, 2837: Komunija;
KBK 1402–1405: Eucharistija – „būsimo garbės laidas“;
KBK 611, 1366: kunigystės įsteigimas per Paskutinę vakarienę.

Didysis penktadienis – Viešpaties Kančia:

KBK 602–618, 1992: Kristaus Kančia;
KBK 612, 2606, 2741: Jėzaus malda;
KBK 467, 540, 1137: Kristus – Aukščiausiasis Kunigas;
KBK 2825: Kristaus klusnumas ir mūsų klusnumas.

Velykų sekmadienis – Kristaus Prisikėlimas:

KBK 638–655, 989, 1001–1002: Kristaus Prisikėlimas ir mūsų prisikėlimas;
KBK 647, 1167–1170, 1243, 1287: Velykos – Viešpaties diena;
KBK 1212: įkrikščioninimo sakramentai;
KBK 1214–1222, 1226–1228, 1234–1245, 1254: Krikštas;
KBK 1286–1289: Sutvirtinimas;
KBK 1322–1323: Eucharistija.

II Velykų sekmadienis:

KBK 448, 641–646: prisikėlusio Kristaus pasirodymai;
KBK 1084–1089: prisikėlusio Kristaus pašventinantis buvimas liturgijoje;
KBK 2177–2178, 1342: sekmadienio Eucharistija;
KBK 654–655, 1988: mūsų naujas gimimas Kristaus prisikėlime;
KBK 976–983, 1441–1442: „tikiu nuodėmių atleidimą“;
KBK 949–953, 1329, 1342, 2624, 2790: dvasinių gėrybių bendrystė.

III Velykų sekmadienis:

KBK 1346–1347: Eucharistija ir Emauso mokinių patirtis;
KBK 642–644, 857, 995–996: apaštalai ir mokiniai – Prisikėlimo liudytojai;
KBK 102, 601, 426–429, 2763: Kristus yra Rašto aiškinimo raktas;
KBK 457, 604–605, 608, 615–616, 1476, 1992: Jėzus yra Avinėlis, paaugotas už mūsų nuodėmes.

IV Velykų sekmadienis:

KBK 754, 764, 2665: Kristus – kaimenės ganytojas ir avidės vartai;
KBK 553, 857, 861, 881, 896, 1558, 1561, 1568, 1574: popiežius ir vyskupai kaip ganytojai;
KBK 874, 1120, 1465, 1536, 1548–1551, 1564, 2179, 2686: kunigai kaip ganytojai;
KBK 14, 189, 1064, 1226, 1236, 1253–1255, 1427–1429: atsivertimas, tikėjimas ir Krikštas;
KBK 618, 2447: Kristus – kantrybės sunkumuose pavyzdys.

V Velykų sekmadienis:

KBK 2746–2751: Kristus malda per Paskutinę vakarienę;
KBK 661, 1025–1026, 2795: Kristus atveria mums kelią į dangų;
KBK 151, 1698, 2614, 2466: tikėjimas į Jėzų;
KBK 1569–1571: diakonų šventimai;
KBK 782, 803, 1141, 1174, 1269, 1322: „išrinktoji giminė, karališkoji kunigystė“.

VI Velykų sekmadienis:

KBK 2746–2751: Kristus malda per Paskutinę vakarienę;
KBK 243, 388, 692, 729, 1433, 1848: Šventoji Dvasia – Globėja ir Guodėja;
KBK 1083, 2670–2672: maldauti Šventosios Dvasios.

Kristaus Žengimas į dangų:

KBK 659–672, 697, 792, 965, 2795: Žengimas į dangų.

VII Velykų sekmadienis: malda ir dvasinis gyvenimas

KBK 2746–2751: Kristus malda per Paskutinę vakarienę;
KBK 312, 434, 648, 664: Tėvas pašlovina Kristų;
KBK 2614, 2741: Jėzus meldžia už mus;
KBK 726, 2617–2619, 2673–2679: maldoje su Marija.

Šventosios Dvasios Atsiuntimas (Sekminės):

KBK 696, 726, 731–732, 737–741, 830, 1076, 1287, 2623: Sekminės;
KBK 599, 597, 674, 715: apaštalų liudijimas per Sekminės;
KBK 1152, 1226, 1302, 1556: Sekminių slėpinys tęsiasi Bažnyčioje;
KBK 767, 775, 798, 796, 813, 1097, 1108–1109: Bažnyčia – bendrystė Dvasioje.

Švenčiausioji Trejybė:

KBK 202, 232–260, 684, 732: Trejybės slėpinys;
KBK 249, 813, 950, 1077–1109, 2845: Trejybė Bažnyčioje ir jos liturgijoje;
KBK 2655, 2664–2672: Trejybė ir malda;

KBK 2205: šeima kaip Trejybės atvaizdas.

Švč. Kristaus Kūnas ir Kraujas (Devintinės):

KBK 790, 1003, 1322–1419: šventoji Eucharistija;
KBK 805, 950, 2181–2182, 2637, 2845: Eucharistija ir tikinčiųjų bendrystė;
KBK 1212, 1275, 1436, 2837: Eucharistija kaip dvasinis maistas.

Švč. Jėzaus Širdis:

KBK 210–211, 604: Dievo gailestingumas;
KBK 430, 478, 545, 589, 1365, 1439, 1825, 1846: Kristaus meilė visiems;
KBK 2669: Kristus Širdis verta garbinimo;
KBK 766, 1225: Bažnyčia gimė iš atverto Jėzaus šono;
KBK 1432, 2100: Kristaus meilė jaudina mūsų širdis.

2 eilinis sekmadienis:

KBK 604–609: Jėzus – Dievo Avinėlis, kuris naikina pasaulio nuodėmes;
KBK 689–690: Sūnaus ir Šventosios Dvasios misija.

3 eilinis sekmadienis:

KBK 551, 765: Dvylikos pašaukimas;
KBK 541–543: Dievo Karalystė šaukia ir suburia žydus bei pagonis;
KBK 813–822: Bažnyčios vienybė.

4 eilinis sekmadienis:

KBK 459, 520–521: Jėzus yra palaiminimų pavyzdys mums visiems;
KBK 1716–1724: Palaiminimų pašaukimas;
KBK 64, 716: vargdieniai, nuolankieji ir „paskutinieji“ išlaiko Mesijo viltį.

5 eilinis sekmadienis:

KBK 782: Dievo tauta – žemės druska ir pasaulio šviesa;
KBK 2044–2046: moralinis gyvenimas ir misionieriškas liudijimas;
KBK 2443–2449: dėmesys gailestingumo darbams, meilei vargšams;
KBK 1243: pakrikštytieji (neofitai) pašaukti būti pasaulio šviesa;
KBK 272: nukryžiuotas Kristus yra Dievo išmintis.

6 eilinis sekmadienis:

KBK 577–582: Jėzus ir Įstatymas;
KBK 1961–1964: senasis Įstatymas;
KBK 2064–2068: Dekalogas Bažnyčios tradicijoje.

7 eilinis sekmadienis:

KBK 1933, 2303: meilė artimui nesuderinama su neapykanta priešui;
KBK 2262–2267: draudimas pakenkti kitam, išskyrus teisėtą savigyną;
KBK 2842–2845: malda ir atleidimas priešams;
KBK 2012–2016: dangiškojo Tėvo tobulumas kviečia siekti šventumo;
KBK 1265: per Krikštą tampame Šventosios Dvasios šventovėmis;
KBK 2684: šventieji yra Šventosios Dvasios šventovės.

8 eilinis sekmadienis:

KBK 302–314: Dievo apvaizda ir jos vaidmuo istorijoje;

KBK 2113–2115: stabmeldystė griaua vertybes; tikėjimas apvaizda kaip burtininkavimo priešybė;
KBK 2632: tikinčiųjų malda; prašymas, kad ateitų Karalystė;
KBK 2830: pasitikėjimas apvaizda nereiškia dykaduoniavimo.

9 eilinis sekmadienis:

KBK 2822–2827: „Teesie Tavo valia“;
KBK 2611: malda nuteikia širdį Dievo valiai;
KBK 1987–1995: nuteisinimas.

10 eilinis sekmadienis:

KBK 545, 589: Jėzus kviečia nusidėjėlius ir jiems atleidžia;
KBK 2099–2100: Dievui maloni auka;
KBK 144–146, 2572: Abraomas – tikėjimo pavyzdys.

11 eilinis sekmadienis:

KBK 551, 761–766: Bažnyčia parengta Senosios Sandoros tautos;
KBK 783–786: Bažnyčia yra kunigiškoji, pranašiškoji ir karališkoji tauta;
KBK 849–865: apaštališkoji Bažnyčios misija.

12 eilinis sekmadienis:

KBK 852: Kristaus Dvasia palaiko Bažnyčios misiją;
KBK 905: evangelizuoti gyvenimo liudijimu;
KBK 1808, 1816: drąsus tikėjimo liudijimas nugali baimę ir mirtį;
KBK 2471–2474: liudyti tiesą;
KBK 359, 402–411, 615: Adomas; gimtoji nuodėmė; Kristus – naujasis Adomas.

13 eilinis sekmadienis:

KBK 2232–2233: sekti Jėzumi yra pirmasis krikščionio pašaukimas;
KBK 537, 628, 790, 1213, 1226–1228, 1694: Krikštas; numirti sau; gyventi Kristui;
KBK 1987: malonė nuteisina per tikėjimą ir Krikštą.

14 eilinis sekmadienis:

KBK 514–521: Kristaus slėpinių pažinimas, dalyvavimas jo slėpiniuose;
KBK 238–242: Sūnus apreiškia Tėvą;
KBK 989–990: kūno prisikėlimas.

15 eilinis sekmadienis:

KBK 546: Kristus moko per palyginimus;
KBK 1703–1709: gebėjimas atpažinti Dievo balsą ir atsiliepti į jį;
KBK 2006–2011: Dievas leidžia žmogui bendradarbiauti su jo malone;
KBK 1046–1047: kūrinių yra naujos visatos dalis;
KBK 2707: meditacijos vertingumas.

16 eilinis sekmadienis:

KBK 543–550: Dievo Karalystė;
KBK 309–314: Dievo gerumas ir blogio papiktinimas;
KBK 825, 827: Evangelijos sėklos ir raugės kiekviename iš mūsų ir Bažnyčioje;
KBK 1425–1429: nuolatinio atsivertimo poreikis;
KBK 2630: prašymo malda kyla iš gelmių per Šventąją Dvasią.

17 eilinis sekmadienis:

KBK 407: nagrinėjant žmogaus padėtį nedera nepaisyti gimtosios nuodėmės;
KBK 1777–1785: sąžinės sprendimą derinti su Dievo valia;

KBK 1786–1789: atpažinti Dievo valią, išreikštą jo Įstatymu sudėtingomis aplinkybėmis;
KBK 1038–1041: gėrio atskyrimas nuo blogio Paskutiniame teisme;
KBK 1037: Dievas nė vieno iš anksto nepasmerkia į pragarą.

18 eilinis sekmadienis:

KBK 2828–2837: „kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien“;
KBK 1335: duonos padauginimo stebuklas yra Eucharistijos provaizdis;
KBK 1391–1401: Komunijos vaisiai.

19 eilinis sekmadienis:

KBK 164: tikėjimas gali būti išbandomas;
KBK 272–274: tik tikėjimu galima sekti slėpiningais apvaizdos keliais;
KBK 671–672: sunkiais laikais ugdyti pasitikėjimą, kad viskas pajungta Kristui;
KBK 56–64, 121–122, 218–219: sandorų istorija; Dievo meilė Izraeliui;
KBK 839–840: Bažnyčios santykis su žydų tauta.

20 eilinis sekmadienis:

KBK 543–544: pirmiau Dievo Karalystė paskelbta Izraeliui, o dabar visiems įtikėjusiems;
KBK 674: Kristaus atėjimas yra Izraelio viltis; žydai galiausiai priims Mesiją;
KBK 2610: nuoširdžiu tikėjimu grindžiamo užtarimo galia;
KBK 831, 849: Bažnyčios visuotinumas.

21 eilinis sekmadienis:

KBK 551–553: Karalystės raktai;
KBK 880–887: vienybės pamatas: vyskupų kolegija ir jos galva, Petro įpėdinis.

22 eilinis sekmadienis:

KBK 618: Kristus kviečia savo mokinius imti kryžių ir sekti juo;
KBK 555, 1460, 2100: Kryžius kaip kelias į Kristaus garbę;
KBK 2015: kelias į tobulumą eina per kryžiaus kelią;
KBK 2427: nešti savo kryžių kasdieniame gyvenime.

23 eilinis sekmadienis:

KBK 2055: Dekalogas apibendrintas meilės įsakymu;
KBK 1443–1445: sutaikinimas su Bažnyčia;
KBK 2842–2845: „kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams“.

24 eilinis sekmadienis:

KBK 218–221: Dievas yra meilė;
KBK 294: Dievas apreiškia savo garbę per savo gerumą;
KBK 2838–2845: „atleisk mums mūsų kaltes“.

25 eilinis sekmadienis:

KBK 210–211: gailėstingas ir maloningas Dievas;
KBK 588–589: Jėzus tapatina savo gailėstingumą nusidėjėliams su Dievo nuostata;

26 eilinis sekmadienis:

KBK 1807: teisus žmogus visada teisingas artimo atžvilgiu;
KBK 2842: tik Šventoji Dvasia gali suteikti mums Kristaus nuostata;
KBK 1928–1930, 2425–2426: socialinio teisingumo pareiga;
KBK 446–461: Kristaus viešpatavimas;

KBK 2822–2827: „Teesie Tavo valia“

27 eilinis sekmadienis:

KBK 755: Bažnyčia yra Dievo vynuogynas;
KBK 1830–1832: Šventosios Dvasios dovanos ir vaisiai;
KBK 443: pranašai yra tarnai, Kristus yra Sūnus.

28 eilinis sekmadienis:

KBK 543–546: Jėzus kviečia nusidėjėlius, bet reikalauja atsiver-
timo;
KBK 1402–1405, 2837: Eucharistija yra mesijinės puotos išanks-
tinis ragavimas.

29 eilinis sekmadienis:

KBK 1897–1917: dalyvavimas socialinėje sferoje;
KBK 2238–2244: piliečių pareigos.

30 eilinis sekmadienis:

KBK 2052–2074: Dešimt įsakymų aiškinami dvejopa meile;
KBK 2061–2063: moralinis gyvenimas yra atsakas į Dievo
meilės iniciatyvą.

31 eilinis sekmadienis:

KBK 2044: moralinis gyvenimas ir krikščioniškasis liudijimas;
KBK 876, 1550–1551: kunigystė yra tarnystė; vadovų žmogiška-
sis trapumas.

32 eilinis sekmadienis:

KBK 671–672: laukiame, kol visa bus pajungta Kristui;
KBK 988–991: teisieji gyvens amžinai su prisikėlusiu Kristumi;
KBK 1036, 2612: budėdami laukiame Viešpaties grįžimo.

33 eilinis sekmadienis:

KBK 2006–2011: mūsų nuopelnai už gerus darbus kyla iš Dievo
malonės;
KBK 1038–1041: Paskutiniame teisme pasirodys mūsų nuopelnai;
KBK 1048–1050: Viešpaties grįžimo laukiame veikdami;
KBK 1936–1937: talentų įvairovė;
KBK 2331, 2334: moters orumas;
KBK 1603–1605: santuoka kūrinių tvarkoje.

Kristus, Visatos Valdovas:

KBK 440, 446–451, 668–672, 783, 786, 908, 2105, 2628: Kristus –
Viešpats ir Karalius;
KBK 678–679, 1001, 1038–1041: Kristus kaip teisėjas;
KBK 2816–2821: „Teateinie tavo Karalystė“.

B ciklas

I advento sekmadienis:

KBK 668–677, 769: galutinis išmėginimas ir garbingas Kristaus
atėjimas;
KBK 451, 671, 1130, 1403, 2817: „Ateik, Viešpatie Jėzau!“;
KBK 35: Dievas suteikia žmonijai malonę priimti Apreiškimą
ir Mesiją;
KBK 827, 1431, 2677, 2839: pripažinimas, kad visi esame nusi-
dėjėliai.

II advento sekmadienis:

KBK 522, 711–716, 722: pranašai ir Mesijo laukimas;
KBK 523, 717–720: Jono Krikštytojo misija;

KBK 1042–1050: naujas dangus ir nauja žemė.

III advento sekmadienis:

KBK 30, 163, 301, 736, 1829, 1832, 2015, 2362: džiaugsmas;
KBK 713–714: laukiamo Mesijo požymiai;
KBK 218–219: Dievo meilė Izraeliui;
KBK 772, 796: Bažnyčia – Kristaus Sužadėtinė.

IV advento sekmadienis:

KBK 484–494: Apreiškimas Marijai;
KBK 439, 496, 559, 2616: Jėzus yra Dovydo Sūnus;
KBK 143–149, 494, 2087: „tikėjimo klusnumas“.

Kristaus Gimimas:

KBK 456–460, 466: „Kodėl Žodis tapo kūnu?“
KBK 461–463, 470–478: Įsikūnijimas;
KBK 437, 525–526: Kalėdų slėpinys;
KBK 439, 496, 559, 2616: Jėzus yra Dovydo Sūnus;
KBK 65, 102: Dievas viską pasakė savo Žodyje;
KBK 333: įsikūnijęs Kristus garbinamas angelų;
KBK 1159–1162, 2131, 2502: Įsikūnijimas ir Kristaus atvaizdai.

Šventoji Šeima:

KBK 531–534: Šventoji Šeima;
KBK 1655–1658, 2204–2206: krikščioniškoji šeima – namų
Bažnyčia;
KBK 2214–2233: šeimos narių pareigos;
KBK 529, 583, 695: Paaudėjimas šventykloje;
KBK 144–146, 165, 489, 2572, 2676: Abraomas ir Sara – tikėjimo
pavyzdžiai.

Marija, Dievo Gimdytoja:

KBK 464–469: Jėzus Kristus – tikras Dievas ir tikras žmogus;
KBK 495, 2677: Marija yra Dievo Motina;
KBK 1, 52, 270, 294, 422, 654, 1709, 2009: esame Dievo išūnyti;
KBK 527, 577–582: Jėzus paklūsta Įstatymui ir tobulina jį;
KBK 580, 1972: Naujasis Įstatymas išlaisvina iš Senojo Įstatymo
suvaržymų;
KBK 683, 689, 1695, 2766, 2777–2778: Šventojoje Dvasioje gali-
me Dievą vadinti „Abba“;
KBK 430–435, 2666–2668, 2812: Jėzaus vardas.

II sekmadienis po Kalėdų:

KBK 151, 241, 291, 423, 445, 456–463, 504–505, 526, 1216, 2466,
2787: Jono evangelijos prologas;
KBK 272, 295, 299, 474, 721, 1831: Kristus – Dievo Išmintis;
KBK 158, 283, 1303, 1831, 2500: Dievas duoda mums išminties.

Kristaus Apsireiškimas:

KBK 528, 724: Viešpaties apsireiškimas;
KBK 280, 529, 748, 1165, 2466, 2715: Kristus yra tautų šviesa;
KBK 60, 442, 674, 755, 767, 774–776, 781, 831: Bažnyčia – žmoni-
jos vienybės sakramentas.

I gavėnios sekmadienis:

KBK 394, 538–540, 2119: Jėzaus gundymas;
KBK 2846–2849: „Neleisk mūsų gundyti“;
KBK 56–58, 71: Sandora su Nojumi;
KBK 845, 1094, 1219: Nojaus arka vaizduoja Bažnyčią ir Krikštą;
KBK 1116, 1129, 1222: Sandora ir sakramentai (ypač Krikštas);
KBK 1257, 1811: Dievas išgelbėja per Krikštą.

II gavėnios sekmadienis:

KBK 554–556, 568: Atsimainymas;
KBK 59, 145–146, 2570–2572: Abraomo klusnumas;
KBK 153–159: tikėjimo ypatybės;
KBK 2059: Dievas parodo savo šlovę, kad padarytų žinoma savo valią;
KBK 603, 1373, 2634, 2852: Kristus yra už mus.

III gavėnios sekmadienis:

KBK 459, 577–582: Jėzus ir Įstatymas;
KBK 593, 583–586: Šventykla vaizduoja Kristų; Jis yra Šventykla;
KBK 1967–1968: Naujasis Įstatymas atbaigia Senąjį;
KBK 272, 550, 853: Kristaus galia apreikšta ant kryžiaus.

IV gavėnios sekmadienis:

KBK 389, 457–458, 846, 1019, 1507: Kristus Gelbėtojas;
KBK 679: Kristus – amžinojo gyvenimo Viešpats;
KBK 55: Dievas nori dovanoti žmogui amžinąjį gyvenimą;
KBK 710: Izraelio tremtis yra Kančios pranašystė.

V gavėnios sekmadienis:

KBK 606–607: Kristaus gyvenimas yra Tėvui skirta auka;
KBK 542, 607: Kristaus troškimas atiduoti savo gyvybę dėl mūsų išgelbėjimo;
KBK 690, 729: Dvasia pašlovina Sūnų, Sūnus pašlovina Tėvą;
KBK 662, 2853: Kristaus įžengimas į šlovę yra mūsų pergalė;
KBK 56–64, 220, 715, 762, 1965: sandorų istorija.

Viešpaties Kančios (Verbų) sekmadienis:

KBK 557–560: Kristaus įžengimas į Jeruzalę;
KBK 602–618: Kristaus Kančia;
KBK 2816: Kristaus viešpatavimas kyla iš jo mirties ir Prisikėlimo;
KBK 654, 1067–1068, 1085, 1362: Velykų slėpinys ir liturgija.

Didžiojo ketvirtadienio Paskutinės vakarienės Mišios:

KBK 1337–1344: Eucharistijos įsteigimas;
KBK 1359–1361: Eucharistija kaip dėkojimas;
KBK 610, 1362–1372, 1382, 1436: Eucharistija kaip auka;
KBK 1373–1381: tikras Kristaus buvimas Eucharistijoje;
KBK 1384–1401, 2837: Komunija;
KBK 1402–1405: Eucharistija kaip šlovės laidas;
KBK 611, 1366: kunigystės įsteigimas per Paskutinę vakarienę.

Didysis penktadienis:

KBK 602–618, 1992: Kristaus Kančia;
KBK 612, 2606, 2741: Jėzaus malda;
KBK 467, 540, 1137: Kristus – Vyriausiasis Kunigas;
KBK 2825: Kristaus klusnumas ir mūsų klusnumas.

Kristaus Prisikėlimas – Velykos:

KBK 638–655, 989, 1001–1002: Kristaus Prisikėlimas ir mūsų prisikėlimas;
KBK 647, 1167–1170, 1243, 1287: Velykos – Viešpaties diena;
KBK 1212: įkrikščioninimo sakramentai;
KBK 1214–1222, 1226–1228, 1234–1245, 1254: Krikštas;
KBK 1286–1289: Sutvirtinimas;
KBK 1322–1323: Eucharistija.

II Velykų sekmadienis:

KBK 448, 641–646: prisikėlusio Kristaus pasirodymai;
KBK 1084–1089: prisikėlusio Kristaus pašventinamasis buvimas liturgijoje;

KBK 2177–2178, 1342: sekmadienio Eucharistija;
KBK 654–655, 1988: mūsų naujas gimimas Kristaus Prisikėlime;
KBK 976–983, 1441–1442: „tikiu nuodėmių atleidimą“
KBK 949–953, 1329, 1342, 2624, 2790: dvasinių gėrybių bendrystė.

III Velykų sekmadienis:

KBK 1346–1347: Eucharistija ir Emauso mokinių patirtis;
KBK 642–644, 857, 995–996: apaštalai ir mokiniai liudija prisikėlimą;
KBK 102, 601, 426–429, 2763: Kristus yra Raštų aiškinimo raktas;
KBK 519, 662, 1137: Kristus – mūsų Užtarėjas danguje.

IV Velykų sekmadienis:

KBK 754, 764, 2665: Kristus – Ganytojas ir Vartai;
KBK 553, 857, 861, 881, 896, 1558, 1561, 1568, 1574: popiežius ir vyskupai kaip ganytojai;
KBK 874, 1120, 1465, 1536, 1548–1551, 1564, 2179, 2686: kunigai kaip ganytojai;
KBK 756: Kristus yra kertinis akmuo;
KBK 1, 104, 239, 1692, 1709, 2009, 2736: esame Dievo vaikai.

V Velykų sekmadienis:

KBK 2746–2751: Kristaus malda per Paskutinę vakarienę;
KBK 736, 737, 755, 787, 1108, 1988, 2074: Kristus yra vynmedis, mes – šakelės;
KBK 953, 1822–1829: meilė.

VI Velykų sekmadienis:

KBK 2746–2751: Kristaus malda per Paskutinę vakarienę;
KBK 214, 218–221, 231, 257, 733, 2331, 2577: Dievas yra meilė;
KBK 1789, 1822–1829, 2067, 2069: meilė Dievui ir artimui įvykdo įsakymus;
KBK 2347, 2709: draugystė su Kristumi.

Kristaus Žengimas į dangų:

KBK 659–672, 697, 792, 965, 2795: Žengimas į dangų.

VII Velykų sekmadienis:

KBK 2746–2751: Kristaus malda per Paskutinę vakarienę;
KBK 2614, 2741: Jėzus meldžiasi už mus;
KBK 611, 2812, 2821: Jėzaus malda mus pašventina, ypač per Eucharistiją.

Šventosios Dvasios Atsiuntimas (Sekminės):

KBK 696, 726, 731–732, 737–741, 830, 1076, 1287, 2623: Sekminės;
KBK 599, 597, 674, 715: apaštalų liudijimas per Sekmines;
KBK 1152, 1226, 1302, 1556: Sekminių slėpinys Bažnyčioje tęsiasi;
KBK 767, 775, 798, 796, 813, 1097, 1108–1109: Bažnyčia – bendrystė Dvasioje.

Švenčiausioji Trejybė:

KBK 202, 232–260, 684, 732: Trejybės slėpinys;
KBK 249, 813, 950, 1077–1109, 2845: Trejybė Bažnyčioje ir jos liturgijoje;
KBK 2655, 2664–2672: Trejybė ir malda;
KBK 2205: šeima kaip Trejybės įvaizdis.

Švč. Kristaus Kūnas ir Kraujas:

KBK 790, 1003, 1322–1419: Šventoji Eucharistija;
KBK 805, 950, 2181–2182, 2637, 2845: Eucharistija ir tikinčiųjų bendrystė;

KBK 1212, 1275, 1436, 2837: Eucharistija kaip dvasinis maistas.

Švč. Jėzaus Širdis:

KBK 210–211, 604: Dievo gailėstingumas;
KBK 430, 478, 545, 589, 1365, 1439, 1825, 1846: Kristaus meilė žmonėms;
KBK 2669: Kristaus Širdis verta garbinimo;
KBK 766, 1225: Bažnyčia gimė iš perverto Kristaus šono;
KBK 1432, 2100: Kristaus meilė jaudina mūsų širdis.

2 eilinis sekmadienis:

KBK 462, 516, 2568, 2824: Tėvo valia įvykdyta Kristuje;
KBK 543–546: priimti Dievo Karalystę – priimti Dievo žodį;
KBK 873–874: Kristus yra krikščioniškojo pasaulimo versmė;
KBK 364, 1004: kūno orumas;
KBK 1656, 2226: padėti vaikams atskleisti pasaulimą.

3 eilinis sekmadienis:

KBK 51–64: Dievo Apreiškimo planas;
KBK 1427–1433: vidinis besitęsiantis atsivertimas;
KBK 1886–1889: atsivertimas ir visuomenė.

4 eilinis sekmadienis:

KBK 547–550: Jėzaus žodžius lydi stebuklai;
KBK 447, 438, 550: Jėzaus valdžia demonams;
KBK 64, 762, 2595: pranašo vaidmuo;
KBK 922, 1618–1620: mergeliškumas dėl Dievo Karalystės.

5 eilinis sekmadienis:

KBK 547–550: gydymas kaip mesijinių laikų ženklas;
KBK 1502–1505: Kristus kaip Gydytojas;
KBK 875, 1122: skelbimo būtinybė.

6 eilinis sekmadienis:

KBK 1474: gyvenimas Kristuje vienija visus jį tikinčius;
KBK 1939–1942: žmogiškasis solidarumas;
KBK 2288–2291: pagarba sveikatai.

7 eilinis sekmadienis:

KBK 1421, 1441–1442: Kristus – sielos ir kūno gydytojas;
KBK 987, 1441, 1741: Kristus atleidžia nuodėmes;
KBK 1425–1426: Sutaikinimas po Krikšto;
KBK 1065: Kristus yra mūsų „Amen“.

8 eilinis sekmadienis:

KBK 772–773, 796: Bažnyčia – vienybės su Dievu slėpinys;
KBK 796: Bažnyčia kaip Kristaus Sužadėtinė.

9 eilinis sekmadienis:

KBK 345–349, 582, 2168–2173: Viešpaties diena;
KBK 1005–1014, 1470, 1681–1683: gyventi ir mirti Kristuje.

10 eilinis sekmadienis:

KBK 410–412: Protoevangelija;
KBK 374–379: žmogus rojuje;
KBK 385–409: nuopuolis;
KBK 517, 550: Kristus kaip egzorcistas.

11 eilinis sekmadienis:

KBK 543–546: Dievo Karalystės skelbimas;
KBK 2653–2654, 2660, 2716: Dievo Karalystė ugdoma klausantis Dievo žodžio.

12 eilinis sekmadienis:

KBK 423, 464–469: Jėzus – tikras Dievas ir tikras žmogus;
KBK 1814–1816: tikėjimas kaip Dievo dovana ir žmogaus atsakas;
KBK 671–672: išlaikyti tikėjimą priešiško akivaizdoje.

13 eilinis sekmadienis:

KBK 548–549, 646, 994: Jėzus prikelia mirusiuosius;
KBK 1009–1014: Kristus perkeičia mirtį;
KBK 1042–1050: naujo dangaus ir naujos žemės viltis.

14 eilinis sekmadienis:

KBK 2581–2584: pranašai ir širdies atsivertimas;
KBK 436: Kristus kaip pranašas;
KBK 162: ištvermingas tikėjimas;
KBK 268, 273, 1508: galia tampa tobula silpnume.

15 eilinis sekmadienis:

KBK 1506–1509: mokiniai dalyvauja Kristaus gydymo misijoje;
KBK 737–741: Bažnyčia kviečiama skelbti ir liudyti;
KBK 849–856: Bažnyčios misijos kilmė ir apimtis;
KBK 1122, 1533: misionieriškas pašaukimas;
KBK 693, 698, 706, 1107, 1296: Šventoji Dvasia kaip Dievo pažadas ir antspaudas;
KBK 492: Marija išrinkta prieš pasaulio sukūrimą.

16 eilinis sekmadienis:

KBK 2302–2306: Kristus yra mūsų taika;
KBK 2437–2442: liudyti ir darbuotis dėl taikos ir teisingumo.

17 eilinis sekmadienis:

KBK 1335: duonos ir žuvies padauginimo stebuklas nurodo Eucharistiją;
KBK 814–815, 949–959: dalijimasis dovanomis Bažnyčios bendrystėje.

18 eilinis sekmadienis:

KBK 1333–1336: eucharistiniai duonos ir vyno ženklai;
KBK 1691–1696: gyvenimas Kristuje.

19 eilinis sekmadienis:

KBK 1341–1344: „Tai darykite mano atminimui“;
KBK 1384–1390: „Imkite ir valgykite“: Komunija.

20 eilinis sekmadienis:

KBK 1402–1405: Eucharistija – būsimosios garbės laidas;
KBK 2828–2837: Eucharistija yra mūsų kasdienė duona;
KBK 1336: papiktinimas.

21 eilinis sekmadienis:

KBK 796: Bažnyčia kaip Kristaus Sužadėtinė;
KBK 1061–1065: absoliuti Dievo ištikimybė ir meilė;
KBK 1612–1617, 2360–2365: santuoka Viešpatyje.

22 eilinis sekmadienis:

KBK 577–582: Kristus ir Įstatymas;
KBK 1961–1974: Senasis Įstatymas ir Evangelija.

23 eilinis sekmadienis:

KBK 1503–1505: Kristus – Gydytojas;
KBK 1151–1152: Kristaus naudojami ženklai; sakramentiniai ženklai;
KBK 270–271: Dievo gailėstingumas.

24 eilinis sekmadienis:

KBK 713–716: Mesijo kelias apreikštas Viešpaties Tarno giesmėse;
KBK 440, 571–572, 601: Jėzus kentėjo ir mirė dėl mūsų išganymo;
KBK 618: mūsų dalyvavimas Kristaus aukoje;
KBK 2044–2046: geri darbai išreiškia tikėjimą.

25 eilinis sekmadienis:

KBK 539, 565, 600–605, 713: Kristus – klusnus Dievo Tarnas;
KBK 786: „tarnauti“ Kristuje reiškia „viešpatauti“;
KBK 1547, 1551: kunigystės tarnyba kaip tarnystė;
KBK 2538–2540: pavydo nuodėmė;
KBK 2302–2306: saugoti taiką.

26 eilinis sekmadienis:

KBK 821, 1126, 1636: ekumeninis dialogas;
KBK 2445–2446, 2536, 2544–2547: nesaikingo turto troškimo pavojus;
KBK 1852: pavydas.

27 eilinis sekmadienis:

KBK 1602–1617, 1643–1651, 2331–2336: santuokinė ištikimybė;
KBK 2331–2336: skyrybos;
KBK 1832: ištikimybė – Dvasios vaisius;
KBK 2044, 2147, 2156, 2223, 2787: pakrikštytųjų ištikimybė.

28 eilinis sekmadienis:

KBK 101–104: Kristus – vienatinis Šventojo Rašto Žodis;
KBK 131–133: Šventasis Raštas Bažnyčios gyvenime;
KBK 2653–2654: Šventasis Raštas kaip maldos versmė;
KBK 1723, 2536, 2444–2447: širdies neturtas.

29 eilinis sekmadienis:

KBK 599–609: Kristaus atperkamoji mirtis išganymo plane;
KBK 520: Kristaus nusižeminimas yra mums sektinas pavyzdys;
KBK 467, 540, 1137: Kristus – Vyriausiasis Kunigas.

30 eilinis sekmadienis:

KBK 547–550: Jėzus rodė mesijinius ženklus;
KBK 1814–1816: tikėjimas yra Dievo dovana;
KBK 2734–2737: sūniškas pasitikėjimas maldoje.

31 eilinis sekmadienis:

KBK 2083: įsakymai kaip kvietimas atsiliepti meile;
KBK 2052, 2093–2094: pirmasis įsakymas;
KBK 1539–1547: Šventimų sakramentas išganymo ekonomijoje.

32 eilinis sekmadienis:

KBK 519–521: Kristus atidavė savo gyvybę už mus;
KBK 2544–2547: širdies neturtas;
KBK 1434, 1438, 1753, 1969, 2447: išmalda;
KBK 2581–2584: Elisas ir širdies atsivertimas;
KBK 1021–1022: individualusis teismas.

33 eilinis sekmadienis:

KBK 1038–1050: Paskutinis teismas, naujo dangaus ir naujos žemės viltis;
KBK 613–614, 1365–1367: vienintelė tobula Kristaus auka ir Eucharistija.

Kristus, Visatos Valdovas (Kristus Karalius):

KBK 440, 446–451, 668–672, 783, 786, 908, 2105, 2628: Kristus – Viešpats ir Karalius;

KBK 678–679, 1001, 1038–1041: Kristus kaip Teisėjas;
KBK 2816–2821: „Teateinie Tavo Karalystė“.

C ciklas

I advento sekmadienis:

KBK 668–677, 769: galutiniai išbandymai ir Kristaus grįžimas šlovėje;
KBK 451, 671, 1130, 1403, 2817: „Ateik, Viešpatie Jėzau!“
KBK 439, 496, 559, 2616: Jėzus yra Dovydo sūnus;
KBK 207, 210–214, 270, 1062–1063: Dievas yra ištikimas ir gailestingas.

II advento sekmadienis:

KBK 522, 711–716, 722: pranašai ir Mesijo laukimas;
KBK 523, 717–720: Jono Krikštytojo misija;
KBK 710: Izraelio tremtis pranašauja Kančią;
KBK 2532, 2636: Pauliaus rūpinimasis.

III advento sekmadienis:

KBK 30, 163, 301, 736, 1829, 1832, 2015, 2362: džiaugsmas;
KBK 523–524, 535: Jonas parengia kelią Mesijui;
KBK 430–435: Jėzus Gelbėtojas.

IV advento sekmadienis:

KBK 148, 495, 717, 2676: Aplankymas;
KBK 462, 606–607, 2568, 2824: Sūnus įsikūnija, kad vykdytų Tėvo valią.

Kristaus Gimimas (Kalėdos):

KBK 456–460, 466: „Kodėl Žodis tapo kūnu?“
KBK 461–463, 470–478: Įsikūnijimas;
KBK 437, 525–526: Kalėdų slėpinys;
KBK 439, 496, 559, 2616: Jėzus yra Dovydo sūnus;
KBK 65, 102: Dievas viską pasakė savo Žodyje;
KBK 333: įsikūnijusį Kristų garbina angelai;
KBK 1159–1162, 2131, 2502: Įsikūnijimas ir Kristaus įvaizdžiai.

Šventoji Šeima:

KBK 531–534: Šventoji Šeima;
KBK 1655–1658, 2204–2206: krikščioniškoji šeima, namų Bažnyčia;
KBK 2214–2233: šeimos narių pareigos;
KBK 534, 583, 2599: Jėzus randamas Šventykloje;
KBK 64, 489, 2578: Hana ir Samuelis;
KBK 1, 104, 239, 1692, 1709, 2009, 2736: esame Dievo vaikai;
KBK 163, 1023, 1161, 2519, 2772: matysime Jį veidas į veidą ir būsime panašūs į Jį.

Švč. Mergelė Marija, Dievo Gimdytoja:

KBK 464–469: Jėzus Kristus – tikras Dievas ir tikras žmogus;
KBK 495, 2677: Marija yra Dievo Gimdytoja;
KBK 1, 52, 270, 294, 422, 654, 1709, 2009: mūsų išūnystė;
KBK 527, 577–582: Jėzus laikosi Įstatymo ir jį tobulai įvykdo;
KBK 580, 1972: Naujasis Įstatymas išvaduoja iš Senojo Įstatymo suvaržymų;
KBK 683, 689, 1695, 2766, 2777–2778: Šventojoje Dvasioje visi galime kreiptis į Dievą „Abba“;
KBK 430–435, 2666–2668, 2812: Jėzaus vardas.

II sekmadienis po Kalėdų:

KBK 151, 241, 291, 423, 445, 456–463, 504–505, 526, 1216, 2466,

2787: Jono evangelijos prologas;
 KBK 272, 295, 299, 474, 721, 1831: Kristus – Dievo Išmintis;
 KBK 158, 283, 1303, 1831, 2500: Dievas duoda mums išminties;

Kristaus Apsireiškimas:

KBK 528, 724: Viešpaties apsireiškimas;
 KBK 280, 529, 748, 1165, 2466, 2715: Kristus – tautų šviesa;
 KBK 60, 442, 674, 755, 767, 774–776, 781, 831: Bažnyčia – žmoni-
 jos vienybės sakramentas.

I gavėnios sekmadienis:

KBK 394, 538–540, 2119: Jėzaus gundymas;
 KBK 2846–2849: „Neleisk mūsų gundyti“;
 KBK 1505: Kristus išlaisvina mus nuo blogio;
 KBK 142–143, 309: tikėjimas kaip atsidavimas Dievui, atliepas
 Dievui, atsakas į blogį;
 KBK 59–63: Dievas ugdo kunigiškąją tautą per Abraomą ir
 Išėjimą.

II gavėnios sekmadienis:

KBK 554–556, 568: Atsimainymas;
 KBK 59, 145–146, 2570–2572: Abraomo klusnumas;
 KBK 1000: tikėjimas atveria kelią į Prisikėlimo slėpinio supra-
 timą;
 KBK 645, 999–1001: kūno prisikėlimas.

III gavėnios sekmadienis:

KBK 210, 2575–2577: Dievas pašaukia Možę, išklauso savo
 tautos maldas;
 KBK 1963–1964: Įstatymo laikymasis parengia atsivertimui;
 KBK 2851: piktasis ir jo darbai trukdo išganyti keliui;
 KBK 128–130, 1094: Senojo Testamento tipologinis skaitymas
 atveria Naująjį Testamentą;
 KBK 736, 1108–1109, 1129, 1521, 1724, 1852, 2074, 2516, 2345,
 2731: duoti vaisių.

IV gavėnios sekmadienis:

KBK 1439, 1465, 1481, 1700, 2839: sūnus palaidūnas;
 KBK 207, 212, 214: Dievas ištikimas savo pažadams;
 KBK 1441, 1443: Dievas atleidžia nuodėmes; nusidėjėliai grįžta
 į bendruomenę;
 KBK 982: atleidimo durys visada atvertos atgailaujantiems;
 KBK 1334: Izraelio kasdienė duona yra Pažado žemės vaisius.

V gavėnios sekmadienis:

KBK 430, 545, 589, 1846–1847: Jėzus apreiškia Tėvo gailėstingumą;
 KBK 133, 428, 648, 989, 1006: visa pranokstantis Kristus paži-
 nimio turtas;
 KBK 2475–2479: skubotas sprendimas.

Viešpaties Kančios (Verbų) sekmadienis:

KBK 557–560: Kristaus įžengimas į Jeruzalę;
 KBK 602–618: Kristaus Kančia;
 KBK 2816: Kristaus viešpatavimas kyla iš jo mirties ir Prisikėlimo;
 KBK 654, 1067–1068, 1085, 1362: Velykų slėpinys ir liturgija.

Didžiojo ketvirtadienio Paskutinės vakariinės Mišios:

KBK 1337–1344: Eucharistijos įsteigimas;
 KBK 1359–1361: Eucharistija kaip dėkojimas;
 KBK 610, 1362–1372, 1382, 1436: Eucharistija kaip auka;
 KBK 1373–1381: tikras Kristaus buvimas Eucharistijoje;
 KBK 1384–1401, 2837: Komunija;

KBK 1402–1405: Eucharistija – „būsimos garbės laidas“;
 KBK 611, 1366: kunigystės įsteigimas per Paskutinę vakarienę.

Didysis penktadienis:

KBK 602–618, 1992: Kristaus Kančia;
 KBK 612, 2606, 2741: Jėzaus malda;
 KBK 467, 540, 1137: Kristus – Vyriausiasis Kunigas;
 KBK 2825: Kristaus klusnumas ir mūsų klusnumas;

Velykos – Kristaus Prisikėlimas:

KBK 638–655, 989, 1001–1002: Kristaus Prisikėlimas ir mūsų
 prisikėlimas;
 KBK 647, 1167–1170, 1243, 1287: Velykos, Viešpaties diena;
 KBK 1212: įkrikščioninimo sakramantai;
 KBK 1214–1222, 1226–1228, 1234–1245, 1254: Krikštas;
 KBK 1286–1289: Sutvirtinimas;
 KBK 1322–1323: Eucharistija.

II Velykų sekmadienis:

KBK 448, 641–646: prisikėlusio Kristaus pasirodymai;
 KBK 1084–1089: pašventinantis prisikėlusio Kristaus buvimas
 liturgijoje;
 KBK 2177–2178, 1342: sekmadienio Eucharistija;
 KBK 654–655, 1988: mūsų naujas gimimas Kristaus Prisikėlime;
 KBK 976–983, 1441–1442: „tikiu nuodėmių atleidimą“;
 KBK 949–953, 1329, 1342, 2624, 2790: dvasinių gėrybių bendrystė;
 KBK 612, 625, 635, 2854: Kristus, kuris yra „Gyvasis“, turi
 mirties raktus.

III Velykų sekmadienis:

KBK 642–644, 857, 995–996: apaštalai ir mokiniai kaip Prisikėli-
 mo liudytojai;
 KBK 553, 641, 881, 1429: prisikėlęs Kristus ir Petras;
 KBK 1090, 1137–1139, 1326: dangiškoji liturgija.

IV Velykų sekmadienis:

KBK 754, 764, 2665: Kristus – Ganytojas ir Vartai;
 KBK 553, 857, 861, 881, 896, 1558, 1561, 1568, 1574: popiežius ir
 vyskupai kaip ganytojai;
 KBK 874, 1120, 1465, 1536, 1548–1551, 1564, 2179, 2686: kunigai
 kaip ganytojai;
 KBK 60, 442, 543, 674, 724, 755, 775, 781: Bažnyčia sudaryta iš
 žydų ir pagonių;
 KBK 957, 1138, 1173, 2473–2474: mūsų bendrystė su kankiniais.

V Velykų sekmadienis:

KBK 2746–2751: Kristaus malda per Paskutinę vakarienę;
 KBK 459, 1823, 2074, 2196, 2822, 2842: „kaip aš jus mylėjau“;
 KBK 756, 865, 1042–1050, 2016, 2817: naujas dangus ir nauja žemė.

VI Velykų sekmadienis:

KBK 2746–2751: Kristaus malda per Paskutinę vakarienę;
 KBK 243, 388, 692, 729, 1433, 1848: Šventoji Dvasia kaip Užtarė-
 ja/Guodėja;
 KBK 1965–1974: Naujasis Įstatymas įgyvendina Senąjį Įstatymą;
 KBK 865, 869, 1045, 1090, 1198, 2016: dangiškoji Jeruzalė.

Kristaus Žengimas į dangų:

KBK 659–672, 697, 792, 965, 2795: Kristaus žengimas į dangų.

VII Velykų sekmadienis:

KBK 521: per Kristų gyvename bendrystėje su Tėvu;

KBK 787–790, 795, 1044–1047: Bažnyčia yra bendrystė Kristuje ir su Kristumi;

Šventosios Dvasios Atsiuntimas (Sekminės):

KBK 696, 726, 731–732, 737–741, 830, 1076, 1287, 2623: Sekminės; KBK 599, 597, 674, 715: apaštalu liudijimas per Sekmines; KBK 1152, 1226, 1302, 1556: Sekminių slėpinys tęsiasi Bažnyčioje; KBK 767, 775, 798, 796, 813, 1097, 1108–1109: Bažnyčia – bendrystė Dvasioje.

Švenčiausioji Trejybė:

KBK 202, 232–260, 684, 732: Trejybės slėpinys; KBK 249, 813, 950, 1077–1109, 2845: Trejybė Bažnyčioje ir liturgijoje; KBK 2655, 2664–2672: Trejybė ir malda; KBK 2205: šeima kaip Trejybės įvaizdis.

Švč. Kristaus Kūnas ir Kraujas:

KBK 790, 1003, 1322–1419: Šventoji Eucharistija; KBK 805, 950, 2181–2182, 2637, 2845: Eucharistija ir tikinčiųjų bendrystė; KBK 1212, 1275, 1436, 2837: Eucharistija kaip dvasinis maistas.

Švč. Jėzaus Širdis:

KBK 210–211, 604: Dievo gailestingumas; KBK 430, 478, 545, 589, 1365, 1439, 1825, 1846: Kristaus meilė žmonėms; KBK 2669: Kristaus Širdis verta garbinimo; KBK 766, 1225: Bažnyčia gimė iš perverto Kristaus šono; KBK 1432, 2100: Kristaus meilė jaudina mūsų širdis.

2 eilinis sekmadienis:

KBK 528: Kanoje Kristus pasirodo esąs Mesijas, Dievo Sūnus, Gelbėtojas; KBK 796: Bažnyčia kaip Kristaus Sužadėtinė; KBK 1612–1617: santuoka Viešpatyje; KBK 2618: Marijos užtarimas Kanoje; KBK 799–801, 951, 2003: charizmos Bažnyčios tarnystėje;

3 eilinis sekmadienis:

KBK 714: Mesijo ir Dvasios laukimas Senajame Testamente; KBK 1965–1974: Naujasis Įstatymas ir Evangelija; KBK 106, 108, 515: Dievas įkvepia žmones, Šventojo Rašto autorius ir skaitytojus; KBK 787–795: Bažnyčia kaip Kristaus Kūnas.

4 eilinis sekmadienis:

KBK 436, 1241, 1546: Kristus kaip pranašas; KBK 904–907: mūsų dalyvavimas Kristaus pranašiškoje tarnyboje; KBK 103–104: tikėjimas – amžinojo gyvenimo pradmuo; KBK 1822–1829: meilė; KBK 772–773, 953: bendrystė Bažnyčioje; KBK 314, 1023, 2519: priimtieji į dangų regi Dievą „akis į akį“.

5 eilinis sekmadienis:

KBK 520, 618, 923, 1618, 1642, 2053: visi esame pašaukti sekti Kristų; KBK 2144, 2732: pagarbi baimė suvokiant Dievo buvimą – perdėto pasitikėjimo savimi priešybė; KBK 631–644: apaštalai kaip Prisikėlimo liudytojai.

6 eilinis sekmadienis:

KBK 1820: krikščioniškoji viltis skleidžiasi paskelbus Palaiminimus; KBK 2544–2547: širdies neturtas; Viešpats apgailestauja dėl turtuolių; KBK 655, 989–991, 1002–1003: Prisikėlimo viltis.

7 eilinis sekmadienis:

KBK 210–211: Gailestingasis Dievas; KBK 1825, 1935, 1968, 2303, 2647, 2842–2845: atleidimas priešams; KBK 359, 504: Kristus kaip naujasis Adomas.

8 eilinis sekmadienis:

KBK 2563: širdis yra tiesos buveinė; KBK 1755–1756: geri veiksmai ir blogi veiksmai; KBK 1783–1794: sąžinės ugdymas ir sprendimų priėmimas; KBK 2690: dvasinis vadovavimas; KBK 1009–1013: krikščioniškasis požiūris į mirtį.

9 eilinis sekmadienis:

KBK 543–546: visi pašaukti įžengti į Dievo Karalystę; KBK 774–776: Bažnyčia kaip visuotinis išganymo sakramentas; KBK 2580: Saliamono malda pašventinant Šventyklą; KBK 583–586: Jėzus ir Šventykla.

10 eilinis sekmadienis:

KBK 646, 994: prikeldamas mirusiuosius Kristus skelbia savo Prisikėlimą; KBK 1681: krikščioniškoji mirties prasmė siejama su Prisikėlimu; KBK 2583: Elijas ir našlė; KBK 2637: Kristus išlaisvina kūrinių iš nuodėmės ir mirties.

11 eilinis sekmadienis:

KBK 1441–1442: tik Dievas atleidžia nuodėmę; KBK 1987–1995: nuteisinimas; KBK 2517–1519: širdies nuskaistinimas; KBK 1481, 1736, 2538: Dovydas ir Natanas.

12 eilinis sekmadienis:

KBK 599–605: Kristaus atperkamoji mirtis išganymo plane; KBK 1435: kasdien imk savo kryžių ir sek Kristumi; KBK 787–791: Bažnyčia yra bendrystė su Kristumi; KBK 1227, 1243, 1425, 2348: „apsivilkti Kristumi“; Krikštas ir skautumas.

13 eilinis sekmadienis:

KBK 587: Jėzausėjimas į Jeruzalę pasitinkant mirtį ir Prisikėlimą; KBK 2052–2055: Mokytojau, ką turiu daryti?.. KBK 1036, 1816: mokinystės reiklumas.

14 eilinis sekmadienis:

KBK 541–546: Dievo Karalystė čia pat; KBK 787, 858–859: apaštalai dalyvauja Kristaus misijoje; KBK 2122: „darbininkas vertas savo užmokesčio“; KBK 2816–2821: „Teateinie tavo Karalystė“; KBK 555, 1816, 2015: kryžius kaip kelias sekti Kristumi.

15 eilinis sekmadienis:

KBK 299, 381: žmogus sukurtas pagal Dievo paveikslą; pirm gimis; KBK 1931–1933: į artimą žvelgti kaip į „kitą aš“; KBK 2447: gailestingumo darbai kūnui;

KBK 1465: Atgailos sakramentą teikiantis kunigas panašus į gerąjį samarietį;
KBK 203, 291, 331, 703: Žodis ir kūrinija, regima ir neregima.

16 eilinis sekmadienis:

KBK 2571: Abraomo svetingumas;
KBK 2241: priimti svetimšalius;
KBK 2709–2719: kontempliacija;
KBK 618, 1508: dalyvavimas Kristaus Kūno kentėjimuose;
KBK 568, 772: „šlovės viltis“ Bažnyčioje ir jos sakramentuose;

17 eilinis sekmadienis:

KBK 2634–2636: užtarimo malda;
KBK 2566–2567: visuotinis pašaukimas melstis;
KBK 2761–2772: Viešpaties malda kaip Evangelijos sintezė;
KBK 2609–2610, 2613, 2777–2785: ryžtingai ir su sūnišku pasitikėjimu atsigręžti į Dievą;
KBK 2654: *lectio divina*;
KBK 537, 628, 1002, 1227: Krikštu palaidoti ir prikelti;

18 eilinis sekmadienis:

KBK 661, 1042–1050, 1821: naujo dangaus ir naujos žemės viltis;
KBK 2535–2540, 2547, 2728: godumo netvarka.

19 eilinis sekmadienis:

KBK 144–149: tikėjimo klusnumas;
KBK 1817–1821: vilties dorybė;
KBK 2729–2733: malda kaip nuolankus širdies budėjimas;
KBK 144–146, 165, 2572, 2676: Abraomas – tikėjimo pavyzdys.

20 eilinis sekmadienis:

KBK 575–576: Kristus – prieštaravimo ženklas;
KBK 1816: mokinys turi drąsiai liudyti tikėjimą;
KBK 2471–2474: liudyti tiesą;
KBK 946–957, 1370, 2683–2684: mūsų bendrystė su šventaisiais;
KBK 1161: šventieji atvaizdai primena mums „debesį liudytojų“.

21 eilinis sekmadienis:

KBK 543–546: visi pašaukti į Dievo Karalystę;
KBK 774–776: Bažnyčia kaip visuotinis išganymo sakramentas;
KBK 2825–2827: vykdyti Tėvo valią, kad būtų galima įeiti į Dievo Karalystę;
KBK 853, 1036, 1344, 1889, 2656: siauras kelias.

22 eilinis sekmadienis:

KBK 525–526: Įsikūnijimas kaip nusižeminimo slėpinys;
KBK 2535–2540: godumo netvarka;
KBK 2546, 2559, 2631, 2713: malda kviečia į nuolankumą ir dvasios neturtą;
KBK 1090, 1137–1139: mūsų dalyvavimas dangaus liturgijoje;
KBK 2188: sekmadienis leidžia mums dalyvauti šventiniame dangaus sambūryje.

23 eilinis sekmadienis:

KBK 273, 300, 314: Dievo transcendentškumas;
KBK 36–43: Dievo pažinimas pagal Bažnyčią;
KBK 2544: teikti Kristui pirmenybę;
KBK 914–919, 931–932: sekti Kristų pašvęstuoju gyvenimu.

24 eilinis sekmadienis:

KBK 210–211: Gailestingasis Dievas;
KBK 604–605, 1846–1848: Dievas imasi atpirkimo iniciatyvos;

KBK 1439, 1700, 2839: sūnus palaidūnas kaip atsivertimo pavyzdys;
KBK 1465, 1481: sūnus palaidūnas ir Atgailos sakramentas.

25 eilinis sekmadienis:

KBK 2407–2414: pagarba kitų nuosavybei;
KBK 2443–2449: meilė vargšams;
KBK 2635: melstis už kitus, ne vien už savo interesus;
KBK 65–67, 480, 667: Kristus – mūsų vienintelis Tarpininkas;
KBK 2113, 2424, 2848: niekas negali tarnauti dviem šeimininkams;
KBK 1900, 2636: malda už valdančiuosius.

26 eilinis sekmadienis:

KBK 1939–1942: žmogiškasis solidarumas;
KBK 2437–2449: solidarumas tarp tautų; meilė vargšams;
KBK 2831: badas pasaulyje; solidarumas; malda;
KBK 633, 1021, 2463, 2831: Lozorius;
KBK 1033–1037: pragaras.

27 eilinis sekmadienis:

KBK 153–165, 2087–2089: tikėjimas;
KBK 84: Bažnyčiai patikėtas tikėjimo paveldas;
KBK 91–93: antgamtinis tikėjimo jausmas.

28 eilinis sekmadienis:

KBK 1503–1505, 2616: Kristus – Gydytojas;
KBK 543–550, 1151: Dievo Karalystės ženklai;
KBK 224, 2637–2638: dėkojimas;
KBK 1010: krikščioniškoji mirties prasmė.

29 eilinis sekmadienis:

KBK 2574–2577: Mozė ir užtarimo malda;
KBK 2629–2633: prašymo malda;
KBK 2653–2654: Dievo žodis – maldos versmė;
KBK 2816–2821: „Teateinie tavo Karalystė“;
KBK 875: skelbti būtina.

30 eilinis sekmadienis:

KBK 588, 2559, 2613, 2631: nuolankumas kaip maldos pagrindas;
KBK 2616: Jėzus išklauso tikinčiojo maldos;
KBK 2628: garbinimas yra nuostata žmogaus, suvokiančio savo kūrinišką prigimtį;
KBK 2631: prašymas atleisti yra pirmasis prašomosios maldos judesys.

31 eilinis sekmadienis:

KBK 293–294, 299, 341, 353: visata sukurta Dievo šlovei;
KBK 1459, 2412, 2487: atsilyginimas.

32 eilinis sekmadienis:

KBK 992–996: laipsniškas Prisiėlimo apreiškimas;
KBK 997–1004: mūsų prisikėlimas Kristuje;
KBK 1023–1029: dangus;
KBK 1030–1032: skaistykla, galutinis nuskaistinimas.

33 eilinis sekmadienis:

KBK 162–165: ištvėrimingas tikėjimas; tikėjimas kaip amžinojo gyvenimo pradžia;
KBK 675–677: galutinis Bažnyčios išmėginimas;
KBK 307, 531, 2427–2429: žmogaus darbas yra atperkamas;
KBK 673, 1001, 2730: paskutiniai diena;

Kristus, Visatos Valdovas:

KBK 440, 446–451, 668–672, 783, 786, 908, 2105, 2628: Kristus kaip Viešpats ir Karalius;
KBK 678–679, 1001, 1038–1041: Kristus kaip Teisėjas;
KBK 2816–2821: „Teateinie tavo Karalystė“.

Kitos išskilmės (KBK 2177):

Kovo 19: Šv. Juozapas:

KBK 437, 497, 532–534, 1014, 1846, 2177: šv. Juozapas;
KBK 2214–2220: vaikų pareigos tėvams.

Birželio 29: Šv. apaštalai Petras ir Paulius:

KBK 153, 424, 440, 442, 552, 765, 880–881: šv. Petras;
KBK 442, 601, 639, 642, 1508, 2632–2633, 2636, 2638: šv. Paulius.

Rugpjūčio 15: Švč. M. Marijos Ėmimas į dangų:

KBK 411, 966–971, 974–975, 2853: Marija, naujoji Ieva, paimta į dangų;
KBK 773, 829, 967, 972: Marija – eschatologinė Bažnyčios ikona;
KBK 2673–2679: maldoje su Marija.

Lapkričio 1: Visi Šventieji:

KBK 61, 946–962, 1090, 1137–1139, 1370: Bažnyčia – šventųjų bendrystė;
KBK 956, 2683: šventųjų užtarimas;
KBK 828, 867, 1173, 2030, 2683–2684: šventieji – šventumo pavyzdžiai.

Gruodžio 8: Švč. M. Marijos Nekaltasis Prasidėjimas:

KBK 411, 489–493, 722, 2001, 2853: Dievo paruošimas; Nekaltasis Prasidėjimas.

PRIEDAS NR. 2

VATIKANO II SUSIRINKIMO IR VĖLESNI BAŽNYTINIAI DOKUMENTAI, REIKŠMINGI PAMOKSLAVIMUI:

Vatikano II Susirinkimas:

Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum Concilium*: 7, 24, 35, 52, 56;
Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*: 25;
Dogminė konstitucija apie Dievo Apreiškimą *Dei Verbum*: 7–13, 21, 25;
Pastoracinė konstitucija apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje *Gaudium et spes*: 58;
Dekretas dėl Bažnyčios misijinės veiklos *Ad gentes*: 6;
Dekretas dėl kunigų tarnybos ir gyvenimo *Presbyterorum ordinis*: 4, 18.

Popiežių Magisteriumas:

Paulius VI:

Enciklika *Mysterium fidei*: 36;
Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi*: 43, 75–76, 78–79.

Jonas Paulius II:

Apaštališkasis paraginimas *Catechesi tradendae*: 48;
Apaštališkasis paraginimas *Pastores dabo vobis*: 26;
Apaštališkasis paraginimas *Pastores gregis*: 15;
Apaštališkasis laiškas *Dies Domini*: 39–41
Apaštališkasis laiškas *Novo millennio ineunte*: 39–40.

Benediktas XVI:

Apaštališkasis paraginimas *Sacramentum caritatis*: 45–46;
Apaštališkasis paraginimas *Verbum Domini*: 52–71.

Pranciškus:

Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*: 135–159.

Liturginės knygos:

Bendrieji Romos mišiolų nuostatai: 29, 57, 65–66;
Mišių lekciono įvadas: 4–31, 38–48, 58–110;
Laidotuvių apeigyno įvadas: 15;
Santuokos apeigyno įvadas: 22.

Kanonų teisės kodeksas:

762, 767–769 kanonai.

Romos kurijos kongregacijų dokumentai:

Šventoji apeigų kongregacija. Instrukcija *Inter oecumenici* (1964 11 26): 53–55;
Šventoji apeigų kongregacija. Instrukcija *Eucharisticum mysterium* (1967 05 25): 10;
Dievo kulto kongregacija. Instrukcija *Liturgicae instaurationes* (1970 09 05): 2;
Dvasininkijos kongregacija. Bendrasis katechezės vadovas (1971 04 11): 13;
Dvasininkijos kongregacija. Kunigų tarnybos ir gyvenimo vadovas (1994 01 31): 45–46;
Vyskupų kongregacija. *Apostolorum successores* (2004 02 22): 119–122.

Šventimai

Spalio 3 dieną Kauno Šv. Jurgio Kankinio (pranciškonų) bažnyčioje Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas SJ kunigystės šventimus suteikė diakonui **Rolandui Taučiui** OFM.

-Kn-

Kunigų paskyrimai

Kauno arkivyskupijoje

Kun. **Aldonas Gudaitis** SJ paskirtas Kauno kunigų seminarijos dvasios tėvu.

Kun. **Severinas Holocheris** OFM atleistas iš Kauno kunigų seminarijos dvasios tėvo pareigų.

Kun. **Darius Vasiliauskas** paskirtas Kauno Vytauto Didžiojo universiteto kapelionu.

Kun. **Vytautas Brilius** MIC atleistas iš Kauno Šv. Gertrūdės bažnyčios rektoriaus pareigų.

Kun. **Tomas Miliauskas** MIC paskirtas Kauno Šv. Gertrūdės bažnyčios rektoriumi.

Kun. **Ričardas Birbilas** atleistas iš Kauno Švč. M. Marijos Rožančiaus Karalienės (Palemono) parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Pal. Jurgio Matulaičio parapijos vikaru.

Kun. **Vidmantas Balčaitis** paskirtas Palemono parapijos vikaru.

Kun. **Audrius Giedraitis** paskirtas Kauno Šv. Vincento Pauliečio (Petrašiūnų) parapijos rezidentu.

-Kn-

Pašventinta nauja sakrali erdvė

Rugsėjo 27 d. Elektrėnų Švč. M. Marijos Kankinių Karalienės parapijoje Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas po šv. Mišių parapijos bažnyčioje pašventino naujai įrengtą sakralią erdvę – koplytelę

Arkivyskupas G. Grušas: atraskime Vilnių kaip Gailestingumo miestą

Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, tardamas žodį rugsėjo 30 d. Lietuvos Respublikos Seime vykusioje konferencijoje „Neatrastos turizmo galimybės: Vilnius – Gailestingumo miestas“, akcentavo, kad artėjantys Gailestingumo metai yra ne tik dovana, bet ir iššūkis. „Gailestingumas yra viena iš pamatinių mūsų tikėjimo žinių – Dievas taip myli žmoniją, kad yra pasiruošęs viską už ją atiduoti.“ Dievo Gailestingumo žinia pirmiausia paskleista Dievo įsikūnijimu konkrečioje vietoje ir konkrečiu laiku Šventojoje Žemėje. Ypatinga Apvaizdos dovana Vilniui buvo šv. Faustina ir apreiškimai jai, kuriuose pakartota ta pati Dievo Gailestingumo žinia.

Arkivyskupas priminė šv. popiežiaus Jono Pauliaus II žodžius, kuriuos jis pasakė skelbdamas šv. Faustina šventąją: „Dievo Apvaizda susiejo šv. Faustinos gyvenimą su Varšuva, Plocku, Vilniumi ir Krokuva. Šiandien, išvardydamas miestus, kurių globėja yra naujoji šventoji, jų gyventojų ypatingam rūpesčiui patikiu Dievo Gailestingumo apaštalavimą.“ Ši šventojo popiežiaus žinia mus įpareigoja. Esame kviečiami patirti Dievo Gailestingumą ir juo dalytis. Negaime atskirti pamaldumo ir gailestingumo darbų praktikavimo.

Vilnius vis labiau žinomas kaip Gailestingumo miestas dėl apreiškimų šv. Faustinai ir Aušros Vartų – Dievo Motinos šventovės, kurioje pirmą kartą buvo švenčiamas Gailestingumo sekmadienis. „Dievo Gailestingumo paveikslas žingsnis po žingsnio ėjo su mūsų laisve ir nelaisve“, – kalbėjo arkivyskupas. Paveikslas kelionė siejasi su mūsų okupacija ir nepriklausomybe. Kai Vilniuje bažnyčios buvo uždarinėjamos, paveikslas dingo iš viešosios erdvės. Pirmasis paveikslas buvo slepiamas Lietuvoje ir Baltarusijoje ir tik su atgimimu jis vėl grįžta į Lietuvą. Paveikslui dingus Lietuvoje, žinia apie Dievo Gailestingumą sklinda iš Krokuvos. Su nepriklausomybe Lietuva grįžta į tarptautinį gyvenimą. Vilnius, Gailestingumo šventovė, kurioje gerbiamas originalus Dievo Gailestingumo paveikslas, taip pat vis labiau tampa vieta, iš kurios sklinda žinia apie Dievo Gailestingumą į visą pasaulį. Vyksta Gailestingumo kongresai, visame pasaulyje esama maldos grupių, kurios praktikuoja šį pamaldumą. Gailestingumo savaitę šv. Mišios iš Gailestingumo šventovės transliuojamos į įvairius pasaulio kraštus.

Arkivyskupas teigė: „Vilnius, kad atliktų savo pareigą ir misiją, turi būti pasiruošęs priimti daug piligrimų. Kviečiu visus bendram darbui, kad galėtume priimti miesto svečius ir jiems suteikti galimybę pamatyti tą turėtą, kuris 50 metų buvo paslėptas.“

-vlnensis.lt-

Iškilmės Žemaičių Kalvarijoje

Rugsėjo 27 d. Žemaičių Kalvarijos šventovėje buvo minimos devintosios stebuklingojo Žemaičių Kalvarijos Dievo Motinos su Kūdikiu, Krikščioniškųjų Šeimų Karalienės, vainikavimo popiežiaus pašventintomis karūnomis metinės.

Prieš pagrindines 12 val. šv. Mišias gausiai susirinkę maldininkai meldėsi adoruodami Švč. Sakramentą, kalbėdami rožinį. Šv. Mišioms vadovavo apaštališkasis nuncijus Pabaltijui arkivyskupas dr. Pedro Lopez Quintana, koncelebravo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, nuncijaus sekretorius kun. Mindaugas Šlaustas, Telšių vyskupijos kurijos kancleris kan. Remigijus Saunorius, Lietuvos ir Telšių vyskupijos katechetikos centrų direktorius mons. kan. Rimantas Gudlinkis, Telšių dekanato dekanas prel. Juozas Šiurys, Telšių vyskupijos

šeimos centro vicedirektorius kun. dr. Andrius Vaitkevičius, Telšių vyskupijos kanauninkai, kiti kunigai. Mišias tiesiogiai transliavo *Marijos radijas*, jose giedojo Žemaičių Kalvarijos bazilikos sumos ir jaunimo chorai, vadovaujami Kristinos Kondratavičienės ir Irenos Taujanienės.

Šv. Mišių pradžioje Telšių vyskupijos ganytojas J. Boruta SJ pasveikino apaštališkąjį nuncijų ir gausiai susirinkusius tikinčiuosius, ypač šeimas ir Telšių vyskupijos šeimos centrų vadovus bei darbuotojus. Vyskupas išsamiai papasakojo stebuklingojo paveikslu atkeliavimo į Žemaičių Kalvariją iš Romos istoriją ir karūnavimo popiežiaus pašventintomis karūnomis aplinkybes.

Sakydamas pamokslą apaštališkasis nuncijus kalbėjo: „Mielai priėmiau jūsų brangaus vyskupo J. Borutos SJ kvietimą dalyvauti Žemaičių Kalvarijos Šeimų Karalienės paveikslu karūnavimo šventės minėjime. [...] Jūs puikiai atmenate, kaip popiežius Benediktas XVI 2006 m. birželio 23 d. palaimino karūnas, skirtas Žemaičių Kalvarijos Dievo Motinos su Kūdikiu paveiksliui, ir suteikė šiam paveiksliui Krikščioniškųjų Šeimų Karalienės titulą. Paveikslas buvo vainikuotas 2006 m. spalio 8 d. Kaip ir kiekvienais metais, norime išgyventi kartu šį išskirtinį tikėjimo, vilties ir meilės dangaus Karalienei, mūsų Motinai Švč. M. Marijai momentą čia, Žemaičių Kalvarijoje. Iš labai seniai atėjusiomis Mergelės Marijos atvaizdo vainikavimo apeigomis Bažnyčia teigia, kad taip ją gerbiame kaip Karalienę bei išskirtinai čia, Žemaičių Kalvarijoje, kaip Krikščioniškųjų Šeimų Karalienę.“ Pamokslininkas išryškino šeimos ir šio pašaukimo svarbumą, remdamasis ir dabartinio popiežiaus Pranciškaus mokymu. Arkivyskupas sakė, jog Jėzus ypatingu meilės žvilgsniu žvelgia į šeimą, o jo ir visų mūsų Motina Marija yra „užtarimo su meilės galia moteris. Marija prašo, maldauja ir užtaria. Trys veiksmoždziai, kurie apibūdina Marijos motinišką tarpininkavimą.“ Per pamokslą taip pat kalbėta apie maldos būtinybę. Marija yra nuostabiai šviesus tikėjimo pavyzdys. Ji yra ir pasitikėjimo, meilės bei paklusnumo mokytoja. Jos pavyzdžiu esame pakviesti gyventi nuolankumu, atvirumu pagalbai ir išmintimi. Baigdamas pamokslą arkivyskupas sakė: „Šiandien taip pat trokštame, kad Marija būtų mūsų Karalienė ir namų Bažnyčios, tai yra šeimos, Globėja, kad Marija gintų šeimą nuo daugybės puolimų ir išlaisvintų nuo visko, kas nėra Dievo valia. Šiandien norėčiau, kad visi čia esantys, kiekviena šeima paaukotų savo namus Marijai, kad ji būtų Motina, Mokytoja ir Vadovė.“ Pamokslu pabaigoje visiems šv. Mišių dalyviams nuncijus suteikė Šventojo Tėvo apaštališkąjį palaiminimą. Šv. Mišių pabaigoje visi iškilmių dalyviai meldėsi Marijai pasiaukojimo malda prie šv. popiežiaus Jono Pauliaus II, suteikusio Žemaičių Kalvarijos bažnyčiai Bazilikos titulą, paveikslu, po to bendravo surengtoje agapėje. -kasab-

Atsinaujinimo diena

Spalio 18-osios sekmadienį katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“ pakvietė į trečiąją šiemet Atsinaujinimo dieną VDU Didžiojoje salėje. Į šioje erdvėje jau įprastą krikščionišką renginį Kaune atvyko įvairaus amžiaus žmonių iš skirtingų Lietuvos kampelių, tarp jų – nemažai pašventotojo gyvenimo brolių ir seserų, jaunimo. Drauge su visuotine Bažnyčia minint popiežiaus Pranciškaus paskelbtus Pašventotojo gyvenimo metus, „Gyvieji akmenys“ šįkart kvietė gilintis į temą „Dieve, Tu pašaukei ir mane?!“

Atsinaujinimo dienos temą tradiciškai atspindėjo dvi priešpietinės konferencijos, o po pietų ji skleista darbo grupėse, kuriose kviesta dalyvauti pasirinktinai.

Pirmąją konferenciją „Kam esu pašauktas? – atpažinimo strategija“ vedęs VDU KTF dekanas dr. Benas Ulevičius iš pat pradžių apaštalių žodžiais pa-

ir joje tikinčiųjų pamaldumui išstatytą šventojo Jono Pauliaus skulptūrą.

Pašventinimo pamaldų įžangoje vyskupas sakė, kad „mūsų visų susirinkimas šioje vietoje tepriartina mus prie Jėzaus Kristaus – Dievo Gailestingumo versmės, o garbingojo šventojo popiežiaus Jono Pauliaus II, Dievo Gailestingumo apaštalo, užtarimas telydi malonių gausa šiame gyvenime ir nuveda į amžinąjį“.

Iškilmingose pamaldose, kurių metu vyskupas suteikė dvidešimčiai parapijos jaunuolių Sutvirtinimo sakramentą, giedojo choras „Aidija“ (vadovas – Romualdas Graužinis), iškilnėse dalyvavo Izraelio valstybės ambasadorius Lietuvoje Amir Maimon, gausus būrys parapijiečių, vietos savivaldos vadovai. Šv. Jono Pauliaus skulptūros autorius – Mindaugas Juncys, koplyčios interjerą kūrė Vytautas Tracevičius.

Praeitais metais popiežius Jonas Paulius II buvo paskelbtas šventuoju. Jo asmuo artimai susijęs su Lietuva – 2013 m. Lietuva minėjo jo apsilankymo 20-mečio sukaktį. 2015 m. balandžio 12 d. Kaišiadorių katedroje buvo pašventinta Dievo Gailestingumo koplyčia, kurioje eksponuojamos šv. Jono Pauliaus kraujo relikvijos ir paveikslas, nutapytas Krokuvoje.

-kgt-

Pašventinta Paštuvos bažnyčia

Rugsėjo 20 d. arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ pašventino naują mūrinę Paštuvos šv. Barbaros bažnyčią, pastatytą vietoje ankščiau čia stovėjusios, tačiau sudegusios medinės bažnyčios. Pašventinimo apeigose dalyvavo prezidentas Valdas Adamkus, valdžios atstovai, „Gerumo ažuolo“ organizacijos nariai, kunigai, Kauno kunigų seminarijos klierikai.

Arkivyskupas homilijos metu visus ragino vienytis ir auginti vienybės daigus, taip pat aiškino atskirų bažnyčios dalių prasmę ir palinkėjo, kad bažnyčia būtų

visų namai, maldos ir Dievo garbinimo vieta. Liturgijos pabaigoje buvo įteiktos atminimo dovanos. Po pašventinimo visi buvo pakviesti pasivaishinti koše, nuotaiką praskaidrino Babtų pučiamųjų orkestras. -ev-

Paminėta Šv. Pranciškaus Asyžiečio diena

Spalio 4 d. Lietuvoje keturioliką kartą minėta Šv. Pranciškaus Asyžiečio ir Pasaulinė gyvūnų globos diena. Jau treči metai ši šventė minima ir Kaune. Šiemet šventę, kaip ir kasmet, organizavo Kauno Šv. Jurgio konventas, LSMU akademinė sielovada, Kauno senamiesčio draugija, Kaniterapinės pagalbos centras ir Zoologijos sodas.

Šventė prasidėjo šv. Mišiomis Šv. Jurgio Kankinio (pranciškonų) bažnyčioje minint šv. Pranciškų ir meldžiantis už veterinarijos gydytojus, įvairių veterinarijos tarnybų, gyvūnų globos organizacijų darbuotojus bei savanorius ir gyvūnų mylėtojus. Liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ, kartu meldėsi broliai pranciškoniai ir LSMU kapelionas mons. Artūras Jagelavičius. Giedojo Juozo Gruodžio konservatorijos auklėtiniai.

Per pamokslą arkivyskupas emeritas kalbėjo apie šv. Pranciškaus Asyžiečio pašaukimą, jo gyvenimą, atkreipė dėmesį, jog savo turtus palikęs jis tapo vargšas. Ganytojas pabrėžė šv. Pranciškaus meilę žmonėms, priminė raupsuotojo pabučiavimą bei, žinoma, šventojo meilę gamtai, gyvūnijai.

Po šv. Mišių dalyvių šventoriuje jau laukė susirinkusi minia su savo augintiniais, šalia stovėjo Lietuvos pasienio tarnybos kariai su tarnybiniais šunimis. Arkivyskupas emeritas, LSMU kapelionas bei broliai pranciškoniai – gvardijonas kun. Paulius Saulius Bytautas OFM, kun. Julius Sasnauskas OFM ir kiti – palaimino gyvūnus bei jų šeiminius. Po palaiminimo buvo einama iškilminga eisena. Kun. Rolandas Taučius OFM giedojo litaniją.

tikino klausytojų auditorija, jog Dievas kiekvieną pašaukė iš tamsos į savo nuostabią šviesą. Nėra nė vieno, kuriam nebūtų vietos Dievo širdyje. Joje buvome dar anksčiau, nei Jis sukūrė pasaulį. Jo pašaukti jau negyvename tuščioje Visatoje. Viskas pasikeičia žmogaus gyvenime, pasaulyje, kuriuos kalbina Dievas. Konferencijos vedėjas atkreipė dėmesį į apaštalo Pauliaus mintį, jog esame pašaukti pačiam didžiausiam dalykui – turėti viltį. Apaštalas taip pat kalba, jog esame tik keleiviai. Jau dangaus piliečiai, bet dar ne namuose. „Gera būti Dievo pašauktam, bet mes dažnai to neįvertiname“, – sakė dr. B. Ulevičius, atkreipdamas dėmesį, jog Tas, kuris šaukia, geriausiai žino, ko žmogui reikia, kas jam geriausia, kas jį gydo. Universalus ir visuotinis visų pašaukimas – pašaukimas į šventumą, nes pats Dievas yra šventas. Be to, pagal KBK ir Naująjį Testamentą, esame pašaukti į viltį, pašaukti paveldėti Dievo dovanas, pašaukti į dorybes, į laisvę, į bendrystę su Dievo Sūnumi etc. Tai yra didysis pašaukimas – „a“, tačiau yra ir antrasis, konkretus žmogaus pašaukimas – „b“, kuris žmogui rūpi: kas ir koks aš turėčiau būti? „Nesugebam atsiliepti į „b“, jei apleidžiame didįjį „a“, – sakė dr. B. Ulevičius, pasidalydamas savo asmenišką patirtimi, kaip 15 metų svarstė kunigystės ar šeimos gyvenimo pasirinkimą.

Konferenciją „Gyventi džiaugsmu – nepasiduoti rutinai“ ses. Celina Galinytė OSB pradėjo liudijimu, kaip atsivertė būdama 20 metų ir pirmiausia pamažu mokėsi gyventi krikščioniškai; tik vėliau, priėmus Sutvirtinimo sakramentą, jai kilo konkretaus pašaukimo klausimas. Pasak sesers vienuolės, Dievas kalbino labai atsargiai, pamažu tirpdė širdį: o gal vis dėlto vienuolynas? Ji pasirinko tai, ką jautė Dievą labiau norint matyti jos gyvenime. „Esu tikrai laiminga“, – sakė ses. Celina, tačiau ką daryti, kai gyvenimo kasdienybė atrodo besikartojanti, kai užklumpa rutina ir gundymai? Rutina, susijusi su drungnumu. Sesuo citavo Dykumos tėvą šv. Evagrijų Pontietį, rašiusį apie akedijos demoną (dar vadinamą vidudienio demonu), kuris sukelia vienuoliui negatyvių minčių, kad nebėra, kas jį paguostų, sukelia neapykantą vietai ir gyvenimo būdai, prisiminimus apie praeitį ir pan. „Šitam pasiduodami, pradedame „abejingėti“, ritamės žemyn“, – sakė sesuo benediktinė. Bažnyčia, ypač šiandien popiežius Pranciškų, pasak ses. Celinos, visada kviečia keliauti, nesustoti, atsinaujinti, neprarasti užsidegimo. „Džiaugsmui įsidegti reikia trupinėlio valios pastangų“, – sakė ses. Celina, pasidalydama, kas jai asmeniškai padeda gyventi džiaugsmu ir nepasiduoti rutinai.

Popietiniu laiku Atsinaujinimo dienos dalyviai rinkosi į darbo grupes. Ses. Justina su jauniaisiais savanoriais vedė grupę vaikams, Neringa Širkaitė (*Emanuelio bendruomenė*) – grupę jaunimui. Užtarimo malda už norinčiuosius meldėsi bendruomenių „Gyvieji akmenys“ ir „Gailestingumo versmė“ nariai.

Grupėje „Malda: ką reiškia – likti prie to, kas maitina?“ dalijęsis t. Aldonas Gudaitis SJ drąsino nesijaudinti patiriant maldoje išsiblaškymų. Jei nesiseka melstis, tai nereiškia, jog Dievas mūsų nekalbina. Tačiau tėvas jėzuitas sykiu paragino žiūrėti, ar tas pamaldumas, kuris, atrodo, mus maitina, iš tikrųjų yra iš Dievo, būti budriems, kad piktasis nepririštų prie priemonių, kai ne Dievas, o priemonės tampa tikslu. Dėl to reikia žiūrėti, ar pasirinktas maldos būdas padeda turėti daugiau kantrybės su šeima, geriau atlikti kasdienės pareigas, ar kviečia atsigręžti į pasaulį, matyti jo sužeistumą, padėti jį gydyti.

„Kaip mylėti kūrinių brolius ir seseris pagal Pranciškaus *Laudato Si?*“ – šią grupę vedęs dr. Valdas Mackela atkreipė dėmesį, jog galima gyventi žemėje daugybę metų, nepastebint mažų gamtos stebuklų. Mums daugybė dalykų yra dovanota, ne mes patys juos užsidirbame. Užuot priėmę ir dėkoję, su gamta elgiamės kaip eksploatatoriai. Šv. Pranciškų buvo paprastumo genijus. Jis

parodęs, jog jei nori būti laimingas, gyvenk paprastai. Šventasis buvo tokioje vienybėje su gamta, kūrinija, jog ši jam paklusdavo.

Apie „trečiojo kelio bendruomenes – Dvasios vaisių mūsų laikmečiui“ kalbėjusi R. Šalaševičienė jų narius apibūdino kaip ypatingai Dvasios paliestus žmones. Šventosios Dvasios gūsis tebesilieja ir šiandien per asmenišką žmogaus prakalbinimą. Žmogus, patyręs Šventosios Dvasios pripildymą, nebegali būti pats sau, trokšta tuo dalytis su kitais, burtis į bendruomenes.

Atsinaujinimo dieną vainikavo sekmadienio Eucharistija su Kauno arkivyskupijos ganytojais arkivyskupais L. Virbalu ir S. Tamkevičiumi. Homiliją sakęs arkivyskupas L. Virbalas atkreipė dėmesį, jog be esminių gyvenimo pašaukimų – šeimos, pašvęstojo gyvenimo, kunigystės, profesijos – yra mažesni, bet ne mažiau svarbūs atidumo, išklauso, patarimo, atjautos ir kiti pašaukimai; tai pašaukimai vienaip ar kitaip pasielgti. Pasak ganytojo, mūsų visų, kaip krikščionių, pašaukimas – būti su Jėzumi, tapti panašiais į Jį, sekti Jį. „Mūsų prašymas tebūna ne vieta, kurioje norėtume būti, ne viena ar kita malonė, o meilė, kuri daro mus panašius į Jėzų – tarnaujantį ir todėl viešpataujantį“, – ragino homiliją užbaigdamas arkivyskupas Lionginas Virbalas.

-kait-

Šv. Jėzaus Teresės 500 metų gimimo jubiliejaus pabaiga

Spalio 15 d. seserys karmelitės, dalyvaujant Kauno arkivyskupui metropolitui Lionginui Virbalui SJ, šventė Šv. Jėzaus Teresės iškilme, vainikavusią Šv. Jėzaus Teresės jubiliejinius metus.

Arkivyskupas L. Virbalas per šv. Mišias sakytoje homilijoje klausė, ko šv. Jėzaus Teresė gali pamokyti šiandien. Jis įvardijo tris jai aktualius dalykus, galinčius ir mums, tiek gyvenantiems klauzūroje, tiek gyvenantiems pasaulyje, duoti gerą postūmį. Pirmiausia tai meilė Kristui. Šv. Teresė vis sugrįžta prie Viešpaties Jėzaus – Dievo, tapusio žmogumi. Jo žmogystė yra jos kontempliacijos objektas. Išikūnijęs, tapęs žmogumi Viešpats yra tie vartai, pro kuriuos Jis veda į save ir į švenčiausiąją Trejybę.

Antras arkivyskupo paminėtas šv. Jėzaus Teresei svarbus dalykas: jeigu myli iš visos širdies Jėzų, ši meilė neatskiriama nuo meilės Jėzaus įsteigta Bažnyčiai. Teresė gyveno tais laikais, kai Bažnyčiai reikėjo reformos, atsinaujinimo, kai Bažnyčios kūnas – mistinis Kristaus kūnas suskilo, kai daugybė krikščionių atsiskyrė nuo Bažnyčios. Tačiau Teresė, net ir matydama visas blogybes, nepaliko Bažnyčios, jai Bažnyčia yra kaip Motina. Karmelio reforma, arba atnaujinimas, buvo ne kas kita, kaip vidinė pagalba Bažnyčiai atsinaujinti. Šventoji Teresė nemanė imsianti ir perkeisianti visą Bažnyčią, ji darė tą mažmožį, kurį galėjo padaryti, darė tai, ką Viešpats jai įkvėpė. Bet jos daromas mažytis dalykas tapo toks didelis, kad jį švenčiame praėjus daugybei šimtmečių. Pasak arkivyskupo L. Virbalo, tai paskata visiems mums – nors matome problemas, patiriame sunkumus, negalime nuleisti rankų.

Ir galiausiai, pasak arkivyskupo L. Virbalo, negalima kalbėti apie Teresę ir nieko nepasakyti apie maldą. Ji yra maldos mokytoja. Malda jai buvo šaltinis, pagrindas, ramstis. Ji padėjo jai gyventi sekant Kristų ir mylint Bažnyčią. Šv. Jėzaus Teresė dažnai kartodavo: „Vidinė malda yra ne kas kita, kaip nuoširdus draugiškas pokalbis, bendravimas su Tuo, kuris mus myli.“ Malda šv. Jėzaus Teresės ir seserų karmeličių gyvenime – esminis dalykas. Ganytojas pacitavo šventosios Teresės žodžius: „Kas vengia maldos, tas vengia visko, kas gera.“

Šventės dalyvius pasveikinęs LSMU kapelionas mons. A. Jagelavičius priminė, kad „sekdami šv. Pranciškaus Asyžiečio pavyzdžiu turime išmokti visuose Viešpaties kūriniuose matyti brolius ir seseris, kad, atėję pas Kūrėją, galėtume išstarti: *Šlovė Tau, Viešpatie, su visais Tavo kūriniams*“. Sveikinimo žodį taip pat tarė br. Bernardas OFM, Kauno miesto mero pavaduotojai P. Mačiulis ir S. Kairys, Kauno valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos viršininko pavaduotojas L. Valiuška, Kauno senamiesčio draugijos vadovė A. Grybauskienė, Zoologijos sodo direktorius A. Didžiokas ir arkivyskupas emeritas S. Tamkevičius.

Vėliau šventėje koncertavo J. Gruodžio konservatorijos džiazo ir vokalo studijos, vadovaujamos R. Navickienės, mokiniai. Savo šokiais visus džiugino LSMU Veterinarijos akademijos tautinių šokių grupė „Džigūnas“, vadovaujama V. Urbonaitės. Vyko įvairios parodomosios programos su gyvūnais; jų šventėje buvo galima pamatyti pačių įvairiausių. Šiemet brolių pranciškonų rūpesčiu visi galėjo nemokamai paskanauti košės ir giros. Šventės dalyvius pasitiko savanoriai ir visus papuošė LSMU akademinės sielovados dovana – lipduku su šv. Pranciškaus Asyžiečio atvaizdu.

-rj-

M. K. Kaupaitės relikvijos – Ramygaloje

Spalio 4 d., rudenėjantį sekmadienį, Ramygaloje nuo ankstyvo ryto į neeilines pamaldas kvietė bažnyčios varpas. Šią dieną Ramygalos parapijiečiai šventė Šv. Mykolo arkangelo atlaisdus ir pasitiko iš Amerikos pargabentas garbingosios Dievo tarnaitės motinos Marijos Kazimieros Kaupaitės relikvijas (palaikus).

Iš Ramygalos parapijos, Gudelių kaimo, kilusi paprasta mergina Kazimiera Kaupaitė Jungtinėse Amerikos Valstijose nuveikė didžius darbus: steigė mokyklas, gimnazijas, našlaičių prieglaudas, ligonines ir senelių namus, svetimoje

žemėje darė viską, kad ten nuvykę tautiečiai galėtų išsaugoti savo lietuviybę ir katalikų tikėjimą. Patyrusi emigrančių dalį, pašventė visą savo gyvenimą Dievui ir artimui. Būdamą Dievo malonės įrankiu žemėje, įsteigė lietuvišką Šv. Kazimiero seserų vienuoliją, kuri ir šiandien iš Čikagos ir Pažaislio spinduliuoja paprastu kuklumu ir tyliu pasiaukojimu. Ištikimai Dievui tarnavusi ir šventumo garse prieš 75 metus numirusi, šiomis dienomis sugrįžo į gimtą tėviškės žemę.

Gausiai dalyvaujant tikintiesiems, pagarbiam procesija nuo parapijos salės, lydint Šv. Kazimiero seserims iš Pažaislio ir relikvijas į Lietuvą parvežusiam Krekenavos bazilikos rektoriui dr. Gediminui Jankūnui, palaikai įnešti į bažnyčią. Prie bažnyčios durų, išpuoštų ažuolo vainikais, relikvijas pasitiko Ramygalos klebonas Edmundas Rinkevičius, iš Ramygalos kilęs kunigas Julijonas Miškinis, Panevėžio vyskupijos prototaras, prelatas Bronius Antanaitis, Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos dvasios tėvas Saulius Bužauskas ir kunigas jubilatas Albinas Pipiras. Prieš pagrindines šv. Mišias bažnyčios kriptoje atidengta ir pašventinta atminimo lenta su motinos Marijos Kazimieros Kaupaitės relikvijomis.

Pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo kunigas Gediminas Jankūnas. Per pamokslą jis vaizdžiai pasakojo apie iškilios ramygalietės nuveiktus darbus svetimoje šalyje, dvasinį palikimą ir tikėjimo pavyzdį mūsų gyvenimuose. Kunigas sakė: relikvijos – tai iškalbingi tikėjimo ženklai, mums, gyviesiems, liudijantys žmogaus trapumą ir sykiu nemirtingumo viltį. Priešingai nei nūdienos visuomenė, Dievas visada renkasi tai, kas silpna, idant sutrikdytų galinguosius. Žvelgdami į savo brolių bei sesių relikvijas išpažįstame, kad Viešpats, davęs mums mirtingą kūną, pakeis jį kitu, nemirtingu ir garbingu kūnu. Todėl relikvijos visada bus mūsų bažnyčių altoriuose, ant kurio Kristus prisikelia per kiekvienas šv. Mišias. Motinos Marijos Kazimieros Kaupaitės relikvijos yra kilnaus gyvenimo pavyzdys

Po šv. Mišių prie šventinio pietų stalo visi šventės dalyviai džiaugėsi Kauno arkivyskupo Liongino Virbalo SJ viešnagė Paštuvos seserų basųjų karmeličių vienuolyne. Atsisveikindamas arkivyskupas kiekvienai seseriai padovanojo savo ingresso paveiksluką, prašydamas prisiminti jį maldoje ir melstis už kunigus.

Spalio 17 d., dalyvaujant apaštališkajam nuncijui arkivyskupui Pedro López Quintana, kunigui Valdui Paurai OCD, apaštališkosios nunciatūros Lietuvoje sekretoriui kunigui Mindaugui Slauštui ir karmelitams pasauliečiams, susirinkusiems iš visos Lietuvos, Paštuvos seserų basųjų karmeličių vienuolyne baigti švęsti Šv. Jėzaus Teresės 500 metų gimimo jubiliejiniai metai.

Šia proga Eucharistijos šventimui vadovavo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro López Quintana. Homiliją nuncijus pradėjo popiežiaus Pranciškaus žodžiais, pradėjusiais ir užbaigusiais jubiliejinius Šv. Jėzaus Teresės metus: „Dabar yra metas keliauti, eiti džiaugsmo, maldos, brolybės ir mums duoto malonės laiko keliu! Eikime per gyvenimą įsikibę šventajai Teresei į ranką. Jos žingsniai visuomet veda pas Jėzų.“

Apaštališkasis nuncijus kvietė mąstant apie šventosios Teresės asmenybę prisiminti, atrasti ir peržvelgti daugybę svarbių šiandienos pasauliui dalykų, kurių Šventoji Motina mus moko. Pirmiausia – tai neįkainojama kontempliatyvaus gyvenimo vertė. Būtent kontempliacija padarė Teresę stiprią ir ryžtingą, ji „tebeteikia pašvęstosioms moterims stiprybės ir ryžto, jos tampa dvasinėmis moterimis“. „Kontempliatyvus klauzūros vienuolių gyvenimas yra neužgesinamai liepsnojantis deglas, apšviečiantis gyvenančius pasaulyje, išuktus kasdienės veiklos ritmo, patiriančius stresą ir skubą. Kontempliatyvus gyvenimas ir klauzūriniai vienuolynai yra būtini Bažnyčiai ir pasauliui“, – teigė apaštališkasis nuncijus. Kreipdamasis į seseris karmelites, jas pavadino nuolatinu kvietimu ir iššūkiu moderniam pasauliui priimti Dievą į savo gyvenimą, nes tik iš Jo ir su Juo žmogus gali atrasti prasmę, atsakančią į giliausius klausimus.

Baigdamas homiliją apaštališkasis nuncijus kvietė dėkoti Dievui už šventąją Teresę, už jos liudijimą ir pastangas vykdyti Dievo planus ir prašyti Viešpatį pagalbos sekti jos pavyzdžiu vykdant įsipareigojimus.

Po šv. Mišių apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro López Quintana susitiko su seserimis ir broliais pasauliečiais karmelitais, pasveikino juos ir palaimino šventines vaišes. Seserys karmelitės kartu su apaštališkuoju nuncijumi, kun. Mindaugu Slauštu ir Lietuvoje viešinėja nuncijaus seserimi šventę pabaigė kartu ispaniškai sugiedodami pagal šv. Jėzaus Teresės žodžius sukurtą giesmę „Keliaukime link Dangaus“.

-karmelites.lt-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Rugsėjo 7 d. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyko Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Drauge su ganytojais kunigai meldėsi Valandų liturgijos *Dienine* malda. Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas pasidalijo įspūdžiais iš Europos vyskupų konferencijos pirmininkų suvažiavimo, vykusio Šventojoje Žemėje. Tai buvo ne tik piligriminė kelionė, bet ir susitikimas su vietiniais krikščionimis, Izraelio ir Palestinos politiniais vadovais, maldos už Vyskupų sinodą laikas.

Krikščionys persekiojami labai subtiliais būdais, mažinamas finansavimas mokyklose, sudaromos sunkesnės gyvenimo ir darbo sąlygos. Kristaus sekėjai ten priklauso skirtingoms tradicijoms: katalikams, ortodoksams, protestantams, maronitams, chaldėjams, melkitams, armėnams. Lotynų patriarchatas –

trijose valstybėse, kuriose skiriasi mokyklų finansavimas ir kitos aplinkybės. Mūsų aplinkoje svarbu skleisti informaciją apie subtilias skriaudas vietiniams gyventojams dėl krikščioniško tikėjimo, branginti vietas, susijusias su Jėzumi Kristumi. Organizuojant piligrimines keliones, svarbu remti vietinius krikščionis, kviesti juos būti gidais, aplankyti jų suvenyrų krautuvėles, Didįjį penktadienį parapijose rengti rinkliavą krikščionių veiklai Šventojoje Žemėje palaikyti. Daugelis vietinių krikščionių yra kilę iš palestiniečių, todėl susiduria su Izraelio priešišku. Daug vietinių krikščionių bėga į Vakarų valstybes, tačiau svarbu, kad krikščionybės lopšyje liktų vietinių Kristaus išpažinėjų, gyvuotų bendruomenės, bažnyčios liktų maldininkams.

Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* direktorius Linas Kukuraitis ir jo pavaduotoja parapijų ugdymui pristatė pasiūlymus dėl pabėgėlių priėmimo Vilniaus arkivyskupijoje. Šiais metais kilusi pabėgėlių krizė Europoje ir popiežiaus raginimas Europos Bažnyčiai imtis aktyvių pagalbos pabėgėliams veiksmų akina mus aktyviai, atsakingai ir solidariai įsitraukti į šią misiją. Lietuvos valstybė įsipareigojo priimti 1105 pabėgėlius iš Italijos ir Graikijos bei 70 asmenų iš trečiųjų šalių (Irako, Sirijos, Eritrėjos). Ateinančiais metais Lietuvos Respublikos vyriausybė planuoja priimti 505 šeimas, o 2017 m. – likusias. Asmenų atranką ir perkėlimą į Lietuvą vykdys Vidaus reikalų ministerija. Religinės tapatybės kriterijus nebus taikomas. Atvykusius pabėgėlius iki trijų mėnesių apgyvendins Rukloje, Pabėgėlių priėmimo centre. Čia bus įvertinama jų sveikata, integracijos galimybės, organizuojami intensyvūs lietuvių kalbos kursai. Po to centras darys viešuosius pirkimus, skelbs konkursą, per kurį bus galima nevyriausybinėms ir bažnytinėms organizacijoms įgyvendinti pabėgėlių globos tarnystę, gauti lėšų atvykusiesiems priimti. Organizacija ir atvykusi šeima ar asmuo pasirašys integracijos sutartį, pagal kurią numatomos šalių atsakomybės ir skiriami finansai. Vieno asmens perkėlimas į Lietuvą kainuos apie 1200 eurų, mokama vienkartinė įsikūrimo pašalpa (456 eurai) ir mėnesio pašalpa (265 eurai), skirta būsto nuomai, maistui, kelionei ir pan. Lėšos bus gaunamos iš Europos Sąjungos Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, iš savo biudžeto Lietuva pridės apie 5,5 mln. eurų. Integracijos laikotarpiu, kuris truks nuo 1 iki 5 metų, priklausomai nuo žmonių pažeidžiamumo (vieniša mama, pensininkas, sergantis ar neįgalus žmogus), pabėgėliams bus padedama susirasti ir išsinuomoti būstą, skiriamas sveikatos draudimas, organizuojami lietuvių kalbos kursai, sudaroma galimybė mokytis švietimo įstaigoje, dalyvauti darbo rinkoje. Dėl didesnių kultūrinių, darbinų integracijos aplinkybių, istorinės įvairiautės aplinkos siūloma priimant pabėgėlius dalyvauti miestų ir jų apylinkių parapijoms ir rektoratams. Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* jau turi pabėgėlių integracijos patirtį, dabar integruoja apie 100 žmonių, todėl imasi pabėgėlių priėmimo ir integravimo koordinavimo bei atstovavimo vyriausybėje. Tai apima sutarčių parengimą ir pasirašymą, dokumentų tvarkymą, gyvenamosios vietos deklaravimą, integracijos kaštų apskaitą, Europos ir Lietuvos skiriamų lėšų pervedimą integruojamiems asmenims, pagalbą dėl sveikatos priežiūros klausimų, kalbos kursų organizavimą, pagalbą įsitraukti į darbo rinką registruojantis darbo biržoje ir pan. Parapijoms pabėgėlių finansuoti nereikės. Parapijos galėtų priimti po vieną ar kelias šeimas ir integruoti į vietinę bendruomenę. Tam reikės iš parapijos skirti vieną koordinatorių, kuris turėtų bendradarbiavimo ir veiklos organizavimo įgūdžių, mokėtų anglų kalbą. Jo įsipareigojimai truktų metus, apimtų ryšių su priimtąja šeima bei *Caritas* darbuotojais palaikymą, koordinuotų parapijiečių pagalbą ir susitikimus su atvykusia šeima.

Vilniaus arkivyskupas pabrėžė, kad parapijų bendruomenėms reikėtų puoselėti atvirumą, jautrumą atvykstantiems pabėgėliams, nes to reikalauja krikščioniška tapatybė, žmogiškas solidarumas. Šio iššūkio akivaizdoje negalime

mums, šiandien gyvenantiems pilname kasdieninių iššūkių pasaulyje.

Iškilmėse dalyvavo nemažai garbingų svečių: Lietuvos Respublikos Seimo nariai Rasa Juknevičienė ir Domas Petrusis, Panevėžio rajono meras Povilas Žagunis, vicemeras Antanas Pocius, Ramygalos seniūnas Valdas Chirv, gimnazijos direktorius Algis Adašiūnas, bendruomenių primininkai, seniūnaičiai.

Po šv. Mišių klebonas Edmundas Rinkevičius perskaitė Čikagos arkivyskupijos raštą, kuriame patvirtinamas motinos Marijos Kazimieros Kaupaitės relikvijų autentiškumas. Dalis relikvijų perduotos Pažaislio seserims kazimierietėms, kurios gausiai dalyvavo iškilmėse. Generalinė vyresnioji sesuo Lidija Šicaitytė LSSC, priėmusi relikvijas, dėkojo už šią neįkainojamą dovaną jų vienuolijai. Po apeigų bažnyčioje vyko sakralinės muzikos koncertas pagal motinos Marijos Kazimieros mintį: „Tegul mūsų gyvenimas būna nugyventas Jame“, kurio metu Viešpatį giesmėmis šlovino solistė Judita Leitaitė ir vargonininkė Jurgita Kazakevičiūtė.

-ap, mm-

Konferencija apie gailėstingumo darbus

Spalio 1 dieną Vilkaviškio vyskupijos katechetikos centras organizavo jau tradicine tampančią mokslinę-praktinę konferenciją, kuri kasmet aprėpia naują, dalinei ar visuotinei Bažnyčiai aktualią temą. Šiometinė tikybos mokytojų konferencija siejosi su švenčiamais Pašvęstojo gyvenimo ir prasidėsiančiais jubiliejiniais Gailėstingumo metais. Temos kilo iš tokių trijų kategorijų: žmogiškojo gailėstingumo paraštėse (pristatomi gailėstingumo ir artimo meilės apaštalai), gailėstingumas Bažnyčios mokyme ir gailėstingumas sakramentuose (patirtys ir teologija).

Konferencijos pradžioje Katechetikos centro vadovas kun. Rytis Baltrušaitis priminė pagrindinius Pašvęstojo gyvenimo metų akcentus bei supažindino

no su jubiliejinų Gailėstingumo metų esme, klausantis popiežiaus Pranciškaus vaizdo įrašų iš Vatikano radijo archyvų. Konferencijoje perskaityta dešimt pranešimų.

Marijampolės mokyklos – daugiafunkcio centro „Žiburėlis“ tikybos vyr. mok. ir vyskupijos *Caritas* direktoriaus pavaduotoja Aušra Adomavičiūtė savo pranešime „Gailėstingosios meilės tarnystė Bažnyčios gyvenime ir misijoje“ akcentavo Bažnyčioje esančias skirtingas tarnystes su daugybe funkcijų. Alytaus „Putinų“ gimnazijos tikybos mokytoja Sandra Kratavičiūtė dalijosi mintimis apie konvertitų patirtis ir gyvenimo prasmės ypatumus. Pranešime buvo analizuojami egzistenciniame dugne, t. y. ribinėse gyvenimo situacijose ar visuomenės paribyje atsidūrusių ir atsivertimą į krikščionybę patyrusių suaugusiųjų gyvenimo prasmės ypatumai ir Dievo gailėstingumo patyrimai. „Gailėstingumo dvasingumas kiekvienam“ – tokią temą pristatė Šv. Cecilijos mokyklos (Marijampolė) tikybos mokytoja Irma Zapolskienė. Ji pabrėžė, kad šių dienų jaunoji karta, jausdama begalinį technikos, fizinio grožio poveikį, dažnai lieka dvasiškai apleista ir vieniša. Todėl visuomenėje toks gajus susvetimėjimas, abejingumas, kurio, žvelgiant ir vadovaujantis Jėzaus gailėstingumu, turėtų būti daug mažiau.

Jautriai paliudijo Kauno r. Ugnės Karvelis gimnazijos tikybos mokytoja Julė Vaketienė: „Jėzus pažvelgė ir į mane. Prieš 20 metų susirgau reta onkologine liga. Gydytojai nieko gero neprognozavo. Pagal jų diagnozę gyventi galėjau daugiausia apie pusmetį. Tačiau jau 20 metų kiekvieną rytą dėkoju Dievui, kad esu čia...“ Paežerių (Vilkaviškio r.) mokyklos tikybos vyr. mokytoja Aurelija Janušaitytė pristatė Dievo tarno kun. Filippo Piccinini įkurtos Dvasinės Dievo Gailėstingumo šeimos charizmą bei trumpai supažindino su gailėstingumo tarnaite Carla Ronci. Dalė Kriščiūnienė iš Kazlų Rūdos pradinės mokyklos kalbėjo skaudžia, bet aktuali tema „Gailėstingumas vaikui,

likti nuošalyje ir užsidaryti. Tai skatins stiprinti mūsų krikščionišką tapatybę, o pačią bendruomenę – labiau bendradarbiauti. Pasak *Caritas* darbuotojų, parapijai reikės organizuoti susitikimą su atvykusia šeima, atsivesti į maldos, šeimų grupės susitikimus, pasikviesti į išvykas, stovyklas, piligrimines keliones, supažindinti su Lietuvos bei vietos kultūra, pagal galimybes kartu švęsti liturgines šventes. Galbūt per bendruomenę ieškoti, kas galėtų išnuomoti būstą ar tarpininkauti įsidarbinant. Svarbi kliūtis – kalbiniai, kultūriniai skirtumai, tačiau geranoriškai bendradarbiaujant galima ryšį palaikyti. Tą jau liudija *Caritas* savanoriaujantys kitų tautybių ir tikėjimų žmonės, kurie savo tarnystėje duoda gražų pavyzdį vietiniams katalikams.

Arkivyskupas kvietė kunigus parapijose melstis už Vyskupų sinodą, svarstantį šeimos klausimus, ieškantį atsakymų į šių laikų iššūkius. Bažnyčia stengiasi padėti šeimoms, esančioms sunkioje situacijoje, bet nekeičia savo nuoseklaus mokymo apie šeimą. Nors spaudoje ir svarstomos tos pačios lyties asmenų sąjungų temos ir pan.

Vilniaus arkivyskupo augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis pranešė, kad nuo lapkričio 1 d. Vilniaus arkivyskupijoje tęsiama per visą Lietuvą keliaujanti Švč. Sakramento adoracija Pašvęstojo gyvenimo metų proga už visas vienuolijas ir pašaukimus. Šioje iniciatyvoje parapija kviečiama dalyvauti ir melstis tiek, kiek žmonės gali, pvz., nuo 9 iki 18 val. ar pan. Jei bažnyčioje net ir ne pamaldų metu kas nors filmuoja, klebonas turi teisę klausti, ar tam gautas kurijos raštiškas leidimas. Kartais filmuota medžiaga naudojama žiniai, kuri prieštarauja Bažnyčios misijai.

Vilniaus Šv. Teresės bažnyčios klebonas ir Aušros Vartų Švč. Mergelės Marijos, Gailėstingumo Motinos, koplyčios rektorius mons. Kęstutis Latoža pristatė Gailėstingumo Motinos atlaidus, kurie vyks lapkričio 15–22 d. Atlaidų tema – „Pašvęsti gailėstingumui“. Pagrindinė atlaidų diena – lapkričio 16-oji bus skiriama vienuolijoms. Kunigų diena – lapkričio 18 d. Pirmadienį iškilmingose dienos Mišiose kviečiami melstis Šiaulių, antradienį – Kauno, trečiadienį – Telšių, ketvirtadienį – Panevėžio, penktadienį – Vilkaviškio, o šeštadienį – Kaišiadorių vyskupijų maldininkai. Vakarais Šv. Teresės bažnyčioje kviečiami melstis įvairių Vilniaus arkivyskupijos dekanatų maldininkai. Visas atlaidų dienas Vilniaus arkivyskupijos kunigai kviečiami klausyti išpažinčių. -ksb-

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas

Rugsėjo 18 d. Telšiuose vyko kasmėnesinis Telšių vyskupijos dvasininkų susirinkimas. Po bendros maldos visus pasveikino vyskupas Jonas Boruta SJ. Jis taip pat pristatė tos dienos susirinkimo programą, pranešimų temas ir kalbėtojus. Pirmiausia Telšių vyskupijos ganytojas supažindino su popiežiaus Pranciškaus pozicija dėl vykstančių procesų Europoje. Vyskupas, analizuodamas dabartinę situaciją, priminė, jog atvykstantys imigrantai laukia iš visų krikščionių pagalbos, paramos, užuojautos ir supratimo. Popiežius Pranciškus nuodugnai moko apie artimo meilę ir primena, jog kiekviena parapija visame pasaulyje yra pakviesta priimti bent po vieną pabėgėlių šeimą. Toks katalikų apsisprendimas yra puiki galimybė tinkamai pasiręsti artėjantiems Gailėstingumo metams. Esminis tų metų akcentas ir yra malda bei geri darbai. Anot ganytojo, Dievo gailėstingumas atpažįstamas per mūsų gerus darbus, nes gailėstingumas – antrasis meilės vardas.

Į susirinkusiuosius kreipėsi ir Telšių vyskupijos *Caritas* direktorius, Rietavo parapijos klebonas ir šios parapijos senelių namų direktorius kun. Antanas

Gutkauskas. Jis pristatė *Caritas* programą ir šios organizacijos bendradarbiavimo pobūdį su valstybinėmis institucijomis imigrantų klausimu. Direktorių kalbėjo, jog kiekvienoje parapijoje veikiančio *Caritas* skyriaus vadovas yra klebonas, todėl kvietė orientuoti tikinčiuosius į meilės darbų svarbumą ir taip jau dabar pasirengti atvykstančius imigrantus priimti parapijose. Direktorių įvardijo konkrečias Telšių vyskupijos parapijas, kuriose gali reikėti apgyvendinti atvykstančius žmones ir juos integruoti į vietinę bendruomenę. Svarstoma apie galimybę priimti atvykstančiuosius Tauragės, Mažeikių, Klaipėdos miestų parapijose, tačiau konkrečiai viskas bus derinama ateityje. Kunigas A. Gutkauskas kvietė kunigus aktyviai įsitraukti į artimo meilės darbus ir bendromis pastangomis padėti tiems, kuriems reikia pagalbos.

Lietuvos ir Telšių vyskupijos katechetikos centrų direktorių mons. kan. Rimantas Gudlinkis kalbėjo apie prasidedančią metinę vaikų ir jaunimo pasirengimo sakramentams parapiinę katechezę, pristatė programas bei reikalingas priemones. Jis taip pat kalbėjo apie Telšių vyskupijos kunigų solidarumo brolijos, kurios valdybos pirmininku jis yra, veiklą ir pateikė išsamią šios brolijos veiklos ataskaitą, kalbėjo apie brolijos fondo veiklą, vyresnio amžiaus kunigams mokamas išmokas ir analizavo kitus svarbius einamuosius klausimus.

Žemaičių Kalvarijos šventovės rektorius kan. Jonas Ačas pakvietė į Žemaičių Kalvarijos Dievo Motinos su Kūdikiu, Krikščioniškų Šeimų Karalienės, stebuklingojo paveikslo devintąsias karūnavimo metines. Šventovės rektorius pristatė šventės programą.

Telšių vyskupijos ganytojas išsamiai pristatė popiežiaus Pranciškaus pasirašytą dokumentą *motu proprio „Mitis Iudex Dominus Iesus“*, kuriuo pakeičiami kai kurie lotynų apeigų katalikų bažnytinės teisės kodekso kanonai, susiję su santuokos niekinimo paskelbimu. Telšių vyskupijos Tribunolo oficiolas, Palangos dekanato dekanas ir šios parapijos klebonas kun. dr. Marius Venskus atkreipė susirinkusiųjų dėmesį į popiežiaus Pranciškaus išleistas nuorodas dėl santuokos paskelbimo niekine tvarkos, kalbėjo apie kunigų išpareigojimą padėti žmonėms, ieškantiems atsakymų į išskylančius klausimus, bei padėjo kunigams už bendradarbiavimą su tribunolu. Oficiolas išryškino bylų pradėjimo tvarką, terminų laikymosi svarbumą bei santuokinio ryšio šventumą, kuris turi būti saugomas ir gerbiamas. Didžiausia naujovė yra ta, kad viskas sprendžiama pirmojoje instancijoje, tačiau lieka galimybė šalims kreiptis ir į antrąją instanciją.

Visas gvildentas sritis aptarė ir apibendrino Telšių vyskupijos vyskupas J. Boruta SJ, o po konferencijos ir intensyvių diskusijų 12 val. Telšių katedroje buvo aukojamos šv. Mišios, kurioms vadovo Telšių vyskupijos ordinaras, concelebravo kunigai, liturgijoje patarnavo Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai, giedojo vargonininkė Dalia Pleškienė. Sakydamas pamokslą Telšių vyskupijos ganytojas ragino visus – ir kunigus, ir tikinčiuosius – vis geriau įsigilinti į Evangelijos žinią bei Bažnyčios mokymą ir savo darbus bei gyvenimą drąsiai ir ištikimai liudyti Kristų šių dienų sudėtingą laikotarpį išgyvenančiame pasaulyje. Po šv. Mišių buvo meldžiamasi prie vyskupo kankinio Dievo Tarno Vincento Borisevičiaus kapo Telšių vyskupijos katedros kriptoje, meldžiant, kad jis būtų iškeltas į altorių garbę visuotinėje Katalikų Bažnyčioje, o po visų pamaldų buvo surengti bendri pietūs. -kasab-

Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas

Spalio 13 d. Marijampolėje esančiame Vilkaviškio vyskupijos pastoracijos centre surengtas vyskupijos kunigų susirinkimas. Susirinkimas pradėtas bendra

pažeistam tėvų priklausomybių“. Marijampolės Rimanto Stankevičiaus pagrindinės mokyklos mokytojas Artūras Lazauskas apžvelgė Faustinos Kovalskos veiklą ir pristatė 2–4 klasių mokinių patiriamą gailėstingumo darbų kūnui ir sielai rezultatus bei įžvalgas. Mok. metod. Renata Markevičienė iš Kauno r. Ugnės Karvelis gimnazijos kalbėjo aktualia ir gerokai primiršta tema apie paklusnumą, pabrėždama tris svarbius aspektus: paklusnumą ir žmogiškąjį orumą, paklusnumą ir draugystę, paklusnumą ir autoritetus. Švėtežerio (Lazdijų r.) mokyklos tikybos mokytoja Jacinta Goberienė apžvelgė „Gerojo samariečio“ bendruomenės veiklą. Konferencija užbaigta sesers Viktorijos Plečkaitytės MVS mintimis apie tai, kokius uždavinius Pašvęstojo gyvenimo metai kėlė ir kokie vaisiai jau matyti ir yra realiai juntami.

-vkkci-

Konferencija apie pašvęstuosius

Spalio 12 d. Kauno Šv. Kryžiaus (Karmelity) parapijoje surengta Pašvęstojo gyvenimo metams skirta Kauno I dekanato kunigų konferencija tema „Pašvęstųjų vaidmuo ir vieta šiandienos parapijų gyvenime“. Konferencija pradėta Valandų liturgija (Dienine), jai vadovavo Kauno I dekanato vicedekanas kun. teol. lic. Evaldas Vitulskis. Vėliau konferencijai pirmininkavęs kun. E. Vitulskis pakvietė žodį tarti seseris vienuoles Almą Vabuolaitę FCDJ, Daivą Kuzmickaitę MVS ir Ingą Lienytę SF.

Ses. A. Vabuolaitė FDCJ trumpai apžvelgė pašvęstojo gyvenimo teologiją. Pašvęstasis gyvenimas – tai vienuoliniai institutai, ordinarai, kongregacijos, eremitai. Pasak sesers pranciškonės, tai gyvenimas atsigręžus į Dievą. Visi, savo gyvenimą pašventę jam, seka Kristumi. Dogminėje konstitucijoje *Lumen gentium* sakoma, jog Dievas kviečia žmogų iš meilės gyventi evangeliniais patarimais. Pašaukimo esmė, pasak ses. Almos, yra sekti Kristumi, nes pašvęstieji atspindi Kristaus gyvenimo būdą. Kartu jie – trejybės bendrystės liudytojai

nūdienos pasaulyje. Jie atspindi Kūrėjo dvasią. Todėl seserys ir broliai vienuoliai yra kviečiami kurti bendrystę.

Ses. D. Kuzmickaitė MVS aptarė pašvęstųjų vaidmenį pasaulyje. Ji akcentavo, kad Lietuvoje seserų vienuolių mažėja. Pašvęstieji turi būti tarsi parapijoje dirbančio kunigo rankos. Kartu sesuo pabrėžė, kad vienuoliai nėra tobulųjų luomas. Jie turi padėti kurti bendruomenes, jungti, melstis ir dirbti ten, kur yra kviečiami. Todėl labai svarbu atnaujinti subsidiarumo principą – bendradarbiauti su parapijomis stengiantis padėti vieni kitiems.

Ses. I. Lienytė SF pristatė Šventosios Šeimos seserų atliekamus darbus parapijose. Ji pabrėžė, kad pirmiausia dirbama su žmonėmis. Bendraujant, pasak sesers, vyksta ir pašaukimų paieška. Ses. Inga SF išvardijo ir pagrindines seserų vienuolių atliekamas veiklas parapijose. Tai – rengimas sakramentams, programa jaunimui, „Jaunieji misionieriai“, stovyklų, žygių, piligrimiinių kelionių organizavimas, darbas su šeimomis, darbas parapijų raštinėse, ligonių lankymas. Savo kalboje ses. Inga SF išryškino ir sunkumus. Pasak jos, didžiausias sunkumas dirbantis parapijose – tarpusavio nepasitikėjimas. Todėl kunigai prašyti domėtis vienuolijomis, melstis už pašvęstojo gyvenimo asmenis, ypač už besidarbuojančius konkrečiose parapijose.

-knp-

Atidaryta paroda

Spalio 14 d. Lietuvos prezidento Kazio Griniaus memorialiniame muziejuje atidaryta paroda „Jei žmogus ginkluotas meile, jis niekada nesuklups“, skirta kun. Juozui Zdebskiui atminti.

Per parodos atidarymą muziejaus darbuotojas Tomas Kukauskas trumpai pristatė kun. J. Zdebskio biografiją ir įvairių autorių, tyrinėjančių šio kunigo asmenybę, įžvalgas. Prienų muziejūninkė Ernesta Juodsnuokyte papasakojo, kaip gimė mintis surengti tokią

malda – Valandų liturgija (Dienine), kuriai vadovavo vyskupas Rimantas Norvila. Po maldos, pirmojoje susirinkimo dalyje, kun. doc., teol. dr. Rimas Skinkaitis supažindino su naujausia popiežiaus Pranciškaus enciklika *Laudato Si'* apie rūpinimąsi bendraisiais namais. Kunigas akcentavo enciklikos svarbą šių dienų vartotojiškai visuomenei, nes popiežius Pranciškus kviečia saugoti ne tik gamtą, bet ir negimusią gyvybę, šalia esantį žmogų. Dievas į žmogaus rankas atiduoda visą pasaulį, kad jis ne juo naudotųsi, savanaudiškų paskatų skatinamas, bet kad jį saugotų ateities kartoms. Po išsamaus pristatymo kun. R. Skinkaitis paragino perskaityti šią nuostabią encikliką ir įgyti visuotinės Bažnyčios ir popiežiaus Pranciškaus dovanojamos išminties.

Antrojoje susirinkimo dalyje savo išpūdžius iš Pasaulio šeimų susitikimo Filadelfijoje pasakojo vysk. Rimantas Norvila ir kun. teol. dr. Žydrūnas Kulpys. Ganytojas kalbėjo apie dalyvavimą šiame gausiame šeimų susitikime, Eucharistijos šventimą su popiežiumi Pranciškumi ir dalijosi įvairiomis kitomis patirtimis, kaip Dievas veikia viso pasaulio šeimose. Kunigas Žydrūnas pristatė parsivežtas programas šeimoms, kurias būtų galima įgyvendinti ir Vilkaviškio vyskupijoje, paminėjo kelias įžvalgas iš įvairių pranešimų, girdėtų pasaulio šeimų susitikime.

Susirinkimą užbaigė Vilniaus Šv. Teresės parapijos klebonas mons. teol. lic. Kęstutis Latoža. Svečias visus kvietė į Aušros Vartų atlaidus lapkričio 15–22 d. Šių metų atlaidų tema „Pašvęsti Gailestingumui“, sujungianti besibaigiančius Pašvęstojo gyvenimo ir tuoj po atlaidų prasidėsiančius Šventuosius Gailestingumo metus. Kunigų susirinkimas baigtas pietumis ir brolišku pasidalijimu prie bendro stalo.

-klb-

Panevėžio vyskupijos kunigų susirinkimas

Spalio 14 d. Panevėžio kurijoje vykusiame Panevėžio vyskupijos kunigų susirinkime buvo pristatyta popiežiaus Pranciškaus enciklika *Laudato Si'*. Susitikimas pradėtas Valandų liturgija *Dienine*. Po to kun. Žydrūnas Vabuolas pristatė pirmąją popiežiaus Pranciškaus socialinę encikliką, trumpai apžvelgdamas kitas socialines enciklikas.

„Socialinėms enciklikoms būdinga tokia struktūra: pradžioje įvertinama situacija, po to paskelbiama Biblijos žinia, ieškoma gilesnių krizės šaknų ir siūlomos kai kurios sprendimo kryptys. Primenamas pirmtakų ir pristatomas kitų krikščioniškų bendruomenių įnašas. Enciklika – tai laiškas tikintiesiems ir netikintiesiems“, – kalbėjo prelegentas.

Enciklikoje *Laudato Si'* posakiu „bendrieji namai“ popiežius Pranciškus išreiškia viso dokumento pagrindinę mintį. Pirmą skyrių popiežius skiria suvokti, kas dedasi mūsų namuose, ir pamėginti tai paversti asmenine kančia ir per tai pažinti, kuo kiekvienas galime prisidėti (19). Pagrindinės problemos: atliekų gausa, užterštumas, ypač vandens, bioįvairovės nykimas, socialinis smukimas ir neteisingumas. Ekologinės ir socialinės sričių sugretinimas yra viena iš enciklikos staigmenų. Toks popiežiaus žvilgsnis paskatino daug ką susimąstyti.

Žemė virsta sąvartynu. Prelegentas iliustracijai pateikė „plastiko sriubos“ pavyzdį – dvi didžiules plastiko šiukšlių sankaupas Ramiajame vandenyne. Įprotis eikvoti ir išmesti pasiekė neregėtą mastą. Esamo vartojimo tempo Žemė negali panešti... Į gamybos kaštus neįskaičiuojama ekologinė žala. Rūšių praradimas, – viena vertus, skriauda žmonėms, kita vertus, jos vertingos pačios savaime ir išnykusios „nebešlovins Dievo savo egzistencija“.

Kalbėdamas apie antrą skyrių, prelegentas pabrėžė kūrinių evangeliją. Rūpinimasis gamta krikščionims yra jų tikėjimo dalis. Kūriniai vertingi ne tik dėl to, kad jie naudingi žmogui, bet ir kaip Dievo kūryba. Būtina tvirtai atmesti nuomonę, jog iš to, kad žmogus sukurtas pagal Dievo paveikslą, galima daryti išvadą apie absoliutų jo viešpatavimą visiems kūriniams. Nuodėmė suardė žmogaus santykius: santykį su Dievu, su kitu žmogumi. Taip ir pirminis darnus žmogaus ir gamtos santykis virto konfliktu. Pradžios knygos 3 skyriuje skaitome: „Savo veido prakaitė maitinsies... O žemė tau augins erškėčius ir usnis.“ Be to, rūpinimasis gamta nėra autentiškas, jei stokoja meilės artimui. Kita vertus, abejingumas ar žiaurumas persiduoda įvairioms gyvoms būtybėms. „Dvasingumas be Dievo Kūrėjo – nepriimtinas“, – citavo kun. Žydrūnas.

Pristatydamas trečią skyrių, jis išskyrė tris ekologinės krizės žmogiškąsias šaknis: technokratinės paradigmos globalizaciją; šiuolaikinį perteklinį antropocentrizmą ir praktinį reliatyvizmą. Nepriimtinas siauras ir vienmatis požiūris į aplinką kaip į objektą, kurį reikia užvaldyti ir panaudoti (106). Technikos dviprasmiškumas ypač puikiai akcentuojamas Benedikto XVI socialiniame mokyme. Technika leidžia valdyti materiją, sumažinti pavojus, taupyti jėgas, gerinti gyvenimo sąlygas. Tačiau technikos suabsoliutinimo pavojai akivaizdūs, o suabsoliutinimo pavyzdžiai nuskurdina ir iškreipia tikrovę tiek komunikacijoje, tiek derybose, tiek bioetikoje, tiek dvasinėje bei kt. srityse. Technokratinė logika paskleidžia niokojimo ir išnaudojimo užkratą. Technokratinė logika, suabsoliutindama rinką, neskatina integralaus žmogaus vystymosi ir neįveikia socialinės atskirties

Ketvirtame skyriuje popiežius Pranciškus pristato integraliąją ekologiją. „Integralus“ – vienas iš kertinių socialinio Bažnyčios mokymo žodžių. Kitaip sakant, visapusiškas, vientisas. Į ekologiją reikia žvelgti integraliai. Tai aplinkos ekologija, kultūros ekologija, kasdieninio gyvenimo ekologija. Penktame skyriuje popiežius pasiūlo kai kurias veiklos gaires. Pagrindinis žodis šiame skyriuje – dialogas. Popiežius siūlo visokeriopą dialogą, kad ideologiniai ir daliniai sprendimai nepakenktų bendram gėriui, kaip tai atsitikdavo netgi „viršūnių“ susitikimuose. Popiežius primena, kad svarbu pasiekti susitarimą „dėl visos gamos vadinamųjų globalinių vertybių valdymo tvarkos“. Gamta yra viena tų vertybių, kurių rinkos mechanizmai nesugeba apginti ir deramai puoselėti. Paskutiniame skyriuje popiežius kalba apie ekologinį švietimą ir dvasingumą. Problemos ateina iš žmogaus savivokos ir tapatybės stygiaus. „Mes dažnai save matuojame pagal galią arba išpūdį, kurį padarome kitiems. Juo tuštesnė žmogaus širdis, tuo labiau jam reikia pirkti daiktų“, – sakė kun. Žydrūnas.

Kultūros krizės šaknys yra gilios. Tačiau žmogus geba šitai pralaužti. Popiežius kviečia į ekologinį atsivertimą ir į atitinkamus asmeninius pasirinkimus. Dera rūpintis aplinka kasdieniais nedideliais veiksmais, pavyzdžiui, laisvai ir sąmoningai praktikuoti saikingumą, vengti naudoti plastiką ir popierių, pasiruošti protingą maisto kiekį, pirkti atsakingai. Pirkimas yra ne vien ekonominis, bet ir moralinis veiksmas. Kasdien galime mokytis taupyti vandenį, rūšiuoti atliekas ir išjungti nereikalingas šviesas. Tokiu kasdieniniu elgesiu priešinamės išnaudojimo ir egoizmo logikai. Kaip gali prisidėti Bažnyčia? Galime ugdyti tikinčiųjų sąžines, pvz., sąžinės peržvalgoje galime pridėti: ar atsakingai vartojau? Ar neteršiau? Rūpinamiesi aplinka, kuriame dvasingumą, kuris padeda pajusti, jog esame vieni kitiems reikalingi ir vieni už kitus atsakingi. Popiežius primena, kad mums pagelbės šventieji: Pranciškus, Benediktas, šventoji Teresė iš Lizjė ir palaimintasis Karolis de Fuko. „Popiežius baigia kvietimu: susivienykime rūpinamiesi mūsų bendraisiais namais. Tai, kas juose gera, bus pakviesta į dangaus šventę“, – baigdamas sakė kun. Žydrūnas Vabuolas. -kad-

parodą, kiek darbo buvo įdėta, pasidžiaugė, kad muziejuje yra saugomi apie 1800 vienetų įvairių eksponatų, kurie priklausė kun. J. Zdebskiui. Vėliau žodį tarė ir prisiminimais dalijosi kun. J. Zdebskio dukterėčia Lina Sutulienė, vyskupas Rimantas Norvila, Lina Striokaitė SF, kun. Ignas Plioraitis, Antanas Serapas, Marijampolės savivaldybės atstovai.

-Vk-

Sakralios poezijos šventė

Spalio 10 d. Berčiūnų Lietuvos kankinių bažnyčioje surengta antroji sakralios poezijos šventė „Vilties paukštė“, kurią organizavo Berčiūnų rektoratas ir kaimo gyventojų bendruomenė „Senieji Berčiūnai“. Lietuvos poetų ir savo kūrybą skaitė moksleiviai ir suaugusieji.

Renginio pradžioje Berčiūnų bažnyčios rektorius kun. teol. lic. Algirdas Dauknyas pristatė Berčiūnų Lietuvos kankinių bažnyčią, jos pavadinimą atitinkantį sumanymą įrengti joje Tautos kankinių galeriją, taip pat atkreipė dėmesį, kad Berčiūnų bažnyčią galima laikyti vitražo mokyklos Lietuvoje pradininko Stasio Ušinsko memorialu, kadangi jos svarbiausias meninis akcentas yra brandžiausias S. Ušinsko kūrinys – vitražas „Švč. Jėzaus Širdis“, kuriame vaizduojami ir Romos, Vilniaus svarbiausi religiniai objektai, Dzūkijos, Suvalkijos koplytstulpiai, stilizuotas V. Svirskio kryžius, kiti lietuvių tautiniai motyvai.

Renginį vedė viena pagrindinių šventės entuziasčių ir organizatorių, Panevėžio rajono literatų klubo „Polėkis“ narė Zita Skindzerienė. „Vilties paukštės“ programą giesmėmis pradėjo Panevėžio Alfonso Lipniūno progimnazijos vaikų ir jaunimo choras, vadovaujamas Loretos Palavenienės. Skaitovų ir kūrėjų įdėmiai klausėsi vertinimo komisija.

Dešimt 5–9 klasių moksleivių iš Panevėžio „Nevėžio“ pagrindinės mokyklos, Alfonso Lipniūno progimnazijos ir Berčiūnų pagrindinės mokyklos skaitė Justino Marcinkevičiaus, Vytės

Nemunėlio, Domicelės Juodžiūnaitės, Antano Zabulionio ir kitų poetų eiles. 18 vyresnio amžiaus kūrėjų ir poetų dar prieš šį renginį buvo atsiuntę savo eiles organizatoriams: tai Kupiškio literatų klubo „Lėvens balsai“, Kėdainių literatų ir menininkų sambūrio „Vaivorykštės tiltai“, Lietuvos kaimo rašytojų sąjungos, Panevėžio rajono literatų klubo „Polėkis“ nariai. Skaitovai ir kūrėjai priziniškai apdovanoti knygomis.

-lk-

Nauji leidiniai

Gabriel Bunge. Akedija: Evagrijaus Pontiečio dvasinis mokymas. – Kaunas: Vox altera, 2015. – 156 p.

Šioje knygoje skaitytojams pristatomas vieno iš Dykumos tėvų Evagrijaus Pontiečio (apie 345–399 m.) dvasinio mokymo palikimas – jo veikalai ir asmeninių išgyvenimų patirtis. Autorius Gabriel Bunge gilinaisi į visais laikais aktualų Evagrijaus dvasinio mokymo aspektą – akediją, apžvelgdamas jos priežastis, raišką ir galimas gydomąsias priemones.

„Paradoksas, bet nuo šių mistinio, tai reikia Dieve paslėpto, gyvenimo su Kristumi aukštumų iki bodesio visada tik žingsnis. Tačiau kaip sunku jį žengti. Nieko negalima priversti. Deja, ne vienas ryžtasi žengti priešinga kryptimi, vedančia ne į gyvenimą, bet į mirtį – smurtinę arba lėtą, kasdienę, nešamą pramogų ir menkų prasiblaškimų. Jie netenka vienintelės svarbios patirties, vertos įgyti šiame gyvenime. O juk tikriausiai būtų reikėję tik išverti valandėlę kitą tyloje“, – rašo autorius.

Mirė kun. Donatas Valiukonis SJ (1926–2015)

Spalio 2 d. Vilniuje mirė kun. Donatas Valiukonis SJ. Donatas Valiukonis gimė 1926 m. balandžio 27 d. Kaune, darbininkų šeimoje. 1933 m. įstojo į pradinės mokyklos (buv. Putvinskio g.) antrąjį skyrių, po metų perkeltas į J. Jablonskio pradinę mokyklą, Prisikėlimo bažnyčioje priėmė pirmąją Komuniją.

1938 m. įstojo (kaip ir abu vyresni broliai) į Kauno jėzuitų gimnaziją, vėliau vadinamą IX gimnazija. 1944 m. baigęs gimnaziją, kelis mėnesius gyveno Bajėnų dvare, kuriame koplyčios rektoriumi buvo kun. Karolis Garuckas SJ. Šiam 1945 m. pavasarį išvykus dirbti į Vilnių, irgi persikėlė į Vilnių, gydėsi Raudonojo Kryžiaus poliklinikoje ir patarnaudavo Šv. Jonų bažnyčioje. 1945 m. rugsėjo 1 d. įstojo į jėzuitų naujokyną Pagryžuvyje, 1947 m. davė pirmuosius įžadus Jėzaus draugijoje. 1947 m. rugsėjį perkeltas į Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčią, kur dirbo vargonininko padėjėju ir rengėsi studijuoti filosofiją. Gruodį perkeltas į Dūkštą pas kun. Alfonsą Petronį, po kelių mėnesių į Dūkšto miestelio bažnyčią.

1948 m. priimtas į Kauno kunigų seminariją, 1952 m. rugsėjo 21 d. vysk. Kazimiero Paltaroko išventintas kunigu. 1953 m. trumpai dirbo Rudnios bažnyčioje, o baigęs *cum laude* Kauno seminariją, paskirtas vikaru į Eišiškes, po trijų mėnesių administratoriumi į Ignaliną ir Vidiškes, 1956 m. – administratoriumi į Kazitiškį. 1957 m. birželį paskirtas Vilniaus Šv. Kryžiaus (Kalvarijų) bažnyčios vikaru įvesti joje lietuviškas pamaldas. 1959 m. įtrauktas į arkivyskupijos tribunolą kaip *iudex prosynodalis*, įvairias tribunolo pareigas ėjo iki 2008 m.

1961 m. perkeltas administratoriumi į Kalesnikus, 1963 m. vikaru į Adutiškį, 1964 m. administratoriumi į Gaidę (aptarnavo Gedžiūnėlių, Kazitiškio, Rimšės bei Pūškų parapijas), 1980 m. klebonu į Paberžę. Autobiografijoje mini labiausiai mėgęs dirbti mažose parapijose. Rimtai sušlubavus sveikatai (akims ir širdžiai), 1988 m. persikėlė į Vilnių, paskirtas Vilniaus Šv. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčios rezidentu, 1990 m. altaristu ir laikinai aptarnauti Šv. Onos bažnyčią, tada Vilniaus arkikatedros altaristu. 1990 m. spalio 1 d. paskirtas vikaru į Šv. Rapolo bažnyčią.

1984–1992 m. buvo Kunigų tarybos ir Konsultorių kolegijos narys, nuo 1991 m. Vyskupų Konferencijos liturginės komisijos narys. Sovietmetį bendradarbiavo su t. Karoliu Garucku dėl arkiv. Julijono Steponavičiaus bylos, po Rytų Lietuvą rinkdavo kunigų parašus, rūpestingai susitikdavo su kitais jėzuitais broliais ir kunigais, dažnai lankydavosi Žagarėje pas arkiv. J. Steponavičių, supažindindavo jį su Vilniaus arkivyskupijos naujienomis ir padėdavo jam įgyvendinti jo planus. Apie tą laikmetį t. Donatas sakė: „Manau, turiu teisę su apaštalu pasakyti: *Kovojau gerąją kovą.*“

Iki paskutinių dienų „važinėjo iš namų Žvėryne į Šv. Rapolo bažnyčią. Turėjo tvirtą nuomonę, teisininkišką žvilgsnį, maloniai bendraudavo su žmonėmis, kunigais ir broliais jėzuitais. 2012 m. švėsdamas kunigystės 60-metį sakė: „Reikia džiaugtis, jog Dievas vis dar leidžia dirbuotis. Turiu pripažinti, kad esu gyvenimu patenkintas. Todėl esu dėkingas Gerajai Dvasiai – Dievui ir visiems, kurie mane mylėjo, myli ir mylės!“

Tėvas Donatas Valiukonis SJ buvo pašarvotas spalio 3–5 d. Vilniaus Šv. Rapolo bažnyčioje. Laidotuvių Mišios aukotos spalio 5 d. Šv. Rapolo bažnyčioje, palaidotas Petrašiūnų kapinėse Kaune.

-kas-

Pranciškus Kuboje ir JAV

Rugsėjo 19–28 d. popiežius Pranciškus lankėsi Kuboje ir JAV, taip pat Niujorke įsikūrusioje JT buveinėje. Pasibaigus šiai ilgiausiai pontifikato kelionei bendrosios audiencijos metu popiežius pasakojo, kad pirminis kelionės tikslas buvo dalyvauti Pasaulio šeimų susitikime Filadelfijoje, vėliau kelionės programa papildyta vizitu į Kubą. Kun. Federico Lombardi SJ, apibendrinamas popiežiaus kelionę, sakė, kad svarbiausios popiežiaus kalbos šios kelionės metu buvo esmingai susijusios su šeimos klausimais. Kelionę Šventasis Tėvas, kaip įpratęs, pradėjo meldamas Dievo Motinos užtarimo Romos Didžiojoje Švč. M. Marijos bazilikoje.

„Gailastingumo misionierius“

Kuboje

Šiomet sukanka 80 metų nuo diplomatinių santykių tarp Kubos Respublikos ir Šventojo Sosto užmezgimo. Sveikinimo kalboje Havanos oro uoste popiežius Pranciškus priminė savo pirmtakų šv. Jono Pauliaus II ir Benedikto XVI apsilankymus, taip pat džiaugėsi Kubos ir JAV santykių normalizavimu. Prezidentas Raulis Castro savo ilgoje kalboje nepraleido progos iškelti revoliucijos ir socializmo laimėjimų. Beje, prezidentas buvo iš anksto pažadėjęs dalyvauti visose Mišiose su popiežiumi. Važiuojantį į Havanos centrą popiežių sveikino apie 100 tūkst. kubiečių. Rugsėjo 20 d. ryte aukotose Mišiose Havanos Revoliucijos aikštėje dalyvavo apie pusę milijono tikinčiųjų. Homilijoje popiežius komentavo Jėzaus žodžius apie tarnavimą ir sakė, kad tarnauti ne ideologijai, bet žmogui: „Kas nori būti didis, tetarnauja kitiems, o ne naudojami kitais.“ Mišiose penki vaikai iš Šventojo Tėvo pirmąkart priėmė Komuniją – tai pirmas atvejis popiežiaus kelionės programoje.

Viešpaties angelo maldos metu Šventasis Tėvas meldėsi už susitaikinimą Kolumbijoje: Havanoje nuo 2012 m.

vyko taikos derybos tarp Kolumbijos vyriausybės ir FARC sukilėlių grupuotės. Popiežiui jau išvykus iš Kubos, atėjo žinia apie Havanoje įvykusį Kolumbijos prezidento ir sukilėlių vado susitikimą, leidžiantį tikėtis galutinio taikos įtvirtinimo.

Po Mišių popiežius aplankė Kubos revoliucijos lyderį ir buvusį šalies vadovą Fidelį Castro. Pusvalandį trukusiame neformaliame susitikime dalyvavo ir jo šeimos nariai. Po pietų Kubos prezidento rezidencijoje, kur taip pat įsikūrusi komunistų partijos būstinė, Šventasis Tėvas susitiko su prezidentu Rauliu Castro. Prezidentas popiežiui padovanojo kryžių, kurį kubietis menininkas pagamino iš Viduržemio jūra plaukusios migrantų valtys irklų.

Po to popiežius vyko į susitikimą su dvasininkija ir pašvęstojo gyvenimo asmenimis Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo katedroje. Šventąjį Tėvą pakeliui sveikino minios žmonių. Jis pakeliui trumpam stabtelėjo jėzuitų aptarnaujamoje Švč. Jėzaus Širdies ir šv. Ignaco bažnyčioje. Havanos katedroje kardinolas Jaime Ortega y Alamino sveikindamas popiežių pabrėžė, kad jų šalies dvasininkijai būdingas neturtas, padedantis puoselėti solidarumą ir broliškumą. Gailestingosios meilės misionierių kongregacijos sesuo pasakojo apie savo darbą su fizine ir proto negalę turinčiais vaikais valstybiniuose globos namuose.

Popiežius įteikė iš anksto parengtą kalbos tekstą kardinolui Ortagai ir spontaniškai kalbėjo apie pašvęstojo gyvenimo pranašiskąjį aspektą, susiedamas tai su minėtomis neturto ir tarnavimo mažiausiesiems temomis. Iš anksto parengtoje homilijoje kalbama apie individualizmo pavojų kunigo tarnystei, taip pat pabrėžiama, kad dvasininkai neturi bijoti konfliktų ir diskusijų Bažnyčioje, nes tai liudija Bažnyčios gyvenimo gyvybingumą.

Katedros kaimynystėje, priešais Kultūros centrą, pavadintą Kubos nepriklausomybės idealų gynėjo kun. Felixo Varela vardu, įvyko popiežiaus susitikimas su Kubos jaunimu. Popiežius kalbėjo spontaniškai, taip pat pakartojo iš anksto parengtos ir atskirai įteiktos kalbos mintis. Atsiliepdamas į susitikime išsakytą jaunuolio liudijimą Šventasis Tėvas ragino išdrįsti svajoti apie didžius dalykus. Jis taip pat pateikė tris įžvalgas apie viltį. Viltis yra kelias, vedantis iš atminties, drauge apimantis dabarties tapatybę ir žvilgsnį į ateitį. Antra, viltis yra kelionė drauge su kitais, puoselėjant susitikimo ir dialogo kultūrą. Viltis taip pat reiškia solidarumą, kvietimą bendradarbiauti ir tarnauti kitiems.

Opozicijos veikėjų areštai

Komunistinio režimo kritikai negalėjo susitikti su popiežiumi. Opozicinio „Baltųjų damų“ judėjimo atstovės buvo Kubos saugumo darbuotojų sulaikytos, todėl negalėjo atvykti į apaštališkąją nunciatūrą, iš kur jos buvo gavusios žodinį pakvietimą į privatų susitikimą. Buvo areštuota kelios dešimtys opozicijos veikėjų, blokuoti disidentų telefonai. Popiežius Pranciškus homilijoje sakė, kad kreipiasi taip pat į tuos kubiečius, su kuriais dėl įvairių priežasčių negalėjo susitikti savo vizito metu. Per ankstesnius popiežių Jono Pauliaus II ir Benedikto XVI vizitus į Kubą taip pat nebuvo susitikimų su opozicijos atstovais.

Rugsėjo 21 d. ryte Pranciškus atvyko į Holginą, kur Revoliucijos aikštėje aukojo Mišias dalyvaujant apie 150 tūkst. žmonių. Apaštalo ir evangelisto šv. Mato minėjimo proga homilijoje popiežius kalbėjo apie gailastingą Jėzaus žvilgsnį, patraukusį muitininką atsiversti. Jėzaus žvilgsnis kviečia į misijų veiklą, tarnystę, atsidavimą. Popiežius pabrėžė „misijų namų“ vaidmenį: trūkstant kunigų ir bažnyčių, daugelis žmonių juose gali rasti maldos, bendruomeninio gyvenimo,

katechezės vietą. Prieš išvykdamas popiežius palaimino Holginą nuo šalia miesto esančios apžvalginės kalvos, ant kurios stovi kryžius.

Pavakare atskridęs į antrą pagal dydį Kubos miestą Santjagą popiežius apsistojo Šv. Bazilijaus Didžiojo seminarijoje, kuri buvo komunistų valdžios nacionalizuota, bet 1997 m. gražinta Bažnyčiai. Vakare jis susitiko su Kubos vyskupais, po to nuvyko privačiai pasimelsti į netoli miesto esančią Kobrės Gailestingumo Dievo Motinos šventovę.

Kobrės šventovėje pagerbtos Kubos moterys

Paskutinė Pranciškaus vizito Kuboje diena prasidėjo Mišiomis Kobrės Gailestingumo Dievo Motinos šventovėje. Šiomet minimas šimtmetis nuo tada, kai popiežius Benediktas XV paskelbė Kobrės Dievo Motiną Kubos Globėja. Homilijoje popiežius Pranciškus pagerbė kubietes močiutes ir motinas, kurios savo šeimose liudijo tikėjimą. Popiežius ragino tikinčiuosius Marijos pavyzdžiu išgyventi „švelnumo revoliuciją“, atveriant širdis ir tarnaujant kitiems.

Paskutinis popiežiaus programos Kuboje renginys buvo susitikimas su šeimomis Santjago katedroje. Homilijoje popiežius kalbėjo apie pirmą viešą Jėzaus pasirodymą Galilėjos Kanoje. Jėzaus gyvenimas prasideda šeimoje, jis nuolat įžengia į mūsų šeimas ir jose dalyvauja. Popiežius kalbėjo apie kasdienį bendravimą šeimoje, kur kiekvienas gali būti be kaukės, toks, koks yra, ir siekti gėrio kitiems. Krikščionių bendruomenė vadina šeimą „namų Bažnyčia“, nes čia išgyvenama konkreti ir veikli Dievo meilė. Pranciškus atkreipė dėmesį, kad daugelyje šiandienos kultūrų nyksta bendravimo šeimoje momentai, linkstama į vienišumą ir izoliaciją. Šeimos gyvenimas gelbsti šiandienos žmogų nuo susiskaldymų ir ištirpimo žmonių masėje. Išsiskaidžiusios, pairusios visuomenės,

arba, kita vertus, tokios, kurioms būdingas kraštutinis masiškumas, – visa tai yra suardytų šeimos ryšių padarinys. Šventasis Tėvas sakė, kad „nėra tobulų šeimų“, ir paragino rūpintis šeimomis – laisvės ir žmogiškumo židiniais. Popiežius taip pat palaimino visas kūdikių besilaukiančias moteris. Jis pakvietė melstis už tą pačią dieną Filadelfijoje prasidėjusį VIII Pasaulio šeimų susitikimą.

Popiežius Vašingtone

Rugsėjo 23 d. ryte įvyko išvakarėse atvykusio į Vašingtoną popiežiaus Pranciškaus oficiali sutikimo ceremonija Baltuosiuose rūmuose. Sveikinimo kalboje prezidentas Barackas Obama iškėlė Katalikų Bažnyčios indėlį karitatyvinėje ir švietimo srityse, pastangas kovojant su škurdu bei smurtu. Jis taip pat dėkojo Šventajam Tėvui už rūpinimąsi aplinkosauga. JAV prezidentas dėkojo Šventajam Sostui už tarpininkavimą gerinant santykius su Kuba.

Popiežius Pranciškus savo kalboje atkreipė dėmesį, kad pats yra kilęs iš emigrantų šeimos ir vieši šalyje, kuri dideliu mastu buvo tokių šeimų formuojama. Jis taip pat priminė pagrindinį savo kelionės į JAV tikslą – dalyvauti VIII Pasaulio šeimų susitikime Filadelfijoje, „švenčiant ir palaikant santuokos bei šeimos institucijas šiuo kritiniu mūsų civilizacijos istorijos momentu“. Jis nurodė Amerikos katalikų indėlį kuriant tolerantišką, gerbiančią žmogaus teises visuomenę ir drauge išreiškė nuogastavimus, kad nebūtų pažeidžiama religijos laisvė. Iškeldamas religijos laisvę kaip vieną vertingiausių dalykų, popiežius rėmėsi JAV vyskupų pareikšta nuostata. Šventasis Tėvas kalbėjo apie pokyčių būtinybę ekonominėje bei socialinėje santvarkoje, iš kurios nušalinami milijonai žmonių. Jis taip pat gyrė JAV prezidento iniciatyvas, kuriomis siekiama sumažinti oro taršą. Sveikinimo kalbą popiežius baigė tradiciniu palinkėjimu: „Dieve, laimink Ameriką.“

Sutikimo ceremonijoje dalyvavo apie 15 tūkst. žmonių, be katalikų, buvo taip pat kitų konfesijų bei religijų bendruomenių atstovų, išskyrus judėjus, tą dieną šventusius Jom Kipur dieną. Tarp Baltųjų rūmų kviestinių svečių netrūko ir kontraversišku figūrų, pvz., viešų abortų šalininkų ar gėjų judėjimų aktyvistų.

Iš Baltųjų rūmų Šventasis Tėvas vyko į Šv. Mato katedrą susitikti su JAV vyskupais. Itališkai pasakyta plačią kalbą Pranciškus baigė dviem „artimomis jo širdžiai“ rekomendacijomis: pirmąją ragino vyskopus puoselėti tėviškumą; antrąją drąsino priimti imigrantų srautą iš Pietų ir dėkojo už Amerikos Bažnyčios nuo seno vykdomą pagalbą imigrantams. Popiežius ragino ganytojus būti tarnais, artimais savo tautai, o ypač puoselėti artimą ryšį su kunigais, rūpintis jų dvasiniu augimu. Šventasis Tėvas pabrėžė, kad atvyko ne teisti ar mokyti, bet broliškai pasidalyti mintimis. Jis ragino ganytojus laikytis tokio „stiliaus“, kad klausytojai suvoktų, jog žinia skelbiama būtent jiems. Kaimenė turi atpažinti savo ganytojo širdyje „amžinybės skonį“. Popiežius įspėjo vyskopus nesileisti išgašdinamiems pasaulio, kuris nenori priimti Evangelijos. Jis taip pat ragino budėti saugantis narciziškumo pagundos, kuri apakina, ganytojo balsą daro nebeatpažįstamą, o veiksmus bevaisius. Taip pat nedera pasitikėti vien vadovo įžvalga ar administravimo gebėjimais: valdžios galia nepainiotina su mus atpirkusio Dievo bejėgiškumo galia. Šventasis Tėvas siūlė įveikti šiuos iššūkius puoselėjant „susitikimo kultūrą“, per dialogą su dvasininkija, pasauliečiais, šeimomis, visuomene.

Pranciškono Junipero Serra kanonizavimo Mišios dalyvaujant 25 tūkst. tikinčiųjų švęstos priešais Nacionalinę Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo baziliką. Eucharistija buvo švenčiama ispaniškai, visuotinės maldos intencijos išsakytos taip

pat Azijos ir Afrikos žemynų kalbomis. Iš Ispanijos kilęs misionierius šventasis Junipero Serra darbavosi šiandienės Kalifornijos teritorijoje. Popiežius homilijoje kalbėjo apie Evangelijos skelbimo džiaugsmą ir įspėjo nepasiduoti apatijai, širdies stinguliui. Misija niekuomet nekyla iš tobulai suplanuotos programos ar vadovėlio. Dievo tauta nebijo pasiklysti, tačiau bijo likti užsisklendusi savyje, prisirišusi prie savo saugumo. Pranciškus baigė pamokslą naujojo šventojo šūkiu: „*Siempre adelante!*“ – „Visuomet pirmyn!“

Kalba JAV Kongrese

Popiežiaus vizito trečiosios dienos programa prasidėjo vizitu ir kalba JAV Kongreso sesijoje. Tai buvo pirmoji Romos popiežiaus kalba JAV parlamente. Kongreso sesijai pirmininkavo Atstovų rūmų pirmininkas Johnas Boehneris ir Senato pirmininkas viceprezidentas Joe Bidenas (abu politikai yra katalikai). Popiežius kalbėjo apie politiko pašaukimą siekti bendrojo gėrio nurodydamas patriarcho ir įstatymų leidėjo Mozės pavyzdį. Šventasis Tėvas šia proga taip pat kreipėsi į plačius visuomenės sluoksnius, ypač tūkstančius dirbančiųjų, kurie ne tik išlaiko savo šeimas ir moka mokesčius, bet ir puoselėja solidarumą bei teikia pagalbą vargstantiems. Popiežius išskyrė keturis amerikiečius savo gyvenimu ir pasiaukojančia veikla formavusius pamatines tautos vertybes: Abraomą Linkolną, Martiņą Liuterį Kingą, Dorothy Day ir Tomą Mertoną.

Prezidentas Abraomas Linkolnas (šiame minimos jo nužudymo 150-osios metinės) nenuilsdamas kovojo dėl laisvės, grindžiamos bendruoju gėriu, subsidarumu bei solidarumu. Popiežius kalbėjo apie pasaulį varginančius konfliktus, neapykantą ir brutalius nusikaltimus, vykdomus net Dievo ar religijos vardu. Jis įspėjo budriai saugotis bet kokio fundamentalizmo, taip pat priešintis paprastinančiai poliarizacijai, matant

pasaulyje tik gerį ar blogį, teisiuosius ar nusidėjėlius. Vaduodamiesi nuo išorinio priešo, galime pasiduoti pagundai stiprinti viduje esantį priešą. Cituodamas JAV Nepriklausomybės deklaraciją popiežius pabrėžė, kad visa politinė veikla turi būti grindžiama siekiu užtikrinti žmogaus gerį ir orumą. Martinas Liuteris Kingas turėjo svajonę užtikrinti lygias pilietines teises afroamerikiečiams ir prieš 50 metų vadovavo maršui iš Selmos į Montgomerį. Pasak popiežiaus, jo svajonė tebėra įkvėpimo šaltinis visiems, o Amerika daugeliui yra „svajonių žemė“. Jis taip pat atkreipė dėmesį į pasaulyje išgyvenamą pabėgėlių krizę ir priminė politikams aukso taisyklę: jei norime saugumo, suteikime jį kitiems, jei norime turėti šansą, duokime jį ir kitam. Šia nuostata popiežius grindė savo raginimą panaikinti mirties bausmę.

Katalikų darbininkų sąjūdžio pradininkė Dievo tarnaitė Dorothy Day vadovaudamasi Evangelija savo visuomeninėje veikloje aistringai gynė teisingumą ir siekė pagelbėti engiamiesiems. Popiežius kalbėjo, kad socialinėje srityje padaryta daug pažangos, tačiau dar laukia didžiulis darbas padedant žmonėms vaduotis iš kraštutinio skurdo. Cituodamas encikliką *Laudato Si'* popiežius išreiškė viltį, kad JAV Kongresas ir akademinės institucijos padės atsiliesti į aplinkosaugos iššūkius ir pasitelkus technologijas siekti žmogiškesnės, labiau socialiai integruotos pažangos.

Ketvirtas popiežiaus paminėtas pavyzdys – cistersų vienuolis Tomas Mertonas, maldos žmogus ir mąstytojas, dialogo ir taikaus sambūvio tarp tautų ir religijų puoselėtojas. Popiežius kvietė nuolat puoselėti dialogą tarp tautų, taip pat ragino atsisakyti prekybos ginklais, vykdomos vien dėl pinigų. Baigdamas Šventasis Tėvas išreiškė susirūpinimą dėl grėsmių šeimai, atkreipdamas dėmesį ypač į jaunimą, patiriančią šeimai priešiškos kultūros

spaudimą. Popiežiaus kalbą Kongreso nariai ne kartą pertraukė ovacijomis stovėdami.

Po kalbos Kongrese popiežius Šv. Patriko bažnyčioje susitiko su dviem šimtais benamių. Pasak jo, benamystė nepateisinama nei socialiniu, nei moraliniu požiūriu. Popiežius pateikė šventojo Juozapo pavyzdį, kaip jis ieškojo prieglaudos kūdikio besilaukiančiai Marijai. Dievo Sūnus į šį pasaulį atėjo kaip benamis. Į gyvenimo keliamus išbandymus šventasis Juozapas atsiliopė tikėjimu. Vienas veiksmingiausių pagalbos būdų yra malda. Drauge su visais popiežius pasimeldė „Tėve mūsų“ malda. Po to jis palaimino parapijos karitatyvinio centro valgyklą ir koplyčią, asmeniškai bendravo, linkėjo gero apetito, pozavo bendrai nuotraukai.

Niujorke

Po pietų Pranciškus atskrido į Niujorką ir sraigtasparniu pasiekė Manhataną, kur yra Šv. Patriko katedra. Paskutinę kelio atkarpa Šventasis Tėvas važiavo atviru papamobiliu, sveikindamas žmones. Šv. Patriko katedroje buvo švenčiama Vakarinė liturgija dalyvaujant dvasininkijai ir pašvęstojo gyvenimo atstovams. Prieš homiliją popiežius pasimeldė už šimtus tragiškai žuvusių musulmonų maldininkų Mekoje. Popiežius ragino kunigus ir vienuolius savo pašaukime rasti pasitenkinimą, kylantį iš dėkingos širdies, kvietė prisiminti pirmąjį susitikimą su Jėzumi, iš kurio atėjo pašaukimas. Reikia siekti atminties malonės ir ugdyti dėkingumą. Popiežius taip pat nurodė kitą dvasinio gyvenimo atramą – sunkų triūsą suvokiant, kiek daug esame gavę iš Dievo. Pasiaukojamas darbas kitų labai tampa privilegijuotu būdu atsidėkoti už Dievo meilę. Drauge jis įspėjo vengti matuoti sielovados darbą verslui būdingomis sąvokomis: veiksmingumu, gera vadyba, išorine sėkme. Pasak popiežiaus, tikra apaštalavimo darbo vertė yra ta, kuria jis vertinamas Dievo akimis.

Tai reikalauja nuolatinio atsivertimo ir žvelgimo į Kristaus kryžių. Popiežius taip pat kalbėjo apie laisvalaikio leidimą ir įspėjo dėl pagundos siekti pasaulietiško pramogų, viliantis, kad tai padės geriau tarnauti. Vaistai, padedantys gintis nuo šios pagundos, yra artumas su vargšais, imigrantais, ligoniais, seneliais, kaliniais: Dievo vargdieniai pamokys krikščioniškesnio, dosnesnio poilsio būdo. Popiežius dėkojo visiems džiaugsmingai ir pasiaukojančiai dirbantiems kunigams ir vienuoliams sakydamas, kad jiems teko nukentėti ir patirti gėdą dėl pakenkusių Bažnyčiai savo brolių papiktinimų. Pranciškus taip pat padėkojo Amerikos moterims ir seselėms vienuolėms. Po susitikimo popiežius nedideliu *Fiat* markės automobiliu nuvyko į Šventojo Sosto atstovybę prie Jungtinių Tautų, kur buvo jo rezidencija viešint Niujorke.

Rugsėjo 25 d. popiežius pasakė kalbą Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos sesijoje. Šiame aukščiausio lygio forume dalyvavo JT valstybių narių prezidentai ir vyriausybių vadovai. Jubiliejinėje 70-ojoje Generalinės asamblėjos sesijoje svarstyta 15 metų tvaraus vystymosi programa. Pradžioje popiežius privačiai pabendravo su JT generaliniu sekretoriumi, po to susitiko su JT darbuotojais ir palaimino jų darbą.

Generalinės asamblėjos sesijoje ispaniškai pasakytoje plačioje kalboje popiežius Pranciškus iškėlė Jungtinių Tautų sėkmingas iniciatyvas. Cituodamas JT chartiją, jis priminė, kad teisingumas yra būtina sąlyga siekiant visuotinio brolybės idealo. Popiežius atkreipė dėmesį į dvi tarpusavyje susijusias sritis, patiriančias žalingą poveikį dėl neteisingo valdžios vykdymo: aplinkos apsaugą ir daugybės žmonių atskirtį. Popiežius įspėjo neapsiriboti biurokratiniais potvarkiais ir gražiais įsipareigojimais, ragino valstybių atstovus atidėti į šalį interesus bei ideologijas ir siekti bendrojo gėrio.

Iš Jungtinių Tautų būstinės Šventasis Tėvas nuvyko į „Ground Zero“ memorialą, kur buvo pagerbtos 2001 m. rugsėjo 11-osios aukos dalyvaujant religijų ir krikščioniškųjų konfesijų atstovams. Popiežius ragino būti ne griovimo, bet statymo, vienijimo ir taikos pranašais. Jis iškėlė didžiadvaisko tarnavimo liudijimus ir ragino atminti gelbėtojus, paaukojusius gyvybę dėl kitų. Pasak jo, ši mirties vieta tapo gyvybės, gėrio pergalės prieš blogį triumfu.

Po to Marijos Angelų Karalienės mokykloje popiežius susitiko su neseniai į šalį atvykusių imigrantų šeimomis ir šioje mokykloje besimokančiais vaikais. Šventasis Tėvas priminė Martino Liuterio Kingo gyvenimo pavyzdį, ragino turėti gražių svajonių ir jas įgyvendinti.

Mišios *Madison Square Garden* sporto arenoje buvo paskutinis programos Niujorke įvykis. Jose dalyvavo apie 20 tūkst. tikinčiųjų. Popiežiui papamobiliu važiuojant per Centrinį parką į važiavimo trasą dėl saugumo sumetimų buvo įleista tik 80 tūkst. žmonių. Homilijoje popiežius sakė, kad gyvenimas didmiestyje ne visuomet lengvas. Didmiesčiuose ne tik gausu kultūrų bei tradicijų įvairovės; jie taip pat slepia visų nušalintų į pakraščius, antrarūšių žmonių veidus. Šventasis Tėvas kalbėjo apie viltį, kad „Jėzus tebevaikšto mūsų gatvėmis, jis dalyvauja savo tautos gyvenime, yra su mumis susijęs didžioje išganymo istorijoje“. Šventasis Tėvas kvietė atpažinti Jėzų ir išvysti jo šviesą miestų „smoge“ vadovaujantis Izaijo pranašyste apie Mesiją, „Nuostabųjį Patarėją, galinąjį Dievą, Amžinąjį Tėvą, Taikos Kunigaikštį“.

Filadelfijoje

Rugsėjo 26 d. popiežius iš Niujorko atskrido į Filadelfiją, paskutinę apaštališkosios kelionės vietą. Ryte jis aukojo Mišias Šv. Petro ir Pauliaus katedroje, kur drauge su dvasininki-

ja dalyvavo arkivyskupijos pašvęstojų gyvenimo asmenys. Homilijoje Šventasis Tėvas kalbėjo apie miesto istoriją ir iškėlė daugelio kunigų, vienuolių ir pasauliečių pastangas tarnauti vargšams, imigrantams bei ligoniams ir darbuotis švietimo srityje. Jis aptarė iš Filadelfijos kilusios šventosios Kotrynos Drexel gyvenimo liudijimą ir priminė jos susitikimą su popiežiumi Leonu XIII, paraginusiu ją asmeniškai įsitraukti į Bažnyčios misijos vykdymą. Popiežiaus Leono žodžiai taip pat paskatino Kotryną rinktis pašvęstojų gyvenimo kelią. Pasak popiežiaus Pranciškaus, vienas iš didžiųjų mūsų laiko iššūkių Bažnyčiai yra ugdyti asmeninę tikinčiųjų atsakomybę už Bažnyčios misiją. Šventasis Tėvas pabrėžė, kad Bažnyčiai sparčiai besikeičiančiame pasaulyje reikia aktyvaus pasauliečių dalyvavimo.

Po pietų Nacionaliniame Nepriklausomybės parke, prie pastato, kuriame buvo paskelbta JAV Nepriklausomybės deklaracija ir JAV konstitucija, vyko susitikimas su imigrantais ir ispanakalbių bendruomene. Šventasis Tėvas priminė Nepriklausomybės deklaracijos teiginį apie visų žmonių lygybę ir Kūrėjo duotas neatimamas teises, taip pat pabrėžė, kad šiuos principus reikia nuolat iš naujo įtvirtinti ir ginti. Popiežius pabrėžė, kad religijos laisvė reiškia teisę garbinti Dievą tiek individualiai, tiek bendruomenėje; kita vertus, religijos laisvė savo prigimtimi pranoksta individų ar šeimų privačią sferą, nes religinis matmuo nėra subkultūra, o priklauso kiekvienos tautos bei valstybės kultūrai. Kreipdamasis į ispanakalbius ir neseniai atvykusius imigrantus Šventasis Tėvas ragino juos saugoti savo tradicijas, drauge būti „atsakingais piliečiais“, prisidedančiais savo indėliu ir dalyvaujančiais visuomenės gyvenime.

Vakare popiežius Pranciškus dalyvavo Šeimų šventėje – VIII Pasaulio šeimų susitikimo maldos budėjime

Bendžamino Franklino parke, kur melstasi, giedota, klausytasi liudijimų. Sužadėtiniai iš Australijos pasakojo apie meilės brandinimo kelią, taip pat dalijosi nuogastavimais dėl šeimyninio gyvenimo ateities. Į JAV iš Ukrainos atvykusi moteris, auginanti cerebralinio paralyžiaus ištiktą sūnų, kalbėjo apie sunkumus ir pasitikėjimą Dievu. Jordaniečių šeima pasakojo apie Artimuosiuose Rytuose krikščionims tenkančius išbandymus, teikiamą pagalbą pabėgėliams. Laimingoje santuokoje keturis vaikus turinti nigerietė kalbėjo, koks nelengvas kelias į šeimyninę laimę. Pora iš Niujorko pasakojo apie dalijimąsi senelių išmintimi. Išvalgomis apie nueitą gyvenimo kelią dalijosi 60 metų santuokoje išgyvenusi pora iš Buenos Airių. Tikėjimo dovana šeimos ir profesiniame gyvenime taip pat džiaugėsi susitikimą vedęs aktorius Mark Wahlberg.

Popiežius buvo regimai sujaudintas girdėtų liudijimų ir kalbėjo ne pagal iš anksto parengtą tekstą. Jis padėkojo menininkams, muzikantams ir atlikėjams ir sakė, kad „grožis veda link Dievo“. Link Dievo veda ir tiesa, kurią liudijo savo patirtimi pasidalijusios šeimos. Dievas, dalydamasis meilės perviršiu, savo sukurtai žmonių šeimai patikėjo nuostabų pasaulį. Tiesa, po nuopuolio žemė nėra rojus. Tačiau Dievas nepaliko šeimos, atėjus laikui pasiuntė į ją savo Sūnų: taip Dievas galėjo gimti žmogaus šeimoje. Šeimos išgyvena sunkumų ir problemų, tačiau jie įveikiami meile. „Šeima yra „vilties fabrikas“, – sakė Šventasis Tėvas, ragindamas ypač rūpintis vaikais ir seneliais.

Rugsėjo 27 d. ryte Šv. Karolio Boromėjaus seminarijoje įvyko popiežiaus susitikimas su lytinio išnaudojimo aukomis, tarp kurių buvo nukentėjusiųjų nuo dvasininkų, mokytojų ir giminių. Po kalbos, kuria Šventasis Tėvas išreiškė liūdesį ir apgailėstą dėl įvykusių piktnaudžiavimų, taip pat prašė nukentėjusiuosius drauge su Bažnyčia tęsti tikėjimo kelionę, jis privačiai bendravo su šiais asmenimis. Vėliau seminarijos koplyčioje popiežius susitiko su Pasaulio šeimų susitikime dalyvavusiais kardinolais ir vyskupais. Šventasis Tėvas pabrėžė, kad besikeičiančiais laikais šeima Bažnyčiai yra pagrindinis sielovadinis iššūkis. Pokyčius santuokos institucijoje jis palygino su santykiu tarp ankstesnių mažų parduotuvėlių ir šiuolaikinių supermarketų, kur vyraujantis vartotojiškumas nėra palankus žmogiškiesiems santykiams stiprinti. Po to popiežius Curran-Formhold pataisos namuose susitiko su šimtu ten laikomų kalinių.

Po pietų vykdamas į Pasaulio šeimų susitikimo Mišias B. Franklino parke popiežius trumpam stabtelėjo jėzuitų vadovaujamame Šv. Juozapo universitete. Prieš Mišias Pranciškus papamobiliu apvažiavo į sektorius suskirstytą zoną, kurioje susirinko apie milijonas žmonių. Homilijoje popiežius ragino priešintis viskam, kas slopina mūsų pasitikėjimą Šventosios Dvasios veikimu. Jis pabrėžė, kad laimė ir šventumas visuomet susiję su mažais gestais, kurių turime mokytis šeimoje: tai namie laukianti vakarienė, palaiminimas prieš miegą, apkabinimas grįžus po sunkios darbo dienos. Rodydamas į didžiulę susirinkusių žmonių minią Šventasis Tėvas sakė, jog tai jau savaime yra pranašiškas, stebuklingas ženklas šiandienos pasaulyje. Jis ragino visus „pranokstant ribas“ vertinti ir remti šeimos „pranašystę ir stebuklą“.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

LVK generalinis sekretoriatas / kun. Kęstutis Smilgevičius
Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 670 egz.

ISSN 1392-6098